Bugün 16 sahife

AKŞAM

Sene 21 — No. 7398 — Fiati her yerde 5 kuruş

PAZAR 28 Mayıs 1939

Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

SATILIK KÖŞK

Feneryolu Bağdat caddesinde 189 numarali 12 odalı köşk satılıktır. Tren ve tramvay durakları yanındadır. Telefon, elektrik, havagazı, terkos, kurna ve banyolu hamamı vardır. Sekiz dönümlük bahçesi duvarla çevrilmiştir. (Mükemmel tenis kortu) 210 adet meyva ve çam ağacı, iki dönüm bağı, kuyu, depo, pervane, büyük mermer havuz ve saire. Telefon: 60558.

Parti nizamnamesinde yapılacak tadilât

Mecliste Parti müstakil grupu nasıl teşkil edilecek?

Parti müstakil grupunun reisi, Halk Partisinin değişmez genel başkanıdır, müstakil grupun reis vekilini kendisi tayin eder

Müstakil grupun üç kişilik bir idare heyeti olacak, müstakil grup, Parti teşkilâtına, reis vekili de Parti riyaset divanına dahildir

Değişmez genel başkan, Partili mebuslardan birini Halk Partisinin genel başkan vekili tayin eder. Parti genel sekreteri Kabine içtimalarına iştirak edecek

Ankara 27 (A.A.) — Cümhuriyet Halk partisinin beşinci büyük kurultayının tasvibine arzedilecek olan nizamname tadilâtı şunlardır:

1 — Nizamname değişmez genel başkan vekilliği hakkındaki hüküm eksik olduğundan bu kısma yeniden bir madde halinde şu hüküm konmuştur:

(Değişmez genel başkan, partili mebuslardan birini genel başkan vekili tayin eder. Genel başkan vekilinin vazife ve salâhiyeti değişmez genel başkan tarafından tesbit olunur. Genel başkan vekilinin değişmesi kendi istifası ile veya genel başkan tarafından vekilliğe bir başka zatın tayini ile vuku bulur.)

Gene bu kısma hükûmetle parti çalışmalarında daha sıkı ve yakın bir ilgi temini için (Parti genel sekreterinin Kabine içtimalarına iştirakini temin edici hüküm konmuştur.)

2 — Nizamnamenin üçüncü kısmının büyük kurultaya ait maddesi ufak bir vuzuh ilâvesi ile şu şekli almıştır:

(Devamı 4 üncü sahifede)

Türk - Fransız müzakereleri önümüzdeki hafta neticeleniyor

***Paris* 27 (A.A.)** — Havas ajansının bildirdiğine göre Fransız diplomatik mahafilinin kanaati, Türk - Fransız müzakerelerinin önümüzdeki hafta bidayetlerinde neticeleneceği merkezindedir.

Münakale ve Ticaret bütçelerile teşkilât kanun projeleri kabul edildi

B. Ali Çetinkaya ve Cezmi Erçin hatiplerin temennilerine cevap verdiler

B. İhsan Toksöz

B. Cezmi Erçin

B. Ali Çetinkaya

B. Ruşeni Barkın

Ankara 27 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi bugün öğleden evvel saat 10 da Bursa mebusu Refet Canıtezin başkanlığında toplanarak yeni yıl bütçesinin müzakeresine devam etti. İlk olarak müzakere edilen Münakale Vekâleti teşkilât kanunu projesinin heyeti umumiyesi üzerinde söz alan Manisa mebusu Refik İnce, resmî adı (Muhabere ve Münakale Vekâleti) olan bir müesseseye (Mü-

(Devamı 7 nci sahifede)

Ingiliz - Fransız - Sovyet paktının esas formülü

Avrupada tehdide uğrayan her devlet bunlardan yardım isteyebilir

Bu üç büyük devletten biri, davete icabet ederse diğerleri de derhal müdahaleye mecburdurlar

Londra 27 — Dün Moskovaya bildirilen Sovyet - İngiliz - Fransız paktı projesini, âkid devletlerin bilâvasıta veya bilvasıta bir taarruza uğradıkları takdirde Milletler Cemiyeti paktı hükümlerine tevfikan derhal yekdiğerine yardım etmelerini tazammun ediyor. Teklif edilen formül, müzakerecileri düşündürmüş olan bütün ihtimalleri nazarı dikkate alan umumî ve şümullü bir mahiyeti haizdir.

Pakt tamamile tedafüî olup hiç bir devleti çenber içine almak maksadını istihdaf etmiyor.

Londra 27 — İyi bir membadan öğrenildiğine göre Moskovaya bildirilen İngiliz - Fransız tekliflerinin en esaslı noktasını teşkil eden formül, hülâsaten şöyle kaleme alınmıştır:

«Kendi istiklâli aleyhine mütevecciih bir tehdide kendi silâhlarının kuvvetile mukavemet gösterecek olan her Avrupa milleti, Fransa, İngiltere ve Sovyet Rusyanın yardımını istemek hakkını haizdir. Bu üç büyük devletten biri böyle bir davete icabet ettiği takdirde diğer iki devlet de otomatik bir surette müdahaleye mecburdurlar.

Bu formül, açıkça mütekabiliyet prensibini vazediyor.

Fazla olarak İngiltere, Sovyet Rusyayı memnun etmek için sebebiyet verilmemiş bir tecavüze karşı Litvanya, Letonya, Estonya Baltık devletlerine garanti vermeğe hazırdır. Diğer taraftan Hollanda ve İsviçrenin mülkî tamamiyetleri Fransa ve İngiltere tarafından tekeffül edilmiştir. Bu iki bitaraf, tehdide maruz kaldıkları takdirde istiklâllerini feda etmektense umumî muhasemata girmeği tercih edeceklerdir.

Yeni garantilrin meriyeti, tatbik edilecekleri memleketlerin, tecavüzî bir harekete karşı bizzat mukavemet etmeğe karar vermelerine mütevakkıf olmakla beraber müessir olduklarına şüphe yoktur.

Teklifler B. Molotov'a resmen tebliğ edildi

Moskova 27 (A.A.) — İngiltere büyük elçisi ve Fransız maslahatgüzarı beraberce B. Molotov'u ziyaret etmişler ve kendisine Fransız - İngiliz tekliflerini resmen tevdi eylemişlerdir.

Asılsız bir haber

Başvekâlette bir değişiklik ihtimalinin aslı yoktur

Ankara 27 (A.A.) — Başvekâletten tebliğ edilmiştir.

Hükûmette iki Vekilin değişmesi münasebetile bir İstanbul gazetesi Başvekâlette tebeddül ihtimalinden bahsetmiştir.

Vekâletteki yeni tayinlerin sebebi eski Vekillerin Parti teşkilâtında yeni vazifeler almaları münasip görülmesinden dolayıdır. Bu tebeddül Parti ve Hükûmet teşkilâtının ahenk ve vifak içinde vazife değiştirmelerinden başka bir şey değildir.

Bu sebeble de Başvekâlette bir değişiklik ihtimalinin aslı ve sebebi yoktur.

Dikkatler:

Meslek kadınları ve aile

İzmir mebusu bayan Şehime Yunus, Millet Meclisinde dedi ki:

— On iki senedir hocayım. Talebelerim arasında yaptığım sondajlarda «ben hâkim olacağım! Mühendis olacağım! evlenmiyeceğim!» gibi cevaplar aldım. Bunlar ana olmağa mâni teşkil etmez...

Mebus bayan pek hasta bir zihniyetimize temas etti. Her günkü hayatımızda sık sık raslıyoruz:

— Siz yüksek tahsil görmüştünüz, küçük hanım... Çalışmıyor musunuz?

— Evlenince işten çıktım.

— Şimdi neyle meşgulsünüz?

— Sinemaya gidiyorum... Arasıra danslı çay... Briç...

Hulâsa: Hâlâ bir çoklarının kafasında münevver kadınla aile kadını aynı şahısta imtizaç edemez zıddiyet gibidir.

Halbuki ne yanlış düşünce!... «Meslek erkeği» olmak bir insanın «aile babası» olmasına sekte vuruyor mu?...

Türk - Ingiliz ittifakı sulh itilâflarının anahtarıdır

Büyük devletler arasında yer alan Türkiye, sulh terazisini de demokrat devletler lehine çevirdi

Cenevre 27 (A.A.) — Anadolu ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Milletler Cemiyeti konseyinin son toplantısında İngiltere Hariciye Nazırı Lord Halifaks ile Fransa Hariciye Nazırı Bonnet'nin yaptıkları beyanat Cenevre mahafilinde Milletler Cemiyetinin yeniden siyasî faaliyete avdetinin mühim bir başlangıcı addedilmektedir.

Bu beyanatta hazırlanmakta olan anlaşmaların Milletler Cemiyetine kayıd ve tescil edileceğinin açıkça ifade olunması da Milletler Cemiyetine yeniden siyasî vazifeler vermek ve misakın tatbikatını ihya etmek arzusuna atfolunuyor.

Milletler Cemiyeti mahafili bütün bu sulh anlaşmalarının anahtarını İngiltere - Türkiye ittifakında bulmakta ve büyük devletler arasında mevki alan Türkiyeyi sulh terazisine demokrat devletler lehine çeviren en mühim âmil addetmektedir.

Millî Şef İsmet İnönünü Lozan konferansında yakından tanımış olan bu mahafil Türkiyenin yeni politikasında Türkiye Reisicümhurunun kuvvetli nüfuzu nazarını görmektedir.

Ağız bozukluğuna dair

Yazan: Halide Edib

Beşinci sahifemizde

HAYATÎ SAHA:

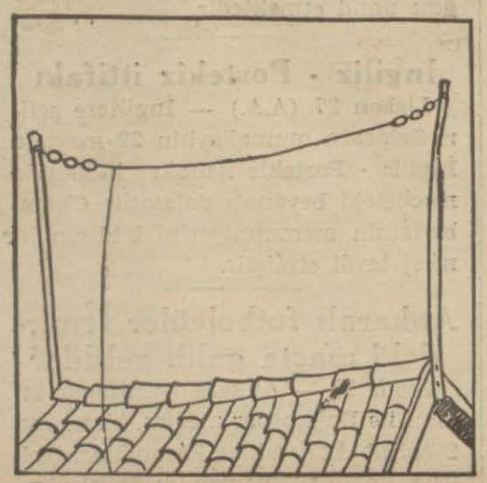

Spiker için!...

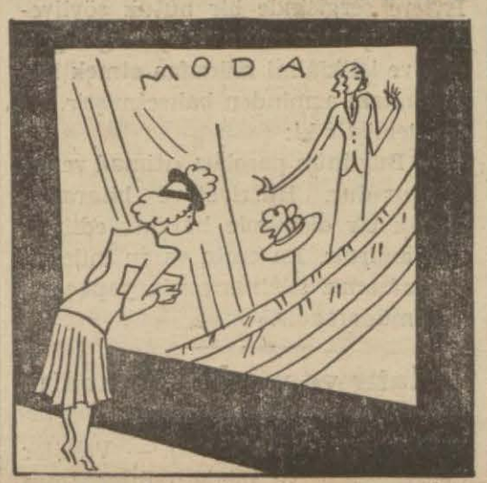

Kadın için!...

Berber için!...

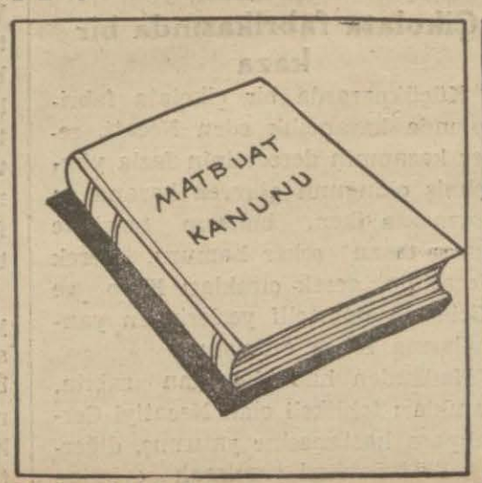

Muharrir için!...

Çorapçı için!...

(Sonu yarın)

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Son dakika

Ingiltere, Japonyadan çabuk cevab istiyor

Ayni zamanda vapurlarını himaye için tedbir alacak

Paris 28 — Londradan gelen haberlere göre Japon gemilerinin Çin sularında İngiliz vapurlarını durdurması ve araştırma yapması büyük asabiyet uyandırmıştır. Japonya, İngiliz amiralinin protesto notasına bir iki gün içinde cevap vermezse İngiltere icap eden tedbirleri alacaktır.

Japonya Çin ile harp halinde olmadığını iddia etmektedir. Bu sebeple muharip devletler hukukundan istifade ile Çin sularında gemileri durduramaz. Eğer muharipse o zaman Amerikanın Japonyaya karşı bitaraflık kanununu tatbik etmesi lâzımdır. Halbuki Japonya harp malzemesinin yüzde ellisini Amerikadan almaktadır.

İngiltere her halde askerî tedbirler alacak, İngiliz vapurları himaye edilecektir.

Fransız Hariciye Nazırının nutku

Türk - Fransız ittifakının pek yakın olduğunu söyledi

Paris 28 — Hariciye Nazırı B. Bonnet dün ticaret komitesinin aylık toplantısı münasebetile verilen ziyafette bir nutuk söylemiş ve demiştir ki: «İngiliz - Fransız ittifakı çok kuvvetlenmiştir. Bugün iki memleket bir memleket gibidir. Fransız - İngiliz - Sovyet anlaşması ve akdi pek yakın olan Türk - Fransız ittifakı, Fransanın vaziyetini daha ziyade kuvvetlendirecektir.»

Hariciye Nazırı dünkü kabine toplantısında siyasî vaziyetten bahsederken Türk - Fransız müzakeresinin bitmek üzere olduğunu, pek yakında Türk - İngiliz müşterek beyannamesi tarzında bir Türk - Fransız müşterek beyannamesi neşredileceğini söylemiştir.

Fritz Kuhn kefaletle serbes bırakıldı

New - York 27 (A.A.) — Fritz Kuhn, isticvabından sonra kefalete raptedilerek tahliye olunmuştur.

Kuhn, Alman - Amerika birliğinin kasasından 15 bin dolar çaldığını inkâr etmiştir.

B. Politis geldi

Bir hakemlik yapmak için İstanbula geldi

Yunanistanın Paris elçisi beynelmilel hukukçulardan B. Politis, refikası ve oğlu ile birlikte dün İstanbula gelmiştir. B. Politis Kütahya - Balıkesir hattının müteahhidi bulunan Julius Berger şirketi ile hükûmetimiz arasında çıkan ihtilâf münasebetile baş hakem intihap edlimiştir. Hükûmetimizin hakemi Sinop mebusu avukat B. Yusuf Tengirşenktir. Alman hakemi Motke bu sabahki ekspresle gelmiştir. Türk, Alman hakemleri ve B. Politis bu akşam Ankaraya hareket edeceklerdir.

Litvanyada 20 Alman cezalandırıldı

Kaunas 27 (A.A.) — Son zamanlarda Litvanya makamları menfi propaganda yapan 20 Almanı tecziye etmişlerdir.

Sovyet Müdafaa komiser muavinliği

Moskova 27 (A.A.) — Hava generali Proskurof, müdafaa komiser muavinliğine tayin edilmiştir. Bu suretle Kızıl ordu komiser muavinlerinin adedi beşe çıkmıştır. Bunların isimleri şunlardır:

Meklis, Kubik, Şadeuko, Budenni ve Proskurof.

Leh konsoloshanesinin camlarını kırmışlar

Varşova 27 (A.A.) — Buraya gelen bir habere göre Köngsbergdeki Polonya konsoloshanesinin camları meçhul kimseler tarafından kırılmış ve polis harekete geçmemiştir.

Sovyet Rusya ile müzakere

Polonya, anlaşmayı kolaylaştıracak vaziyet aldı

Moskova 28 — Sovyet Komiserler Vekili reisi ve Hariciye Komiseri B. Molotof dün İngiliz sefirile Fransız maslahatgüzarını kabul etmiştir. İki siyasî mümessil Fransız - İngiliz projesini tevdi etmişlerdir. Hariciye Komiser muavini B. Potemkin tercümanlık vazifesini yapmış ve B. Molotof bazı noktalar hakkında izahat almıştır.

Paris 28 — İngiliz - Fransız - Sovyet anlaşmasının yakında imza edileceği ümid ediliyor. Buraya gelen haberlere göre, Polonya hükûmeti, anlaşmayı kolaylaştıracak bir vaziyet almıştır. Sovyet kıtalarının Polonya topraklarından geçmesine razı olmamakla beraber, Sovyet Rusyanın malzeme ve saire suretile muavenetini kabul etmektedir.

Polonya ordusu Başkumandanı general Smigly Rydz'in yakında Londraya gideceği bildiriliyor.

Romanya kralı nereye gitti?

Bükreş 27 (A.A.) — Kral saat 20 de Bükreşten ayrılmıştır. Nereye gittiği belli değidir.

B. Chamberlainin kitabı

Temmuzda "Sulh için mücadele,, unvanlı bir kitap neşredecek

Londra 27 (A.A.) — Neville Chamberlain, temmuzda «Sulh için mücadele isimli kitabını neşredecektir. Mumaileyh bu kitabda mayıs 1937 de iktidar mevkiine geldiği günden itibaren nisan 1939 da İngiliz - Leh ittifakının akdi ile İngiltere hükûmetinin siyaseti değiştiği güne kadar beynelmilel sahada sarfettiği gayretleri anlatacaktır. Kısa bir mukaddimede Chamberlain İngilterenin hiçbir devletin diğer devletlere kuvvet kullanarak hâkim olmasına müsaade etmiyeceğini teyid etmektedir.

Orta öğretim genel direktörlüğü

Ankara 27 (A.A.) — Orta öğretim genel direktörlüğüne Vekâletinde bulunan Hayri Ardıç tayin edilmiştir.

Çikolata fabrikasında bir kaza

Küçükpazarda bir çikolata fabrikasında kazancılık eden Necati, şeker kazanının derecesinin fazla yükselmiş olduğunu görerek kazana su koymakta iken, buharın tazyikile dışarı taşan şeker hamuru, gerek Necatinin, gerek çırakları Koço ve Kirilosun muhtelif yerlerinden yanmalarına sebeb olmuştur.

Hadiseden haberdar olan zabıta, yanıkları tehlikeli olan Necatiyi Cerrahpaşa hastanesine yatırmış, diğerleri de tedavileri yapılarak evlerine gönderilmiştir.

Orman tahdid komisyonları

Reis ve âzalara yevmiye verilecek

Ankara 27 (Akşam) — Ziraat Vekâleti orman kanundndn orman tahdid komisyonlarına taallük eden maddelerini değiştiren yeni bir kanun lâyihası hazırlamıştır.

Lâyihanın esbabı mucibe mazbatasında tahdidi yapılacak ormanlar hakkında şu izahat verilmektedir.

«Tahdidi yapılacak orman sahaları yekûnu, şimdiye kadar hazırlanan istatistiklere göre, 9 milyon 309 bin 381 hektardır. Bir tahdid komisyonu senede 16 bin hektar orman tahdid edebilmektedir. Bunun için tahdid komisyonlarının miktarını mühim miktarda artırmak lâzımdır.

Yüksek orman tahsili görmüş teknik elemanların azlığı dolayısile mühendis muavinlerinin de tahdid komisyonlarında aza olarak kullanılmalarile karşılanabilecektir.

Komisyon reisi ve azalarına yevmiye verilecek

«Senenin on bir ayını çadır içinde geçiren ve medenî ihtiyaçlardan uzak ve feragatle çalışan komisyon aza ve reislerine yevmiye verilmesi zarurî görülmektedir.

Kanun orman istimlâk işlerinin iki senede bitirilmesini âmirdir. Halbuki istimlâk mevzuu etrafında toplanan orman sayısı 592 dir. İstimlâk işi bir çok safhalar arzettiğinden bu müddetin dört sene temdidi zarurî görülmektedir.»

Proje ile orman kanununun on ikinci maddesinin üçüncü fıkrası şu şekli almaktadır:

«Ehli vukuf ile kâtiplere vazifeye gidecekleri yerlere kadar kilometre başına 30 kuruşu geçmemek üzere mutad nakil vasıtaları ücreti verilip başka harcırah verilmez. Memur olsun ücretli olsun reis ve azalara dahi ayni şekilde nakıl vasıtaları ücreti verilmekle beraber vazife başında geçirdikleri her gün için reise 250 kuruş ve azalara 200 kuruş yevmiye verilip başka harcırah verilmez.»

Maarif mufettişleri toplanıyor

Ankarada yapılacak bu toplantıda müfettişlere direktifler verilecek

Ankara 27 (A.A.) — Maarif Vekilliği müfettişlik kadrosundaki açıklara yeniden tayinler yapılmıştır. Yüksek öğretim şube müdürü Muhsin Binal, Vefa lisesi müdürü Osman Horasanlı, Ankara lisesi fizik öğretmeni Arif Öget, ilk öğretim şube müdürü Hayrullah Örs, teknik öğretim şube müdürü Ferit Saner, Gazi enstitüsü tarih öğretmeni Cemil Borsan, Antalya lisesi müdürü Süleyman Demir, Samsun Maarif müdürü Muhiddin Akdik, İzmir kız lisesi direktörü Necmeddin Onan bu yeni kadroya alınmışlardır. Mevcut Vekillik müfettişlerile bu kere tayinleri yapılanlar bir ihtisas proğramına göre tavzif edileceklerdir.

Bu hafta içinde bütün müfettişler Ankarada toplanacak ve teftiş işleri hakkında kendilerine direktifler verilecektir.

Parti umumî idare heyeti azalığı

Ankara 27 (A.A.) — Konya mebusu Tevfik Fikret Sılay, parti umumî idare heyetinde münhal bulunan azalığa riyaset divanınca tayin edilmiştir.

Resmî kütüphanelerdeki kitapların bir listesi neşredilecek

Ankara 27 (Telefonla) — Maarif Vekâleti, bütün yurddaki resmî kütüphanelerde bulunan kitapları tesbit ve kaydettikten sonra bunların listelerini neşretmeğe karar vermiştir. Bu iş en çok bir sene zarfında bitirilecektir. Bu hususta tertibat alınmağa başlanmıştır. Türkçe, arapça, farsça kitapların fihristleri ayrı ayrı bastırılacaktır.

İstanbulda kütüphaneler tasnif heyeti reisi B. Mehmed Ali ile Topkapı sarayı müzesi direktörü B. Tahsin Öz, basma yazı ve resimleri derleme direktörü B. Selim Gerçek ve Üniversite kütüphanesi direktörü Fehmiden müteşekkil bir heyet bir çalışma programı hazırlamağa başlamıştır.

Mamulâtı ucuzlatmak için alınacak esaslı tedbirler

Seri ve tip halinde mamulât yapılacak elyevm işliyen fabrikalar, ecnebi mütehassıslara tedkik ettirilecek

Ankara 27 — İktisad Vekili B. Hüsnü Çakır sanayi mamûlâtımızın pahalılığından bahseden hatiplere cevap verirken hükûmetin fiatleri indirmek için almak niyetinde bulunduğu tedbirler hakkında izahat vererek demiştir ki:

— Millî sanayiimizin ucuz olması için elimizde bugün maliyet kontrolünü vazeden bir kanun vardır. Bu kanun mucibince Vekâlet sanayi mamûllerin maliyetini kontrol ederek ihtikâra meydan bırakmaksızın fiatleri tesbit edebilecektir. Bu kanuna istinaden Vekâlet Somikok, çimento fiatlerini tespit etti. Son zamanlarda pamuk bezile pamuk ipliği için tespit edilen fiat, sonradan kaldırıldı. Maliyet kontrolü ile fiatlerin tespiti gerçi bir yoldur ve bazı mamûllerde faydası görülmüştür. Fakat bu tedbir, diğer tedbirlerle müterafık olmadıkça müessir olamaz.

İkinci tedbir olmak üzere sanayiin teknik kontrolü meselesi de vardır. Bu teknik kontrol için bir proje mevcuttur. salâhiyet almak kâfi değildir. Fiili ehliyeti de iktisap etmek lâzımdır. Onun için bu proje üzerinde meşgul oluyoruz. Umumi ve daha tekemmül etmiş bir şekilde Meclise arzedeceğiz.

Üçüncü kontrol tedbiri de, himaye kontrolü yani gümrük tarifeleridir. Dördüncü kontrol da kaliteyi kontrol bakımından mevzuubahis olabilir. Bunu da tam ve kâmil bir şekilde yapacak bir vaziyette olmamakla beraber, umumiyetle şikâyet olunan ve millî sanayiin yaptığı malları Avrupa mamûlâtı imiş gibi göstermek yolundaki temayüllere sed çekecek bazı tedbirleri tedkik ediyoruz.

Bunların haricinde düşündüğümüz ve hattâ kısmen tatbikine teşebbüs ettiğimiz diğer bir tedbir vardır ki, o da kurulmuş olan ve işlemekte olan fabrikaları bu sahada ilerlemiş memleketlerden getirteceğimiz mütehassıslar grupuna gözden geçirtmek kararımızdır. Bu suretle bugün elde mevcut olan neticeleri eksiği, gediği ne ise bir defaya mahsus olmak üzere tedkik ettirmek istiyoruz. Bu sayede hangi noktalar ve yollar üzerinde ne suretle çalışmak lâzım geldiğine dair elimize bir nevi faaliyet programı geçmiş olacaktır. Bunu yaptıktan sonra ayrıca devlet fabrikalarının imalât programlarını Vekâletin kontrolü altına almak istiyoruz.

Mamûlâtı ucuz yapabilmek için seri ve tip mamûlât haline girmek, harcâlen mamûlâta ehemmiyet vermek maksadile imalât programlarını fazla çeşitlerden kurtarmak kararındayız. Memlekette hayat pahalılığı vücuda getirmemek ve daha ucuz satmak için zararı göze alarak fiatini indirmek ve başka yoldan subventione etmek cihetine gideceğiz.

Vekil beyanatına devam ederek ihtisaslar taayyün ettikten sonra husûsî fabrikalara teknik kontrolün daha ziyade teşmil edileceğni söylemiştir.

Suriyede krallık ilân edilecekmiş

Krallığa, eski Irak kralı Faysalın kardeşi getirilecekmiş

Adana 27 (Akşam) — Buraya gelen haberlere göre, sabık Irak kralı Faysalın kardeşi Zeyyid tayyare ile Parise gitmiştir. Bağdaddan bildirildiğine nazaran, Suriyede krallık kurulacak ve krallığa Zeyyid getirilecektir.

Suriye Cümhurreisinin yakında istifasını vereceği ve bu istifadan sonra krallığın ilân edileceği öğrenilmiştir.

Mareşal Petain istifa etmedi

Saint - Jean - de-Luz 27 (A.A.) — Fransanın İspanya sefiri mareşal Petain, istifasına dair dolaşan şayiaları katiyetle tekzip etmiştir.

Prens Polun Berlin seyahati

Yugoslavya kral naibi, Berlinde bir hafta kalacak

Berlin 27 (A.A.) — Yugoslavya naibi prens Pol ile prenses Olganın bir Haziranda Berline gelecekleri resmen bildirilmektedir.

Prens ile prenses Berlinde bir hafta kalacaklar ve bu müddet zarfında şereflerine büyük merasim tertib edilecektir. Bu ziyaret esnasında prens Pol, Alman zimamdarlariyle iki memleketi alâkadar eden siyasî meseleleri görüşecektir.

İsviçrenin parolası itimad ve tayakkuzdur

Zürih 27 (A.A.) — Siyasî dairenin şefi federal meclis azasından Motta, İsviçre sergisinde bir nutuk söyliyerek İsviçrenin sulha karşı bağlılığından ve istiklâlini müdafaa etmek hususundaki azminden bahsetmiştir. Hatip demiştir ki:

— Bugünün parolası «itimad ve teyakkuz»dur. Hürriyet ve bitaraflık büyük bir disiplinle hareket edilmesini amirdir. En emin ve en müessir müdafaamız silâhlarımızla yapacağımız müdafaadır.»

Katır ve merkep ihracatı yasak edildi

Ankara 27 (Telefonla) — Vekiller heyeti, katır ve merkep ihracatının yasak edilmesine karar vermiştir.

Ilalyanın ticarî münasebetleri

Kambiyo Nazırı, âyan meclisinde izahat verdi

Roma 27 (A.A.) — Kambiyo ve döviz nazırı Garnieri, âyan meclisinde İtalyanın muhtelif memleketlerle idame ettiği ticarî münasebetler hakkında izahat vermiştir.

Nazır, ezcümle İtalya'nın Romanya, Bulgaristan, Yunanistan ve Türkiye ile yeni ticaret anlaşmaları akdettiğini veya etmek üzere bulunduğunu söylemiştir. Bu anlaşmalar, mübadele esaslarını genişletecek ve iktisadî sahada daha büyük bir teşriki mesaiye yol açacaktır.

Nazır, netice olarak İtalyanın ihtiyat altınlarına dokunulmaması için elzem addedilmiyen bütün ithalâtın tahdid edildiğini söylemiştir.

Italya Dörtler konferansı istiyor

Alman - İtalyan ittifakının genişletilmesinin bunu temin edeceği ümid ediliyor

Roma 28 — İyi malûmat alan mahfiller, Alman - İtalyan ititfakına Japonyanın da iştirakini bekliyor. Diğer taraftan Macaristan ve İspanyanın da bu ittifaka girmeleri ümid ediliyor. Yeni blok, İngiliz - Fransız - Sovyet blokuna karşıdır. Bunun Avrupa küçük devletleri üzerinde tesir yapacağı tahmin ediliyor.

Roma mahafili Alman - İtalyan anlaşmasının genişletilmesinin dört büyük Avrupa devleti, yani İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya üzerinde bir konferans akdini kolaylaştıracağını ümid etmektedir.

İngiliz - Portekiz ittifakı

Lizbon 27 (A.A.) — İngiltere sefiri Salazara mumaileyhin 22 mayısta İngiliz - Portekiz ittifakı hakkında meclisteki beyanatı dalayısile Chamberlainin memnuniyetini bildiren bir mesj tevdi etmiştir.

Ankaralı futbolcüler İzmirdeki maçta galib geldiler

İzmir 27 — Ankara Demirspor takımı ile Doğanspor maçını, bire karşı 2 gol ile Ankaralılar kazandılar. Goller birinci devrede yapıldı. İkinci devre golsüz geçti

AKŞAMDAN AKŞAMA

Kooperatifçiliği ciddiye alalım!

Bir milli müessesenin muvaffak olamadığını öğrenince insanın yüreği sızlıyor... Bahusus bu müessese tamamile demokratik mahiyette olursa...

Gazetelerin yazdığına göre, Liman kooperatifi bir sene zarfında 12000 lira içeri girdiği için, alâkadarlar bunun sebebini tevsik etmişler. Raporda şunlar zikrediliyormuş:

«Kooperatifin malları İstanbulda mahdud firmalardan alınmış, bazı mallardan lüzumsuz stoklar yapılmış, esaslı bir sebeb yokken zararda bulunulan su ve gazoz mukavelesi temdid edilmiştir. Muhasebe bozuktur. Yevmiye defterlerinde lüzumlu izahat verilmemiş, defteri kebir kurşun kalemile tutulmuş ve birçok noktalar okunmaz hale gelmiştir. Ortak hesabları karışıktır, kayıdlar muğlâk, hesablar bozuktur. Eşya kayıdları tutulmamış, kooperatif kadrosu milyonlarca liralık bir müessesenin kadrosu gibi geniş tutulmuştur. Birçok paraların nerelere verildiği belli değildir.»

Görülüyor ki, kabahat kooperatif denilen müessesenin bünyesinde değil. İşletilişteki ihmalde, bilgisizlikte... Fakat eminim, döne dolaşa pek çok zihinlerde şu hüküm hasıl olacaktır:

— Malûm!!... Kooperatif!!... Sökmez!... Umumî harpte de mahalle bakkallarile yarışamamıştı... Gene de yürümüyor... Keza, öbür kurulanlar, biribiri ardı sıra inkıraza mahkûmdurlar!

Halbuki katiyen doğru değil. Tugan Baranovski isimli bir mütetebbiin kocaman bir tedkik eseri vardır. Okumuş ve kısmen de tercüme etmiştim; gayrı matbu bir halde hâlâ saklarım. Bundaki rakamlara nazaran, türlü türlü kooperatiflerin hemen her medenî memlekette insanı şaşırtacak muvaffakıyetleri vardır. Milyonluk işler yapmışlar ve yapıyorlar. Hem de liberal memleketlerde... Halbuki Türkiyede mürakabeli bir iktisad sistemi vardır. Bilhassa halkın menafüne uygun kurullar himaye edilir. Devletçilikle serbes eonomi yekdiğerine zarar vermeden hattâ bilâkis mütekabilen ayda temin ederek nasıl yanyana ömür sürüyorlarsa, üçüncü bir mevcudiyet olarak, kooperatifler de mükemmelen onlarla birlikte yaşarlar, hizmet görürler... Elverir ki, bilgi ile kurulsunlar; kurşun kalemile defteri kebirleri tutulmasın, ve buna yakın rahnelerle zedelenmesinler...

Şöyle düşünmek lâzımdır:

Biz sermayesi az bir milletiz. Parayı nerede bulursak, yahud bulmamız muhtemelse derhal bir iş yaratıcı unsur haline sokmağa mecburuz. Bilhassa kooperatiflerin sermayeleri tamamile millidir; bunlar, pek küçük iktisadî mevcudiyetlerin elbirliğile işe girişmeleridir. En fazla takdire, himaye, teşvike muhtaç; en fazla zihniyetimize, selâmetimize uygun bunlardır.

Kooperatif taraftarlığı, bazılarınca «mutavassıt düşmanlığı» şeklinde telâkki edilir. Bence, hayır, bu da değildir. Güya kabzımal, kafası ezilecek, tufeylimiş sanılır. Türkiye için böyle bir vaziyet yoktur. İktisadî tabirle şehrin mânası, yarı yarıya, «mutavassıtlar mecmaı» dır. Onlarla mücadeleye kalmak bizde zaten zayıf olan şehri, kasabayı baltalamak olur. Yaratılacak, başarılacak öyle çok iş var ki, hiç kimseyi baltalamadan herkese menfaat temini mümkündür... Bir yandan devlet, inhisarlarla, devletçi müessesatla en devâsa işleri döndürsün... Öte yandan hususî orta sermaye, muteber tacirlerile, komisyoncu, müteahhid, fabrikatör ve kabzımallarile keza kendi karakterine uygun faaliyet sahası bulabilir. Beri yandan da en küçük sermayeliler, esnaf, fakir köylü, hattâ ücretle çalışanlar da, bir takım işlerini bu kooperatifler yolile pekâlâ yoluna sokabilirler. İstihlâklerinden bir kısmını temin edebilirler, müşterek istihsal vasıtalarına sahip olabilirler; dahilî ve haricî ticaretlerini teşkilâtlandırabilirler; Ankarada muvaffakıyetli bir misalini gördüğümüz şekilde bina sahibi olurlar; ilh...

Fakat Liman kooperatifindeki muvaffakıyetsizlikler şeklinde işler, vatandaşı bu usulden soğutuyor:

— Adam, sökmez! - kanaati hasıl oluyor.

Tekrar edelim: Söker... İhmaller yüzünden sökmemesi iktisadiyatımızın maneviyatı için büyük zarardır. Kooperatifleri daha ciddiye almalıyız. İflâslarına sebebiyet veren lâübalilikleri sıkı kontrollerle, merkezden idarelerle bertaraf etmeliyiz.

(Vâ - Nû)

ŞEHİR HABERLERİ

Kışlık tiyatro

B. Prost Tepebaşında yerini tesbit etti

Tepebaşı bahçesindeki Gardenbar binasının yıktırılması bir müteahhide ihale edildiğinden binanın bugünlerde hemen yıktırılmasına başlanacaktır.

Şehircilik mütehassısı B. Prost Tepebaşı bahçesinin vaziyetini tedkik etmiş ve kışlık tiyatro binasının yerini tesbit etmiştir. Yeni tiyatro binası, Asrî sinema binasının yerinde yapılacak ve tiyatronun arkasında da yeni bar binası inşa edilecektir. Bu itibarla evvelce düşünüldüğü gibi şimdiki kışlık tiyatronun büyütülmesine hacet kalmıyacaktır. Yeni tiyatro binası yapıldıktan sonra buranın yeri ile eski Gardenbarın mahalli tanzim ve tarh edilecektir.

Hukuk fakültesinde imtihanlar

Hukuk fakültesindeki eleme imtihanları dün yapılmıştır. Eleme imtihanlarının medenî hukuka teallûk eden bu imtihanla yarın yapılacak diğer bir eleme imtihanında muvaffak olanlar diğer derslerin imtihanına iştirak edebileceklerdir.

Sırnaşık sarhoş

18 gün hapse 25 lira para cezasına mahkûm oldu

Lâleli civarında oturan Novart isminde bir genç kız evvelki gece hasta olan annesine ilâç almak için komşu çocuklarından birini yanına alarak sokağa çıkmıştır.

Novart Çarşıkapıdan geçerken Mehmed Rıza adında bir sarhoş yanına sokularak sarkıntılık yapmağa kalkışmış, Novart kendisini reddedince Mehmed Rıza işi daha ileriye götürerek kızcağızın koluna girip küfretmeğe başlamıştır.

Bu vaziyet karşısında Novart kendisini kurtarmak için sarhoş Mehmed Rızayı elile itmiştir. Bundan hiddetlenen Mehmed Rıza sokak ortasında kızcağızı tekme ve yumrukla dövmeğe kalkışmıştır.

Dayak gürültülerini duyan polisler yetişerek sarhoş Mehmed Rızayı cürmümeşhud halinde yakalamışlardır. Mehmed Rıza dün adliyeye verilmiş, Sultanahmed üçüncü sulh mahkemesinde muhakeme edilmiştir. Yapılan muhakeme neticesinde Mehmed Rızanın sarhoşluk, sarkıntılık ve dövmek suçları sabit olduğundan on sekiz gün hapsine, 25 lira para cezası ödemesine karar verilmiştir. Mehmed Rıza mahkemede tevkif edilerek tevkifhaneye gönderilmiştir.

Vali salı günü geliyor

Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmelerinin Belediyeye devri hakkındaki kanun lâyihası yarın Büyük Millet Meclisinde müzakere edilecektir. Ankarada bulunan Vali B. Lûtfi Kırdar bu müzakereyi dinledikten sonra yarın akşamki trenle şehrimize hareket edecektir.

Belediye ve vilâyet bütçeleri yüksek tasdika arzedildiğinden ve İstanbula aid diğer bazı işler de hükûmetçe intaç edildiğinden Dr. B. Lûtfi Kırdar şehrimize gelir gelmez Ankarada aldığı neticelere göre bu işlerin tatbikine başlıyacaktır.

Üniversite rektörü

Sofya üniversitesinin ellinci yıldönümü merasimine iştirak eden üniversite rektörü B. Cemil Bilsel dün şehrimize dönmüştür.

Karilerimizin mektupları

Pastörize süt fabrikası

Öğrendiğimize göre, İstanbul Belediyesi, yüz bin liraya bir pastörize süt fabrikası açacakmış. Böyle mühim bir gıdayı fenni bir şekle sokacağı için, şehrimiz halkı, Dr. Lûtfi Kırdar'a minettardır. Bilhassa çoluk çocuğun gıdası...

Hesap edilmiş, diyorlar: İstanbulun gündelik süt ihtiyacı 45-50 bin kilo imiş. Bunlar şehrin dört bir yanından toplanacak. Halbuki yazın sıcak, kışın soğuk, sütün bozulmasına ve nakliyatın güçlüğüne sebebiyet verebilir. Onun için, İstanbulu şimdiki gibi sekiz yüz bine yakın nüfuslu bir şehir değil de iki yüz biner nüfuslu dört şehir telâkki ederek büyük bir tek fabrika yerine Fatihte, Şişlide, Kadıköyde ve Boğazda nisbeten ufarak dört fabrika açmak daha muvafıktır ve bu da mümkündür kanaatindeyim. Hem de bunlara birer birer başlanır. Birinden muvaffakıyet hasıl olunca diğeri yapılır. Alâkadarlar bunu tedkik etseler.

Pangaltıda Derebaşı sokağında 9 numarada: Mustafa İney

Bir fırıncının muhakemesi

Hamurlar ayakla yoğurulduğundan fırın üç gün kapatıldı

Sultanahmd ikinci sulh ceza mahkemesinde bir fırıncının muhakemesi yapılmıştır. Tahkikat evrakına nazaran hadise şudur:

Beyazıd civarında Şevki adında birinin fırınında zabıtai Belediye memurları teftiş yapmışlar ve bu esnada fırının içerisinde unların harman edildiği yerde Numan adında bir işçinin, bacaklarını dizlerine kadar sıvıyarak unların içine girip küreklе karıştırdığını görmüşlerdir. Un harmanında işçilerin geride durarak unlara ayağını dokundurmadan karıştırması lâzımgelirken Numanın, ekmek yapılacak unların içine girmesi umumî hıfzıssıhhaya muğayir olduğundan fırın sahibi hakkında zabıt tanzim olunmuş ve Eminönü kaymakamlığı tarafından fırının üç gün kapatılmasına karar verilmiştir.

Fırın sahibi bu karara itiraz ettiğinden iş mahkemeye düşmüş ve Sultanahmed ikinci sulh ceza mahkemesinde muhakeme yapılmıştır. Fırını teftiş ederek zabıt tutan polis memuru Lûtfi ve Necmeddin şahid olarak dinlenmişlerdir.

Şahidler ifadelerinde hadiseyi yukarıda yazdığımız şekilde anlatmışlardır. Maznunun vekili ise bu işte fırın sahibinin kabahati olmadığını, Numan adındaki işçi çocuğun kendi kendine unların içine girdiğini, böyle yapmaması kendisine tenbih edildiği halde bunu yaptığını ve işinden atıldığını söyliyerek fırının kapatılması doğru olmadığını iddia etmiştir.

Halbuki dinlenen şahidler Numanın çalıştığı yerde unların içine girmeden bu işin yapılmasına imkân olmadığını, etrafa dolu çuvallar yığıldığı için çocuğun, unların içine girmek mecburiyetinde kaldığını söylemişlerdir.

Gerek tahkikat evrakı ve gerekse şahidlerin ifadelerile suç sabit olduğundan fırın sahibi Şevkinin iddlasının reddile üç gün kapanma cezasının infazına karar verilmiştir.

Su tesisatı

Şehirlerdeki su tesisat ve ıslahatı için yapılan büyük malî fedakârlıklara rağmen bu tesisata aid maslak ve diğer tesisatın halk tarafından bozulduğu görülmüş ve bunların hüsnü suretle muhafaza edilmeleri Dahiliye Vekâletinden vilâyetlere bildirilmiştir.

Eğlence yerleri

Yüzde 25 - 30 nisbetinde tenzilât yapılacak

Yaz münasebetile plâ, gazino, bahçe gibi eğlence ve istirahat yerlerindeki fiatlerin ucuzlatılması Belediyece kararlaştırılmış olduğundan Belediye iktisad müdürü B. Saffet, Bakırköy kaymakamı ile Floryaya gitmiş ve Floryadaki plâj, gazino vesair fiat listeleri üzerinde yüzde 25 - 30 arasında tenzilât yapmıştır. Şehrin diğer plâjlarında, gazino ve bahçelerinde de aynı nisbette tenzilât yapılacaktır.

İktisad müdürü, yarın da Beyoğlu kaymakamile beraber Beyoğlundaki bütün bahçe, gazino ve diğer eğlence yerlerine giderek bunların tarifelerinde de yüzde 25, 30 nisbetinde ucuzluğu temin edecek tenzilât yapacak ve diğer günlerde de aynı tenzilât şehrin diğer mıntakalarındaki istirahat ve eğlence yerlerine teşmil edilecektir.

Eminönündeki enkaz

Eminönü istimlâk sahasında son yıktırılan binaların enkazı hâlâ kaldırılmadığından Belediye, müteahhide tebligat yapmıştır. Bu tebligat üzerine bu enkaz nihayet iki güne kadar tamamile kaldırılacaktır.

İki kamyon kazası

İki kişi yaralandı, biri öldü

Dün, şehirde iki kamyon kazası olmuş, yaralılardan biri ölmüştür.

Büyükderedeki Kibrit fabrikasında ustabaşılık eden Sabri, fabrikaya aid kamyonun arkasına, içinde sandıklar bulunan bir römork takmış ve kamyonu da harekete getirmiştir.

Bu sırada fabrika işçilerinden Adil, kamyona atlamak istemiş, fakat muvazenesini temin edemiyerek düşmüş ve başı römorkun tekerlekleri altında kalarak tehlikeli surette yaralanmıştır.

Kazayı müteakib kamyon durdurulmuş, Adil, derhal tedavi altına alınmışsa da hayatı kurtarılamamıştır. Zabıta ve adliye tahkikata el koymuştur.

Osmanbeyde yapılmakta olan yeni telefon santralında işçi Şakir, Ali isminde birinin idaresindeki kamyona atlıyarak Beşiktaşa kadar gelmiş, kamyon burada bir sokağa saparken muvazenesini temin edemiyerek kamyondan yere düşmüştür.

Şakir, bu düşme neticesinde ehemmiyetli surette yaralandığından polis tarafından Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Muallim muavinliği imtihanı

Orta mekteplere tayin edilecek muallim muavinliği için açılacak imtihanların şartları maarif müdürlüğüne tebliğ edilmiştir. Bu tebligata göre imtihanlara 19 haziran pazartesi günü başlanacaktır. 19 haziranda türkçe, 20 haziranda tarih, coğrafya, 21 haziranda matematik, 22 haziranda da fizik, kimya ve tabiat bilgisi imtihanları tahrirî olarak yapılacaktır.

İmtihan sualleri kapalı zarf içinde Maarif Vekâletinden gönderilecektir. İmtihan evrakı bu komisyon huzurunda açılacaktır. Komisyonu maarif müdürü teşkil edecektir.

Bisiklet ve otomobil çarptı

Koço isminde bir rum gencinin idaresindeki bisiklet Tarabyada iskele çımacısı Bekirin on üç yaşındaki kızı Nerimana çarparak yaralamıştır.

Şoför Kirkorun idaresindeki otomobil de, Beşiktaşta ilkmektep talebesinden sekiz yaşlarında Öcala çarparak muhtelif yerlerinden tehlikeli surette yaralanmasına sebeb olmuştur. Polis, yaralı çocuğu Etfal hastanesine yatırmış, şoför yakalanmıştır.

İSTANBUL HAYATI

Kuyruklu yıldız seyiri

Akşam üzeri hazırlıklar yapıldı. Balkonlara, taraçalara sandalyeler yerleştirildi. Gözlüklerin, dürbünlerin camları temizlendi. Apartmanların alt katlarında oturanlar, şimdiye kadar hiç görüşmedikleri üst kattaki kiracılarla, kuyruklu yıldızın hatırı için dostluk tesis ettiler. Konukomşu, çoluk çocuk, balkonlu, taraçalı ahbap evlerine misafirliğe gittiler. Mahalle aralarındaki arsalar, meydanlıklar, evlerin damları, balkonlar, taraçalar birer rasadhane haline geldi.

Beklenen saate kadar evlerde hararetli kozmografya münakaşaları yapıldı. Zavallı kuyruklu yıldızlar dile dolandı; biçarelerin serserilikleri-nden, uğursuzluklarından uzun uzun bahsedildi.

— Kuyruklu yıldız dünyaya çarparmışı.

— Çarpaaar... Havaların serserisi kuyruklu yıldızdır.

— Pek te uğursuzmuş derler, sahi mi acaba?...

— Uğurlu bir şey olsa, dünyanın böyle karışık zamanında meydana çıkmaz.

Havanın kapalı olmasına rağmen gece saat onda her tarafta tarassud faaliyeti başladı. Gözler havada bulut kümelerini delip geçmeğe, yıldızın kuyruğunu, kulağını görmeğe çalışıyor. Arasıra telâşlı haykırmalar duyuluyor:

— Hah, işte, işte... Ben görür gibi oluyorum. Taaa karşıda upuzun bir şey parlıyor.

Başka biri dürbünle o tarafa bakıp bir kahkaha atıyor:

— Hay aptal haaay... O, kuyruklu yıldız değil, Galata kulesinin feneri.

Bir evin damından sesler duyuluyor:

— Anne, anne. Bu tarafa bak. Fatmanım teyzemlerin evinin yanından yıldızın kuyruğu görülüyor.

— Hadi orada maskara sen de... Sanki kuyruklu yıldız koskoca göklere sığamadı da, Fatmanım teyzenine evine geldi. Hem ben sana tenbih etmedim mi, o delikanlı oğlan evde iken o tarafa bakma diye?.. Çevir kafanı, yoksa şimdi kuyruklu yıldızın kuyruğunu senin sırtında parçalarım.

Yandaki balkonlu evden bir kadın çığlığı:

— Çocuklaar... İçeriye geliniz diyorum size. Sabahleyin komşular söylüyorlardı; o haspa yıldız öteye beriye çarparmış. Ne olur, ne olmaz. Maazallah bu taraflara sokulur da belki bir yerinize çarpar.

Küçük bir evin birinci katında pencere önünde iki ihtiyar kadın konuşuyorlar:

— Komşular kuyruklu yıldız seyrine çağırdılar amma, gitmedim. Öyle gece beklemelerinden canım yanmıştır. Allah rahmet eylesin, bizim efendi de gençliğinde kuyruklu yıldıza benzerdi. Sabahlara kadar cumbanın arkasında yolunu beklerdim. Kimbilir hangi kuyruklarile beraber dolaşır, haftada bir defa eve gelirdi.

— Sus, kardeşçiğim, sus. Ya ben az mı çektim?.. Gene dertlerim teprendi. Hele bir kahve daha içelim.

Yandaki evin penceresinden kırmızı başörtülü, gözlüklü bir kadın uzanmış, karşı apartımanın üst kat penceresinden süzülen pembe ışığa bakark söyleniyor:

— Hay yaradana kurban olayım. Ömrümde böyle kuyruklu yıldız görmemiştim. Ne de güzel rengi varmış. Hele şu kuyruğunun güzelliğine de bak.

Çok uğraştılar, çabaladılar amma, gök kubbe inad etti; kuyruklu yıldızı perde arkasından çıkarmadı.

Cemal Refik

Gümrükler baş müdürünün Trakyada tedkikleri

Gümrükler başmüdürü B. Methi bugün Edirneye hareket edecektir. B. Methi Edirne ve Uzunköprüde gümrük işleri üzerinde tedkikat yapacak, memurların çalışma tarzını gözden geçirecektir.

Uzunköprüde memurlar için yapılması kararlaştırılan evlerin inşasına yakında başlanacaktır. Memurlar bu evlerde yatıp kalkacaklar, buna mukabil cüzi bir kira vereceklerdir.

Parti nizamnamesinde yapılacak tadilât

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

(Büyük kurultay dört yılda bir değişmez genel başkanın göstereceği yer ve bildireceği tarihte toplanır. Değişmez genel başkan lüzum görürse büyük kurultayı daha evvel toplıyabileceği gibi fevkalâde olarak da toplıyabilir.)

3 — Kurultay mesaisi hakkında da taamül öyle olmakla beraber yeni bir hüküm olarak şu madde ilâve edilmiştir:

(Büyük kurultayda memleket ve partiye ait her iş görüşülebilir. Program ve nizamnamenin kabulü ve değiştirilmesi büyük kurultaya aittir).

Parti mebuslarının yapamıyacakları işler

4 — Parti mebuslarının yapabilecekleri işler hakkında nizamnamede esasen mevcut olan hüküm daha ziyade tevsi edilerek bu madde aşağıdaki şekli almıştır.

(Parti mebusları devlet veya partiye ait, yahut sermayesinde devletin veya partinin iştiraki olan bütün müesseselerle amme hizmetlerine mahsus ve hususî mukaveleye bağlı veya imtiyazlı şirketlerde idare meclisi reisi ve âzası, murakip ve mümessil olamıyacaklar, ücretli veya ücretsiz başka bir vazife alamıyacakları gibi bu müesseselerle alâkalı işlerde ücretli hakemlik de kabul edemezler. Devlet veya parti işlerinde doğrudan doğruya veya vilvasıta müteahhitlik ve her ne nam ile olursa olsun mutavassıtlık edemezler ve devlet bütçelerinden para ödemeyi icap ettirecek herhangi bir ticaret muamelesini dahi yapamazlar. Parti mebusu olan avukatlar devlet ve partiyi alâkalandıran bir davada aleyhte vekâlet deruhte edemiyecekleri gibi ücret mukabili olarak lehde de vekâlet alamazlar. Ve bu gibi davaları deruhte etmiş olanlarla şerik olamazlar. Parti genel başkanlık divanı zaruret gördüğü hallerde partili mebusları bu gibi vazifelerle tavzif edebilir. Hususî idareler belediyeler, bunlara bağlı müesseseler bu madde hükümlerine tâbidir. Parti mebusları Kızılay, Çocuk Esirgeme ve Hava kurumları gibi menafii umuma ait cemiyetlerle sair hayır cemiyetlerinde ücretli iş alamazlar.)

5 — Nizamnamenin ceza işleri kısmını ihtiva eden maddeye cürüm olarak şu fıkra ilâve edilmiştir:

(Parti işlerinde şahsî maksat güdenler ve bu uğurda parti nüfuzunu istismara teşebbüs edenler ve şahsiyat ile uğraşmayı âdet edinenler).

6 — Gene nizamnamenin on ikinci kısmını teşkil partili gazetecilerin riayet edecekleri noktalar hakkındaki 154 üncü madde de şu şekli almıştır.

(Sahibi partili olan gazete ve mecmuaların yazıları ile parti âzalarının neşriyatı parti prensipleri bakımından gözönünde tutulur. Partili gazeteciler, mecmua sahipleri ve muharrirlerle bu yolda görüş birliğine varıyacak temas ve toplantılar yapılır. Partililer sermayesi ile alâkalı ve idaresinde müessir bulundukları gazete, mecmua ve matbaalarda program ve nizamnameye iç ve dış siyasetin ana hatları ile yüksek devlet menfaatlerine aykırı düşen yazılar neşredemezler).

Müstakil grup

7 — Nizamname tadil teklifleri arasında tamamen yeni bir teşkilât olarak giren bir hüküm de parti müstakil grupu teşkili meselesidir. Partinin kendi içinde daha geniş şekilde tenkit ve mürakabe yapabilmek için düşündüğü bu hususa dair ilâve edilen hüküm ve maddeler aşağıdadır:

(Partili mebuslardan kurultay umumî heyetince seçilen 21 arkadaş meclis içinde müstakil bir hüviyet taşırlar. Bunlar gurup müzakerelerine iştirak etmekle beraber mütalâa beyan ve reye iştirak edemezler. Buna karşı meclisin umumî heyetinde mütalâalarını beyan ederler ve reylerini kullanırlar. Müstakil grup kendi âzaları ile umumî toplantı yapar kararlar verir, müzakere usulü meclis grupunun hükümlerine tabidir. Müstakil grup heyeti umumiyesi partiye mensup olmıyan mebusları müzakerelerine muvakkat veya daimî olarak davet edebilirler. Müstakil grup kendi âzası arasından üç kişilik bir idare heyeti teşkil eder. Partiye mensup mebusların en çoğunun teşkil ettiği umumî heyete parti grupu, partiye mensup mebuslardan bu suretle kurultay tarafından seçilen 21 âzanın teşkil ettiği heyete de parti müstakil grupu denir.

Parti müstakil grupunun reisi partinin değişmez genel başkanıdır. Reis vekili müstakil mebuslar arasından onun tayin ettiği zattır.

Partili müstakil mebuslardan vukubulacak münhallere münasibini genel başkanlık divanı seçer.

Parti müstakil grupu parti teşkilâtına dahil olduğu gibi müstakil grup reisi vekili parti riyaset divanına dahildir.

Fenerbahçenin 31 inci yıldönümü

İngiliz takımile yapılacak maçlar için hususî davetiyeler kaldırıldı

Fenerbahçe Spor klübü başkanlığından:

1 — Fenerbahçe Spor klübü otuz birinci yıldönümünü 11/6/1939 tarihine müsadif pazar günü Kadıköyündeki stadında tesid edecektir.

2 — Fenerbahçe Spor klübü bu seneyi devriye töreninde İngiltereden «Middlesex Wanderers» takımını maç yapmak için davet etmiş ve şehrimize gelmelerini temin etmiştir.

3 — Dünya futbol üstadlarından mürekkep olan bu İngiliz takımının büyük fedakârlıklar ile ilk defa memleketimize getirilmesini ve spor sever halkımız tarafından göreceği fevkalâde rağbeti nazarı dikkate alan klübümüz lâzım gelen tertibatı alarak âtideki hususatı halkımızın nazarı ittılâma arza lüzum görmüştür.

A — Bu takımın memleketimize getirilmesi için pek büyük mali teahhüdler altına giren klübümüz yalnız bu maç için hususi davetiyeleri kaldırmıştır.

B — Halkımızın bu güzel futbol maçını rahat seyredebilmesi ve intizamın temini ve izdihamın men'i için kapalı tribünler kâmilen numaralanmıştır. Biletler 30 mayıs 1939 salı gününden itibaren aşağıda yazılı mahallerde satışa arzedilmiştir.

1 — İstanbulda Yenipostane caddesinde Millî spor mağazasında.

2 — Beyoğlunda Taksimde Taksim eczanesinde.

3 — Kadıköyünde İskele caddesinde Sahibinin sesi mağazasında.

4 — Karaköyde Karaköy eczanesinde.

C — Biletler stadın istiabı derecesinde satılacağından ve maç günü gişeler açılmıyacağından maç gününden evvel biletlerin tedarik edilmesini spor sever halkımızdan rica eyleriz.

Bugünkü spor hareketleri

TAKSİM STADI :

Şişi - Pera	Saat 10
Galatagençler-Demirspor	» 15.30
Galatasaray-Beşiktaş	» 17.30

ŞEREF STADI :

Bozkurd- Kadıköyspor	Saat 15.30
Anadoluhisar - Beylerbeyi	» 17.30

KOLLEJ SAHASI BEBEK :

İstanbul atletizm bayramı	» 14

Şişli klubü reisi tecziye edilmedi

Bazı refiklerimiz tarafından Şişli klübü reisi Gevrekyana klüp tarafından altı ay boykot cezası verildiği bildirilmiş ise de kendisile görüştüğümüz klüp reisi ve idare heyeti arkadaşları böyle bir karardan haberdar olmadıklarını söylemişlerdir.

Beden terbiyesi eğitmen kursu

Beden terbiyesi genel direktölüğü, İstanbulda altı ay tahsil müddetli bir beden terbiyesi ve spor eğitmen kursu açacaktır. Kurs leylidir. İaşe, ibate, spor elbise ve malzemesi, kırtasiye ve kitap kurs tarafından temin edilecektir.

İstanbul - Berlin tayyare postaları

Bir hazirandan itibaren işlemeğe başlıyacaklar

Hükûmetle Alman Lufthansa müessesesi arasında imzalanan mukavele mucibince İstanbul ile Berlin arasında tayyare seferlerine 1 hazirandan itibaren başlanacaktır. Bu seferlerde kullanılacak olan tayyareler, bugünlerde Yeşilköy hava meydanına geleceklerdir.

İstanbul - Berlin arasındaki hava seferleri Sofya, Belgrad, Budapeşte ve Viyanaya uğratılmak suretile pazar günleri hariç olmak üzere her gün muntazaman yapılacaktır. Tayyareler, sabahları saat 7,55 de Yeşilköyden Berline hareket edecekler, Berlinden kalkan tayyareler, öğleden sonra saat 17,45 de Yeşilköye geleceklerdir.

İstanbul - Berlin hava hattının açılmasile Atina ile İstanbul arasında da hava yolile irtibat temin edilmiş olacaktır. Tayyare ile hareket eden bir yolcu Sofyada aktarma ederek ayni günün akşamı saat 18,30 da Selânik yolile Atinaya varacaktır.

Pencereden düştü

Büyükderede oturan iki yaşlarında Arşak, pencereden sokağa bakarken muvazenesini kaybederek yere yuvarlanmış, muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Polis, çocuğu tedavi altına aldırmıştır.

Kadıköy ve civarını soyan hırsızlar yakalandılar

Kumpanya, Kıptı Hasanın idaresinde altı kişiden ibaret bulunuyor

Son iki ay zarfında Kadıköy ve civarında birçok hırsızlıklar olmakta ve failleri ele geçirilememekte idi. Emniyet direktörlüğü ikinci şubesi hırsızlık masası memurları bir aydanberi yaptıkları mütemadî araştırma ve takibat neticesinde nihayet Kadıköy ve civarını soyan şebekeyi ele geçirmeğe muvaffak olmuşlardır. Bunlar altı kişilik bir kumpanyadır. Çaldıkları eşyanın kıymeti binlerce lirayı bulmaktadır.

Kıpti Hasan isminde bir sabıkalının idaresindeki bu kumpanya efradı, Hasan Makas, Ali, İrfan, İbrahim ve Mustafadır. Dün ele geçirilmiş bulunan bir şebeke efradının düne kadar itiraf etmiş oldukları hırsızlıklar şunlardır:

Kadıköy Rasimpaşa mahallesi B. Alinin ev eşyası, Göztepede Dr. B. Vasıfın kıymetli eşya ve mücevheratı, Feneryolunda B. Eşrefin eşya ve halıları, Kızıltoprakta B. Mustafanın eşyası, Göztepede bayan Meleğin bir kısım eşyası...

Sorguya çekilen hırsızlar şimdiki halde buralardan çalmış oldukları eşyayı kısmen evlerinde sakladıklarını, kısmen de sattıklarını söylemişlerse de evlerinde yapılan araştırmalarda çalınmış eşyadan bir kısmı bulunmuştur. Ayrıca, bu eşyanın satılmış oldukları yerlerde de araştırmalar yapılmış ve kısmıâzamı bulunmuştur.

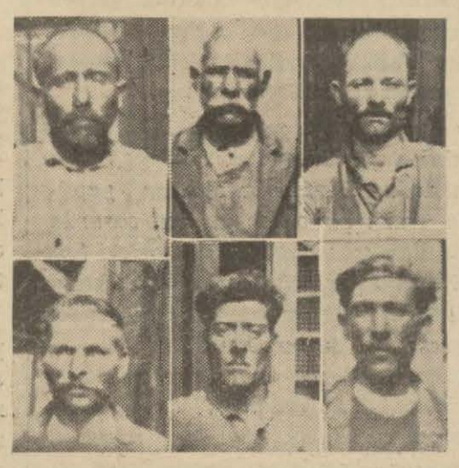

Yukarıda soldan sağa doğru: İbrahim, Ali, İrfan, Mustafa, Hasan ve Ali

Polis, şebeke hakkında ehemmiyetle tahkikata devam etmektedir. İşledikleri diğer hırsızlıklar varsa bunlar da birer birer meydana çıkacaktır.

Soyguncu boksör deli mi, değil mi?

Tıbbı adlî, Müllerin deli olmadığını tesbit etti

Geçenlerde yürüyerek Çin seyahatine çıkan İsviçreli boksör Müller adında bir genç İstanbulda aç kalarak bir akşam Beyoğlunda Firuzağa civarında Markoviç adında bir adamı bayıltarak soymağa teşebbüs etmiş ve yakalanıp ağır ceza mahkemesine verilmişti. Bundan evvelki celsede maznunun vekili delilik iddiasında bulunduğundan Müller müşahede altına alınmıştı.

Dün ağır ceza mahkemesinde bu davaya devam edilmiş, tıbbı adlînin müşahede raporu okunmuştur. Raporda Müllerin aklî vaziyetinde bozukluk olmadığı, cezaî ehliyetinin tam olduğu bildiriliyordu. Rapor muhteviyatı tercüman vasıtasile kendisine anlatılan Müller de:

— Ben geçen celsede de deli olmadığımı söylemiştim. Vekilimin iddiası üzerine mahkeme beni müşahedeye gönderdi ve işte, benim sözüm tıbbı adlî raporile de sabit oldu.

Diye memnuniyet izhar etti. Bundan sonra maznunun vekili müdafaasını yaparak Müllerin İstanbulda aç kalmak suretile elinde olmıyan sebeplerle bu cürmü işlediğini söyliyerek tıbbı adlî raporuna rağmen müekkilinin deli olduğu iddiasında israr etti ve:

— Müllerin cürmünü itiraf etmesi de cezasını hafifletici sebep olarak kabul edilmelidir. Meselâ, kendisi ifadesinde; «Markoviç bana tecavüz etti, ben de mukabelede bulundum. Parasını almak maksadile bu işi yapmadım.» diyebilirdi. Onun, suçunu itiraf etmesi de İsviçre hapishanelerinin boş olduğu hakikatini bir daha ortaya koymuştur. Bunların suç işlemeğe mütemayil kimseler olmadıklarını daha açık göstermektedir.

Dedi ve bu suçun bir soygunculuk değil, bir yankesicilik veya hırsızlık mahiyetinde olduğunu ileri sürdü. Mahkeme evrakı tedkik ederek kararını vermek üzere muhakemeyi başka güne bıraktı.

Otobüs direğe çarptı

Kurtuluş - Beyazıt hattında işliyen şoför Abdullahın idaresindeki otobüs, dün öğle üzeri İngiliz sarayı arkasından süratle ilerlemekte iken bir elektrik direğine çarparak yıkmış, otobüs de hasara uğramıştır.

Hadisede insanca zayiat olmamıştır. Şoför vakayı müteakib kaçtığı için polisçe aranmaktadır.

Erzuruma giden yolcu otobüsü

Harfit ırmağına düşerek parçalandı, bir kadın öldü diğer yolcular da yaralandı

Gümüşhane 27 (A.A.) — Dün Erzuruma gitmekte olan devlet yolcu otobüsü şehrin Bağlarbaşı mahallesindeki virajı dönerken Erzurum cihetinden gelmekte olan binek makinesine çarpmasından otobüs Harfit ırmağına yuvarlanarak parçalanmıştır. Yolculardan bir bayan ölmüş diğerleri ağır surette yaralanmışlardır. Vali vekili, sorgu hâkimi ve doktorlar derhal vaka mahalline gitmişlerdir, ilk sıhhî tedbirler alınmış yaralılar dispansere kaldırılmıştır. Adlî tahkikat yapılmaktadır.

Trakyada mahsul bereketli

Edirne 27 — Bu sene Trakyanın kışlığı kadar yazlık mahsulleri de bol verimlidir.

İstanbuldan Bursaya giden hırsız yakalandı

Bursa (Akşam) — Zabıtamız İstanbuldan gelen Kosti oğlu Yani ismindeki hırsızı yakalamıştır. Yaninin vaziyetinden şüphelenen zabıtamız, yaptığı bir arama neticesinde bu delikanlının üzerinde yüz kırk lira ile bir altın yarım beşibirlik, bir altın kordon, iki elmas yüzük ve bir kelebek iğne bulmuştur.

Bunun üzerine vaziyet İstanbuldan sorulmuş, diğer cihetten Yani de suçunu itiraf etmiştir. Yaninin, İstanbul Balıkpazarında Mihalin bakkal dükkânına, damı delmek suretile girip dört yüz lira para ile diğer bazı atın eşyayı ve mücevherleri çaldığı ve izini kaybetmek üzere Bursaya geldiği anlaşılmıştır.

Mevlûdu şerif kıraatı

20/4/939 tarihinde ecelile ölen Galata Kızılay başkanı deniz emekli binbaşılarından İsmail Hakkı Korurun ruhuna ithaf edilmek üzere 30/5/939 salı günü öğleden sonra Kasımpaşada Bahriye caddesinde kâin Cami kebirde mevlûdu şerif kıraat edileceğinden kendini seven ve tanıyan arkadaşlarile arzu eden ihvanın teşriflerini saygılarımla rica ederim.

Manevî evlâdı: Mahmure Şenses

Şehzadebaşı (TURAN) Tiyatrosunda
Gündüz: Heryer 20, paradi 10, localar 100.
BUHRAN
Gece: KIRIK KALP)
Yeni eser, okuyucu Ayse'

Ankara Tiyatrosu Sanatkârları
1 Haziranda itibaren
(Yedikule Pınar sinemasında)
başlıyor. Muayyen günlerde diğer yazlık yerlerde... Müdür-yönetir Emin Atabay birlikte.

Türk parası kıymetini koruma

Kaçakçılık yaptıkları ihbar edilen yolcuların üzerleri aranacak

Ankara 27 (Telefonla) — Türk parası kıymetini koruma hakkındaki kararnameye ek olarak yeni bir kararname hazırlanmış ve bugünden itibaren meriyete konulmuştur. Kararname aynen şöyledir:

1 — Sikke ve külçe halinde olduğu gibi kıymetli madenlerin hurda ve masnu halde de memleket dışına çıkarılması memnudur. (Kıymetli madenlerden maksad plâtin, altın ve gümüştür.)

2 — Yolcuların şahsi ziynet olarak daima taşıdıkları kıymetli maddelerden mamûl eşya bu hükümden müstesnadır. Şahsî ziynet olarak daima taşınması mümkün olan kıymetli madenlerden mamûl eşyadan memleket dışına fazla çıkarmak suretile kıymetli maden kaçakçılığı yaptıkları alâkadar makam ve memurlara tahriren ihbar edilen yolcuların gümrük kapılarında üzerleri araştırılacaktır. Bu yolcuların beraberlerinde memleket dışına çıkmak istedikleri madenlerden mamûl ziynet eşyası içtimai mevkilerine nazaran fazla bulunduğu takdirde fazlasının ihracına müsaade edilmediği gibi yapılan tahkikat neticesinde kaçakçılık kasdları tahakkuk ederse haklarında takibat icra edilecektir.

Yine Türk parası kıymetini koruma hakkındaki 12 numaralı kararnameye ek olarak hazırlanan aşağıdaki kararnamenin de bugünden itibaren meriyete konulması Vekiller Heyetince kararlaşmıştır. Bu kararname şöyledir:

«5/5 1939 tarihli ve 2/8679 sayılı kararnamenin birinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

1 — Bu maddede mevzuubahsedilen memleketler Maliye Vekâletince ilân olunur.

2 — Mezkûr kararnamenin ikinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

Amerika Birleşik devletlerine satılan mal bedellerinden mütehassıl dövizler de Cümhuriyet Merkez bankasına satılır ve bunların da hesabı tutulur.»

Bugün gündüz ve gece

Nöbetçi eczaneler

Beyoğlu mıntakası: Galata Topçular caddesinde Merkez, Fındıklıda Mustafa Nail, Posta sakağında Garih, Dairede Güneş, Galatasarayda Galatasaray, Taksimde Taksim: Kürkcüyan, Şişlide Asım, Sarıyer: Asaf.

İstanbul tarafı: Fatih: Veznecilerde Üniversite, Karagümrük: Suad, Eminönü: Bahçekapıda Agop Minasyan, Bakırköy: Terziyan, Aksaray: Etem Pertev, Fener: Emilyadi, Kumkapı: Belkis, Küçükpazar: Necati, Samatya: Kocamustafapaşada Rıdvan, Alemdar: Ali Rıza, Şehremini: Topkapıda Nazım.

Kadıköy: Moda caddesinde Alâaddin, Pazaryolunda Rifat, Üsküdar: Ahmed, Heybeliada: Atanaş, Büyükada: Halk.

Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Beykoz, Paşabahçe, Anadoluhisarı, Tarabya, Yeniköy, Emirgân ve Rumelihisarındaki eczaneler her gece açıktır.

Meşhur piyanist Paderevski hasta

Nevyork 27 (A.A.) — Paderevskinin sıhhî vaziyeti gece oldukça iyileşmiştir. Dün akşam geçirdiği hafif kalb krizini süratle atlatacağı tahmin edilmektedir.

Paderevski dün akşam Madison Squar Gardende 1500 kişinin huzurunda bir resital verecekti.

Mumaileyh, İsviçreye avdet etmek üzere 30 mayısta Normandi vapuru ile hareket edecektir.

POLİTİKA

Uzak Şarkta gerginlik

Sovyetler Birliği ile Japonya arasında Sibirya sularında Japon balıkçı gemilerinin avlanmalarına devam etmeleri için eski mukavelenin temdidine aid anlaşma yapıldığındanberi Uzak Şarkta beynelmilel vaziyette görülen sükûn şimdi birdenbire bozuldu. Fakat bu defaki gerginlik Japonya ile Sovyetler Birliği arasında değildir.

Çinde hükûmet içinde hükûmet teşkil eden imtiyazlı ecnebi mıntakalarında en ziyade alâkadar olan İngiltere ile Japonyanın arası fena halde açılmaktadır. Bu beynelmilel mıntakaların idaresi İngilizlere, Fransızlara ve Amerikalılara aid ise de buralarda yaşıyanların kahir ekseriyeti Çinlidir. Meselâ Şanghaydaki mıntakada yaşıyan ecnebilerin sayısı beyaz Rus ve Yahudi mültecilerile birlikte otuz bini geçmediği halde buradaki ecnebi idaresi altında üç milyondan fazla Çinli yaşamaktadır.

Japonların işgal ve idare altına alamadıkları bu noktalardaki Çinliler Çin hükûmetine ve ordusuna türlü vasıtalar ile yardım ediyorlar. Ne Japonya, ne de Çin biribirine karşı resmen harp ilân etmediklerinden hali harbin mevcut olmamasından dolayı ecnebi bayrağı altındaki gemiler serbesçe harp kaçağı taşıyor.

Japonya bu sene Çin meselesini kökünden halletmek için geniş mikyasta askerî harekâta başlamış olduğundan Çin hükûmetinin ve ordusunun yardım aldığı İngiliz ve diğer ecnebi mıntakalara müdahaleye karar vermiştir. Japonya Hariciye Nezareti ecnebi mıntakalarda Çinin hükümranlık hakkı nihayet bulup civarının işgali ile bu hakkın kendisine intikal eylediğini ve ecnebilerin kuru bir idare hakkını haiz olmaları hükümranlık hukukuna istinaden Japonyanın bu mıntakaları kontrol etmesine mâni olamıyacağını iddia etmiştir.

Bu yüzden şimdiden Şanghayda kanlı hâdiseler olmuştur. Fakat en vahim hâdiselerin; Çin hükûmetinin geniş mikyasta yardım aldığı Amoy limanı civarındaki ecnebi mıntakasının bulunduğu Kulangsu adasında ve civarında cereyan edeceğinden endişe olunuyor.

Burasının muhafzasına İngiliz ve Amerikan donanmaları amiral gemileri ve bir Fransız filosu gelmiş olduğu ve mıntakaya İngiliz, Fransız ve Amerikan muhafızları çıkarılmış bulunduğu halde bir Japon donanması adaya ikinci defa mühim bir kuvvet ihraç etmiş ve ada ile civarındaki 300 kilometrelik sahili abluka altına almıştır. Japon harp gemileri her İngiliz gemisini tevkif ederek araştırmaktadır. Uzak Şarkta siyasî ufuk iyice kararmış bulunuyor.

AKŞAM

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

Herşeyin çaresi bulunur

Köpek yasak

Bayan Marta köpeğini pek sever, köpeksiz dolaşmaz. Fakat Almanyada da yolcu vagonlarına köpek almazlar. Bayan Marta bu yasak karşısında düşündü, taşındı, köpeğinden ayrılmamak, köpeği ile beraber vagona binmek çaresini buldu. Köpeğini kürk gibi omuzlarına aldı.

Ağız bozukluğuna dair

Yazan: **HALİDE EDİB**

«Ağzını bozma!»

Bunun mânası «küfretme, sövme» demektir. Bazan «ağzı bozuk adam» dediğimiz zaman biraz kabadayıvarî tabirleri, terbiyeli ve resmî adamları rencide eden bir nevi konuşmayı kasdederiz. Fakat ben burada bunları biribirinden ayırıyorum. Bence, birincisi klişe halinde nesilden nesle geçer, her millete göre biraz da değişir. İkincisi nesilden nesle azıcık değişir, Amerikalılar bu tarz konuşmaya slang derler. Amerikan ingilizcesine hayii hayat ve yenilik sokmuştur, fakat lisanı ingilizce olmaktan âdeta çıkarmıştır. İkincisi, az kullanmak şartile hakikat her hangi lisana - biraz halkın ruhunu soktuğu için - hayat veriyor. Mübalâğa edildiği zaman yazı edebiyatının seviyesini düşürüyor. Burada asıl birinci kısmını, yani küfür ve sövmek meselesini münakaşa etmek istediğim için, ikincisi üzerinde durmuyorum.

Küfür ve sövmek bana her hangi tazyike karşı bir aksülâmel gibi gelir. Küfür, yani dine, imana karşı olan sövmeyi, yobaz tazyikinden halkta hasıl olan bir aksülâmel telâkki ediyorum. Ecdad, ana, baba, avrata sövmek te belki aile tahakkümünün ve kadın meselesindeki müfrit taassubun doğurduğu bir aksülâmeldir. Bunların büyük kısmı müstehcendir, haya hissimizi rencide eder, söven adam her nevi medenî ve insanî inzibatı atmış ve bir an için hayvaniyete dönmüş hissini verir. Bir an için diyorum, çünkü medeniyet âmilleri arasında iki tane değişmiyen vardır ki, onları söven adam inkâr etmiş oluyor: Haya ve iğrenmek.

Biraz daha açık bir lisanla küfür ve sövmek, şu suretle izah edilebilir: Mide bozukluğu nasıl vücudümüzün bir tarafının işlemediğini, hazmedeceğinden fazla şeyler aldığını gösteriyor, ve bazan gasyanla fazlasını, zehirlisini atıyorsa, mânevî midemiz de (haydi ona şuurumuzun altı diyelim) içinde toplanan fazla ve murdar unsurları öylece dışarıya atıyor. Bundan dolayı adamı kendinden geçirecek, iradesini elinden alacak anlor müstesna, müstehcen tabirlerle konuşan, mütemadiyen küfreden adam normal değildir, mâşerî hayat için elzem olan derunî inzibatı kaybetmiş bir hastadır. Böyle bir adamı tarif için Zola gibi, bazı büyük Rus muharrirleri gibi sanatkârlar, yazılarında bu nevi konuşuşu, yani küfürleri tekrar ederler. Fakat bu mübalâğa edildiği, bu safha tamamen sanata hâkim olduğu, yahut bunu bir «orijinalite» diye alelâde muharrirler yaptığı zaman bu nevi eserlerin adı bambaşka bir şeydir. Sanatı, bir milletin haya ve iğrenmek gibi medenî hislerini iptal edecek derecede müstehcen bir dereceye düşürmemek için, bazı memleketlerde bu nevi edebiyat için sansür vardır: İngiltere gibi. Bazılarında da efkârı umumiye bunu tanzim eder.

Fakat küfür, sövmek ve müstehcen tabirler çocukların ağzına düşer, ve tabiî konuşmaları hep bu vadide olursa o zaman bir milletin terbiyecileri, anaları müstakbel neslin şuuru hasta olduğunu kabul etmek ve bunun tedavisini düşünmek lâzımdır.

Her yerde çocuk memnu şeylere anlamadığı şeylere karşı merak besler, bulunduğu muhitin konuşmasındaki açık tabirleri derhal hafızası zapteder. Kırk sene evvelki mektep çocuğunu iyi hatırlıyorum; bilhassa erkek çocukları. Beşiktaşta bir rüşdiye vardı, mektepten boşanınca bizim evin arkasındaki boş arsada oynarlardı. Çok haşarıydılar, ve zaman zaman klişe halinde olan küfürleri tekrar ederlerdi. Fakat bu şüphesiz anlamadan bir tekrar edişti, konuşuşlarının esasını müstehcen ve galîz mevzular teşkil etmezdi.

İki aydır arka sokaklarda dolaşıyorum, çocukların oyununu seyrediyor, konuşmalarını işitiyorum. Sekiz ile on iki arasında, bazan biraz daha büyük başı kasketli erkek mektep çocuklarını konuşurken dinliyen her hangi normal insan, içtimaî bir hastalıkla karşı karşıya geldiğini hisseder zanındayım.

Bu çocuklar eski klişe küfürleri değil, yepyeni, hattâ Zola'nın, işitse, tekrardan çekineceği küfürleri tekrar ediyorlar. Ve bu, mütemadiyen devam ediyor. En acı olan tarafı da kendilerine sataşıldığı için, yahut çocukta bu nevi konuşmayı fena bulduğu için, onları azarlıyan satıcı, yahut geçicinin kullandığı tabirler ayni derecede galîz ve çirkin. Yani çocuğa terbiye veriyorum diye, çocukta fena gördüğü şeyi kendisi tekrar ediyor.

Beş, on müşahede ile umumî bir kanaate varmak istemediğim için bu meseleyi bir hayli vatandaşla konuştum, bilhassa mektep ve çocukla yakından alâkadar olanlarla. Onlara göre mektep talebesinde bu nevi ağız bozukluğu umumî olmasa bile, geniş bir sahaya yayılmış bir hâdisedir.

Bu beni düşündürdü. Çünkü bu çocukların yetiştiği muhitte galîz konuşmak bir âdet halini aldığını ima etti. Her halde bu çocukların şuurları tehlikeli olacak temayüllerle taşacak kadar dolmuş, alâka ve dikkatlerini mektepten boşanır boşanmaz, bu murdar mevzulara çevirmiş. Haya ve iğrenmek gibi, medeniyet için iki elzem unsur bu çocuklar arasında çok zayıflamıştır. Çok temenni ederim ki terbiye meselesine tahsil kadar ehemmiyet veren Maarifimiz, ilkmektep hocalarını toplıyarak bu mesele hakkında fikirlerini sorar ve bu derdimize lâyık olduğu ehemmiyeti verir. Fakat her halde bizde de çocuk cürümleri için ayrıca adlî ve ıslahî teşekküller vücude gelirken, Türklerin en kuvvetli tarafı olan terbiye tarafını da ciddiyetle düşünmek, kadın mebus, kadın adliyeci, kadın Belediye âzasını alâkadar edecek zaman gelmiş gibi görünüyor. Çünkü çocuğun vücudünü nasıl tifo, kızıl ve kızamık gibi sarı ve tehlikeli hastalıklardan muhafaza için temizlik ve aşı mücadelesi yapıyorsak, hastalanmağa başlıyan şuurunu da tereddiden vikaye için, fikir ve mâneviyat sahasında da temizlik ve sıhhat mücadelesi yapmak, genç Türkiye için zarurîdir.

HALİDE EDİB

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Inkırazının yıldönümü münasebetile

Bizans tarihine bir kuşbakışı

Yarın 29 Mayıs... İstanbulun 1453 senesinde Türkler tarafından fethi tarihine tesadüf ettiği için, ayni zamanda Bizans imparatorluğunun sukutu yıldönümüdür.

Bu münasebetle bütün Bizans devletinin tarihine şöyle bir kuşbakışı atmağı faydalı buluyoruz.

Roma devletinin 395 Milâd senesinde ikiye ayrılması üzerine merkezi İstanbulda olarak Şark imparatorluğu meydana geldi. Ve şehrin eski adı Bizantion olduğu için devlete de böyle denildi.

Bizans imparatorluğu 395 ten 1453 e kadar 1058 sene sürmüş ve bilâhare âlimlerce muhtelif ilmî tasniflere tabi tutulmuştur. Biz, altı devrelik tasnifi anlatacağız:

Birinci devre: (395 - 565) Bu devrin en parlak hükümdarı Justinyanus'tur. Bizans devleti bu devirde Hünlerin taarruzuna uğradı. Ermenistanı da kaybetti. Fakat Garp imparatorluğunun inkırazından istifade ile İtalya ve Afrika ile Berberisatnı ve İspanyanın bir kısmını zaptetti.

İkinci devre: (565 - 717) Zeval ve inhitat başlıyor. İtalyanın üçte ikisi Lombard'ların eline geçiyor. Tunanın cenup ciheti Hırvatlar, Sırplar, Bulgarlar tarafından istilâ ediliyor. Suriye, Mısır, Afrika, Kıbrıs, Müslümanlar tarafından fetholunuyor.

Üçüncü devre: (717 - 867) Bu devrin hükümdarı, tasvirlere tapmağı yasak etmek için çalıştı. Bundan dolayı Romalılar Şark devletinden ayrılıp, Papayı ruhanî ve cismanî reis tanıdılar. İtalyanın cenup kısmı, Sicilya, Girid, Kilikya (yani Adana ciheti) müslümanların eline geçti. Bulgarlara karşı olan muharebeler Bizans devletini zayıflattı. Bu devrin hükümdarlarından Fotios, Şark kilisesini Katoliklerden ayırmağa başlamıştır.

Dördüncü devre: (876 - 1056) Bulgarların teşkil ettikleri Makedonya devletinin gailelerile uğraşıldı. Bu devrede Bulgarlar, Ruslar, Peçenekler defalarla Şark devletini ezdiler. Bir aralık Bulgarlarla Sırpların yerleri zaptedildi. Kıbrıs, Sicilya, Halep ve Adana cihetleri de muvakkaten istirdad olundu.

Beşinci devre: (1056 - 1260) Selçuk Türkleri Anadolunun üçte ikisini zaptettiler. Bulgarlar, Sırplar istiklâllerini yeniden kazandılar. Sicilyayı zapteden Normand'larla Macarlara karşı muharebeler, Rumları büsbütün zayıflattı. Nihayet dördüncü Ehlisalip seferinde Ehlisalip İstanbulu 1204 te fethetti. Bir Lâtin devleti kurdular. Şark imparatorluğu paylaşılarak on iki tane kadar Lâtin hükûmeti teşekkül etti. Girid ve diğer bazı mühim mevkiler Venedik Cümhuriyetinin eline geçti. Arnavutluk, İznik ve Trabzonda üç küçük devlet zuhur etti.

Altıncı devre: (1261 - 1453) İznik imparatoru Kostantin Paleolog İstanbulu istirdad etti. Bulgarlarla Sırplar müstakil kalabildiler. Balkanlarda ve Akdeniz adalarında hemen hemen müstakil şekilde idare olunan birçok hükûmetler yaşıyabildi. Sahillerin birçok yerleri Venedik ve Cenova Cümhuriyetlerinin ellerine geçmişti. Trabzon devleti de istiklâlini muhafaza ediyordu. Bu devirde Osmanlı devleti de teşekkül etmiş bulunuyordu. Şark devletinin Asyadaki yerlerini birer birer eline geçirdikten sonra Avrupaya da geçti; Bulgar ve Sırp devletlerine nihayet verdi. Bizans imparatorluğu, İstanbul şehri içinde mahsur gibi bir vaziyet aldı. Osmanlılar Rum imparatorluğunu cizye altına soktular. Yıldırım Beyazıt'ın, şehri fethine ramak kalmışken Timur vakası çıktı. Rum imparatorları bundan ümidlendilerse de, nihayet 29 mayıs 1453 te ikinci Sultan Mahmed İstanbulu da fethederek, Bizans hâkimiyetine hâtime çekti.

İnhisarlar umum müdürü Ankaraya gitti

İnhisarlar umum müdürü B. Adnanın riyasetinde teşekkül eden bir heyet Büyük Kurultay münasebetile dün akşam Ankaraya hareket etmiştir.

Heyet inhisarlara taallûk eden işler üzerinde mufassal izahatı muhtevi bir raporu kongreye arzedecektir.

İthaline müsaade edilen ecnebi derileri

9/5/939 dan evvel yola çıkarılmış veya halen gümrüklere gelmiş olan Fransız Hindiçinisi ile İngiliz - Mısır ve Sudan menşeli derilerin kafalı vasıtalar içinde ve veteriner nezareti altında doğruca kireç kuyularına nakledilmek şartile idhaline müsaade edilmiştir.

Dünkü cerh vakaları

Kasımpaşada Mustafa ve Ahmed isimlerinde iki arkadaş şakalaşmaktalar iken Mustafa çakı ile Ahmedi yaralamıştır.

Mercanda terlikçilik eden Cemil ve Muhiddin isimlerinde iki kişi birbirlerile kavga etmişler, her ikisi de yekdiğerini kundura kalıplarile yaralamışlardır. Polis, ikisini de yakalıyarak mahkemeye vermiştir.

Selimiye açıklarında plâj

Selimiye açıklarında Belediyenin yaptıracağı plâjda soyunma yerleri tesis etmek ve mukabilinde halktan beş ve on kuruş almak üzere bir grupun Belediyeye yaptığı teklif reddedilmiştir. Belediye bu plâjı tamamile halka meccanî olarak tesis etmek fikrindedir.

Kitaplar Mecmualar Gazeteler

Zuhalin halkaları

Bu, Mersinde basılmış küçük bir şiir kitabıdır. Suad Salih Arsal'ın - bu isme ilk defa raslıyorum - yirmi manzumesini bir araya toplamış. 30 sahifelik, küçücük, basılış itibarile çok sevimli bir kitap. İçinde ikişer kıtalık, en uzunu on mısraı geçmiyen ufak manzumeler var. Bunlar insanı hayrete düşürmeden, kolayca okunuyor ve hemen hepsi, içinde, şiir ışıkları parlayan mısralarla bitiyorlar. Arasıra ortaya çıkıveren bu mısralar, sanki şairin bazan çok söylenmiş, bazan da hiç söylenmesine lüzum olmayan sözler söylediği için affınızı rica ediyor ve daima da muvaffak oluyorlar.

Meselâ «Diriliş» manzumesinin sonunda:

Çirkin başlı satirin şakladıkça kırbacı
Ölüler kalkıyorlar, ölüler kalkıyorlar

mısarlarından sonra gelen:

Ve topraklı gözlerle emelsiz bakıyorlar.

Mısraı baştaki «ve» nin suni duruşuna, «emelsiz» kelimesinin de hafifliğine rağmen bunlardan biridir.

B. Suad Salih, mısra başında «ve» kullanmasını ne kadar seviyor! Hemen her manzumesinde «ve» ile başlayan bir mısra var. Halbuki bu «ve» bilhassa mısraın başında geldiği zaman şiiri muhakkak sakatlar.

Bizde, bazı genç şairler arasında «ve» yi mısra başına koymak hususunda ısrar edenler görülmüştür. Fakat tecrübeleri fayda vermemiş, bilâkis bu «ve» ler tedillerile uğraşan şairleri zarara sokmuşlardır. Meselâ dostum Yaşar Nabi bu sahada en çok ısrar edenlerden biri idi. Ne hazindir ki mesaisi şiiri terk etmekle neticelenmiştir.

«Zühalin halkları» da bence en güzel manzume mısraları arasında doldurulmamış bazı mesafeler sezilmesine rağmen «Uyku» dur. Onu aynen alıyorum:

Şimdi rahat bir yatakta
Güzel ve mermerden başı..
Kaldıracaklar şafakta
Bu kurşundan ağır taşı..

Ve bir hayal dünyasında
Onu taşıyan melekler;
Bu ebedi rüyasında
Bir daha gelmiyecekler..

Son aylarda çıkan şiir kitaplarının en dikkate değer olanı B. Suad Salih'in bu küçük eseridir sanıyorum.

Şevket Hıfzı

Türkiye - Avrupa musiki münasebetleri

Türk musikisi etrafında yaptığı değerli etüdlerile milli kütüphanemize kıymetli eserler ilâve eden musiki bilgini B. Mahmud Ragıp Kösemihal «Balkanlarda musiki İlerleyişi» isimli kitabından sonra hiç işlenmemiş bir mevzuu ele alarak Türkiye ile Avrupa arasındaki musiki münasebetlerinin bir tarihini hazırlıyor.

«Türkiye - Avrupa müsiki münasebetleri» ismini taşıyan bu eserin birinci cildinin intişar ettiğini memnuniyetle haber veriyoruz. Kitabın esas gayesi - Müellifin önsözde kaydettiği gibi - Türkiye ile Avrupa arasındaki musiki münasebetlerinin tekâmülüne tenkidî bir bakışa hazırlanmaktadır. Elimizde bulunan birinci cildde Avrupa musikisi ile olan temasımızın tarihi üç devre içinde gözden geçirilmiştir:

Birinci devre Tanzimattan evvelki perakende ve karşılıklı musiki iktibasları, ikinci devre Tanzimattan sonra başlayan ve Abdülâzizin padişahlığına kadar sarayın hem içinde, hem de Beyoğlunda başlayan çok hevesli bir dilletantism devresi, üçüncü devre ise Abdülâziz zamanında bu taklidci devrenin bir züppelik ve israf âmili sayılarak susturulması diye hulâsa edilebilir. Müteakip devirler kitabın ikinci cildine bırakılmıştır.

Bir çok şayanı dikkat vesikaları ihtiva eden «Türkiye - Avrupa musiki münasebetleri» cidden titiz bir mesainin mahsulü, kıymetli bir eserdir. Musikimizin tekâmülünde yeni bir devre açan bu münasebetler müellifin elde etmeğe muvaffak olduğu tarihî vesikalar ve kendi isabetli görüşlerile ilk defa olarak aydınlatılmış bulunuyor.

Kitabın diğer bir hususiyeti de yalnız musiki meraklılarının değil, her nevi kariin alâka ile takip edebileceği bir şekilde yazılmış olmasıdır. 1600 dan 1875 e kadar 275 senelik tarihî bir devreyi, musikimiz tekâmülü bakımından etüd eden birinci cild - aşağıya aldığımız parçalarda göreceğimiz gibi - tarih meraklılarının da zevkle okuyabilecekleri sahifelerle doludur.

Abdülhamid ve musiki

Abdülhamid, musiki işlerindeki mesuliyetli vaziyeti bakımından üzerinde bilhassa durulmaya değer bir sima olmuştur. Uzun süren padişahlığı devrinde saray musiki teşkilâtına aid her işte, en ufak teferrüatın, artist seçiminde ve takımların tertibinde bile yalnız kendi hüküm ve kararları cari olmuştu! Pek muayyen musiki parçalarını sevdiği halde, bu sanattan fevkalâde anladığına kanidi! Hazin İtalyan melodisinden yukarısını anlamağa kulak kültürü müsaid değildi; senfonik musikiyi hiç aramamış, aramayınca da orkestrası o seviyeye ulaşmak kaygusile çalışmak yolunu tutamamıştır.

Prensip itibarile Abdülmecidin hareket tarzını taklid etmek istediği halde onun yaptığından daha iyisini değil, daha eksiğini ancak başartabilmiştir. Hiç olmazsa iyi bir opera takımının elemanlarını o bolluk içinde yetiştirmeği bile temin edememiştir.

Hulâsa Abdülhamid çocukken ihmalcilik ederek ne kadar az müzik öğrendi ise musiki kararlarının hududu da sonradan o kadar dar kalmış, ayrıca da bütün hükümlerini bu kısır bilgiye dayanmak suretile yürütebileceğine ölünceye kadar inanmıştır!...

Mevsimsiz taltifler

1887 yılındayız. Viyolonist Vondra Paristeki tahsilini bitirerek ve genç bir konservatuar mezunundan başka bir şey olmayarak İstanbula dönmüştür. Hamid ayrıca memnun: Onu kendi hesabına yıllarca Avrupada tahsil ettirmiş olduğu için böyle bir himmeti esirgememekle ne kadar isabet ve anlayış göstermiş olduğunun gururunu yaşıyor. (Halbuki B. Saffet gibi bir istidadın bir seneden fazla Pariste kalmasına izin vermemişti, başkasını da göndermedi!) Sarayda Vondra'ya hoşgeldiniz makamında küçük bir toplantı hazırlanmıştı. İyi çalışılarak bir de triyo tertip edilmişti: Hamidin küçük oğlu Burhaneddin piyanoda, ortanca oğlu Abdürrahim viyolonselde, Tevfik te kemanda idi. Toplantıya Abdülhamid de gelmişti. Müzik bitince, Abdülhamid müzisyen oğullarına birer nişan verdi!.. İyi çalmışlardı, fakat nişana ne lüzum vardı.

(Unutmayalım ki Abdülhamid en çok sevdiği sazları çalanlara tercihan iltifat eder, yalnız onları yükseltmek ve başa geçirmek isterdi: Meselâ viyolonsele âşıktı ki oğlu Abdürrahimi ötekilere tercih etmesi biraz da galiba bundandı. Viyolonselci B. Cemil Arif merhum da bu yüzden gözdesi idi: «Le Signe» Saint - Saens ve «Gavot No. 2». Poper sevdiği küçük parçalardandı: Çünkü melodik ve hulyalı şeylerdi. B. Cemile sık sık bunları çaldırırdı.)

La science chez les Tucs ottomans

Bir müddettenberi Pariste bulunan doktor Adnan «La science chez les Turcs Ottomans» ismile yeni bir eser neşretmiştir. Pariste «Librairie Orientale et Américaine» tarafından Fransızca olarak basılan bu eser doktor Adnanın Osmanlı Türklerinde XIV üncü asırdan XIX uncu asra kadar riyazî ve tabiî ilimler ve Türk âlimleri etrafında yaptığı kıymetli bir etüddür.

Bu mevzu ile uzun zamanlardanberi meşgul olan doktor Adnan'ın tedkikleri bir çok ilim müesseselerini alâkadar etmiş, muhtelif İngilizce mecmualarda da bu sahadaki etüdleri neşredilmişti.

La scieece chez les Turcs Ottomans» dört fasıldan mürekkeptir. Birinci fasıl orta çağda, ikinci fasıl yeni zamanın başlangıcından XVII inci asrın ilk senelerine, üçüncü fasıl XVII inci asırdan XVIII inci asrın yarısına, dördüncü fasıl da XVIII inci asrın ikinci yarısından XIX uncu asrın başlangıcına kadar Osmanlı Türk âlimlerine tahsis edilmiştir. Bu kıymetli eseri karilerimize tavsiye ederiz.

Bahar hikâyeleri

Genç muharrirlerden Kenan Hulûsi hikâyelerini «Bahar Hikâyeleri» ismi altında küçük bir kitapta toplamıştır. Çığır Kitapevi tarafından neşredilen eser muharririn dokuz hikâyesini ihtiva ediyor.

Para okonomisi

Üniversite Kitapevi, Lyon üniversitesi profesörlerinden R. Gonnard'ın «Muhtasar Para Ekonomisi» adlı eserini doçent Dr. Refii - Şükrü Suvla'ya tercüme ettirerek nefis bir şekilde bastırmıştır.

Paranın fonksiyonları, paranın mahiyeti ve vasıfları, madenî paranın servetler arasında yeri, madenî paranın tarih, cograya ve istatistiği, devlet ve para, para sistemleri, para siyaseti, para yerini tutan senedler, gibi çok enteresan bahisleri toplu ve vâzıh bir şekilde tahlil eden bu eser, bu meselelerle uğraşan meslek erbabını ve iktisat okuyan yükesk tahsil talebelerini yakından alâkadar eder.

Mecmualar

Oluş

Edebiyat ve fikir mecmualarımızın en dolgunlarından biri olan «Oluş» un 21 inci sayısı da çıkmıştır. Bu sayıda Halil Vedad Fıratlı'nın «İnanmak» isimli şayanı dikkat bir makalesi, Dede Kurkud kitabı hakkında Hüseyin Namık Orkun'un Varlık'ta yaptığı tenkide Orhan Şaik'in cevabı, şiirler ve makaleler vardır.

Varlık

On beş günde bir çıkan bu milliyetçi ve memleketçi kültür mecmuasının 141 inci sayısı Yaşar Nabi, İsmail Hüsrev, Orhan Conker, Salâhaddin Batu, Tevfik Besim, Hüseyin Namık, Cemil Sena Ongun, Rüşdü Şardağ'ın muhtelif mevzular hakkındaki makaleleri ve Rıza Apak'ın şiirlerile intişar etmiştir.

Serveti Fünun - Uyanış

Edebî Serveti Fünun - Uyanış mecmuası bu hafta çıkan nüshasile karilerine Türkân Tangör isimli genç bir bayan muharrir takdim etmektedir.

Ses mecmuası tekrar çıkıyor

Bir müddet evvel neşriyatını tatil eden «Ses» mecmuası yeni bir şekilde ve on beş günde bir olmak üzere tekrar intişara başlayacaktır. Gene fikir ve sanat mecmuası olarak kalacak olan «Ses» tanınmış şair, muharrir ve ressamlarımızla kadrosunu zenginleştirmiştir.

Yeni şekilde ilk nüshası 1 haziranda çıkacaktır.

Süt işlerile uğraşan mütehassısların izahatı

Yapacağımız teşkilâtla, hem halis süt dağıtacağız hem de fiat, şimdikinden yüksek olmıyacaktır

İstanbulda süt işini essaslı surette tanzim ve ıslah etmek için Ankara ziraat enstitüsü sütçülük mütehassısı profesör Lytenberg ile Ziraat Vekâleti sütçülük mütehassısı B. Ekrem tedkikata devam ediyorlar.

Dün kendilerile görüşen gazetecilere bu iki zat, yaptıkları tedkiklerin neticesini şu suretle izah etmişlerdir:

— Bize verilen materyel, yalnız İstanbulda süt müstahsillerinin ellerinde bulunan hayvan mikdarından ibaretti. Bunun için lüzumlu diğer malûmatı toplamak için istihsal mahallerinde dolaşarak icab edenlerle temas ettik. Bir iki gün sonra raporumuzu hazırlıyacağız. Şimdi elimizdeki hesapları toplamak ve maliyet fiatlerini tesbit etmekle meşgulüz.

Evvelâ şunu söyliyelim ki tedkikatımız esnasında süt işinde inhisar şekli katiyen mevzuubahis olmamıştır.

Biz, üç noktayı esas ittihaz ettik: Temiz ve sıhhî süt içmekle halk memnun olacaktır; müstahsiller, mallarını gayet müsaid ve sağlam şerait içinde ve kolaylıkla satabileceklerdir. Tevzi işlerile de meşgul olanlar, gene eskisi gibi bu işe devam edebilecklerdir. Bu esaslar dairesinde işe giriştikten sonra arada gene gayri meşru şekilde istifade etmek isteyenler olursa yedi yüz bin kişilik bir şehrin sıhhati namına bunların faaliyetine meydan verilmiyecektir.

Bu iş bilhassa müstahsiller için çok kârlı olacak ve bunlar da bu işe hissedar sıfatile iştirak edeceklerdir. Müstahsilin elindeki hayvanlarını satın alınmasını teklif edeceğimiz katiyen doğru değildir, böyle bir düşüncemiz yoktur. Tedkikatımız o kadar derindir ki süt naklinde kullanacağımız motörlü vesaitin benzinini ve süt tevziatının şehrin her üç semtinde süratle yapılmasını göz önünde tuttuk.

Bu işin santralize edilmesinden dolayı tevziatın gecikeceği iddiası da doğru değildir. Bugünkü süratli vesait buna imkân bırakmıyacaktır. Yapacağımız teşkilâtla tevziatın en kısa bir zamanda yapılmasını temin edeceğiz.

Sütün pastörize edilmesi için tesisat yapılacaktır. Bundan sonra pastörize edilmiş süt kâğıd şişelere konacak ve süratle dağıtılacaktır. İstanbulda cam şişelerle süt satmak hem şişe temini, hem de maliyeti noktasından güçtür. Bunun için Almanya ve İngilterenin bazı şehirlerinde olduğu gibi kâğıddan mamûl süt şişeleri getirttik. İzmit kâğıd fabrikasile temas ettik. Fabrika bu kâğıd şişeleri bize temin edecektir. Bu şişelerin kendilerine mahsus kapakları vardır. Bunlar kolayca nakledilebilir şişelerdir.

Şimdi bütün bu tesisatın kaça çıkabileceğini hesap ediyoruz. Bunları da tesbit ettikten sonra raporumuzu Valiye takdim edeceğiz. Süt fiatinin ileride artıp artmıyacağını soruyorsunuz. Şimdi süte su karıştırıldığını ve ileride halis süt içileceğini de düşünmek lâzımdır. Maamafih halis süt fiati daha pahalı olmıyacaktır. Süt işi için bir de talimatname yapılacaktır.»

Bir soygunculuk muhakemesi

Maznunlar suçu inkâr ediyorlar

Bundan dört ay evvel Şişlide Dutluk denilen yerde İskilipli Mustafa adında bir adamı kollarını bağlıyarak soymaktan maznun Mevlûdla Ahmedin mevkufen muhakemelerine dün ağır ceza mahkemesinde başlanmıştır. Bunların, diğer suç ortakları Maksud kaçmış ve henüz yakalanamamış olduğundan bunun hakkındaki takibat muvakkaten durdurulmuştur.

Dün ağır ceza mahkemesinde yapılan muhakemede maznunların ikisi de suçlarını inkâr etmişler, bunlardan Ahmed:

— Benim bu vaka ile alâkam yoktur. Zabıtada ifade verirken onların istedikleri şekilde itirafda bulundum. O ifadem asılsızdır. Bana iftira ediyorlar.

Demiştir. Maznun Mevlûd da:

— Ben Maksudu hiç tanımam. Soyulduğu söylenen Mustafayı da hiç görmedim. Soygunculukla alâkam yoktur.

Diye suçu tamamile inkâr etmiştir. Zabıta ve sorgu hâkimindeki itiraflarına karşı da:

— Poliste zorla öyle ifade verdim. İkinci ifademi alanın da sorgu hâkimi olduğunu bilmiyordum. Gene polis zannederek korkudan öyle söyledim.

Demiştir. Şahidlerin çağırılması için muhakeme başka güne bırakılmıştır.

Tefrika No. 9

ÇETE

Yazan: REFİK HALİD

Zabitlerden biri soruyor:

— Madam, Lübnan güzellerimizi nasıl buldunuz?

Ve Annamlı neferin uzattığı gümüş tepsiden bir kadeh şampanya alıp ona uzatıyor. Hep içiyorlar.

— Parisin en son ve en pahalı modelleri gibi giyinmişler.

— Kendileri?

— Bana derileri kalın gibi göründü. Halbuki deri kadının en hassas yeridir. Kadın, derisile de duyar ve onun için erkekten fazla temastan zevk alır. Hem fennin son mühim tedkikleri gösterdi ki, deri hakkında bilgilerimiz pek yanlıştır. Biz deriyi bavul ve çanta derileri gibi duygusuz, ölü sanırmışız. Halbuki derilerimizin ayrıca bir şuuru, bir hafızası olduğu bile anlaşılmaktadır. Sonra... Sonra pek seçme rayihalar süründükleri halde bu madamların vücudlerindeki kendi millî ve cinsî kokularını duydum. Bu koku iğrenç değildir, hayır, fakat tatsız ve yavandır.

Erkekler alâkadar oldular, gözlerini Ninaya daha dikkatle diktiler, «İyi anlamadık...» der gibi...

— İnsanın, tertemiz bile olsa gene yaşına, sıhhatine, bünye ve mizacına, esmerliğine ve sarışınlığına, moral ve fizik tahassüsüne göre bir kokusu vardır. Burası malûm. Fakat onlar haricinde de millî ve cinsî bir rayiha neşrederler. Bazı milletlerde bu rayiha pek ince, çekici ve mânalıdır. Bazılarında ise kaçırıcı, yahud da sadece şiirsiz, hassasızdır. Bir de...

Merakla bekleştiler.

— ... Bir de, görüyorum ki, Lübnan kadınlarında cinsî açlık yok, yalnız bir cinsiyet iştihası var.

Erkeklerde gene meraklı bir bekleyiş.

— Anlatayım: Cinsî açlık derin, büyük aşklarla giderilebilen, ancak bunlarla doyabilen bir halettir. Cinsiyet iştihası ise arzudan, hevesten, meraktan, yani her gördüğünü ve bulduğunu isteyişten ibaret basit bir tahassüs hercailiğidir. Bir millet lâyık olduğu hükûmete nail olduğu gibi bir cemiyet de kendi boyu ile mütenasip aşklar yaşıyabilir.

— Tabiî heyeti umumiyeleri itibarile...

— Şüphesiz cesaretli ve asker diye ayırdığımız bir millet veya bir memlekette korkak yok mudur? Olabilir ki, Lübnan kadınları arasında da aşk kahramanlarına ras gelinebilir. Fakat, bence, ekseriyeti sevdalarında çerezcidirler; çeşidi ve çeşniyi severler... Bu deri ve bu şiirsiz koku bana öyle diyor. Hepsine birden taan etmek istemiyorum, belki de içlerinde sevdiklerinin buseleri tesirile memleketlerinin bahçeleri gibi turunç ve mimoza rayihası neşreden nadide maşukalar vardır.

— Buselerin rayiha neşrettirdiği maşukalar?...

— Evet. Kadın, erkeklerin biliyoruz sandıklarından çok fazla acaip, çok esrarlı, makanizması çok karışık ve hünerli bir teşekküle maliktir. Sevişme arasında ve seviştikten sonra günlerce menekşe ve gül gibi çiçek kokan maşukalar mevcuttur.

Nina bu son cümlesinden kendi kendini kasdettiği hissini vermemek için ilâve etti:

— Bunu doktor Max Bride'in bir kitabında görmüştüm.

Üç erkek ilâveye rağmen anladılar ki, Rus prensesi dostunun kolları arasında ve kollarından kopduktan sonra çiçek ve aşk kokan bir sevgilidir. O düşünce ile üçünü de bir durgunluk aldı.

Nina, bu sırada içeride bir valsa kalkıldığını anlayınca bahsi kıvamında bırakmak için:

— Biraz da dansedelim! dedi ve sözlerini en iyi anladığını gördüğü hususî kalem müdürünün koluna girdi.

Yeşilli sarılı dar lâma elbisesile, ufacık başı ve biçimli vücudile Rus - Özbek prensesi bir kertenkele gibi içi yumuşak, kabuğu sert, çok zarif, çevik ve sevimliydi. Müdür, bir dev olmak istedi; bir dev olup irî ellerinin arasına bu güzel hayvanı almak ve ağzına götürüp hoş cildini kalın dudaklarına sürtmek...

***

— Kolonelim, sizden bir soracağım var.

İstihbarat reisi kırklık bir Fransızla karşılaşmıştı.

— Kalem müdürü ile danseden şu yeşilli kadın acaba prenses Daniloviç midir?

— Evet kendisini tanır mısınız?

Yüce Komiserlik fen heyeti şefi mühendis Verdier, Ninadan gözlerini ayıramıyarak cevap verdi:

— Pek iyi tanırım. Rus topraklarından ayrılan son mülteci gemisinde beraberdik. Bu, unutulmaz bir hatıradır, bir hatıra ve bir tablo.

Kolonel mühendisin koluna girdi:

— O halde, dedi, biraz anlatınız.

Mösyö Verdier itiraz etti:

— Böyle bir suarenin lezzetini bana dünya tarihinin tüyler ürpertici bir vahşî yaprağını açtırmak suretile ihlâl ettirmeyiniz. Bakınız şu köşede fujer vazosuna dayanan Lübnanlı genç kıza.. Denebilir ki, vücudü Guerlin pudrasından yoğurulmuştur, parfönlü, kayıcı, ince ve uçucudur. Bir fiske vursanız olgun hanımelleri sarsmışsınız gibi etrafa rayihalı bir toz baharı serpilecek. Yalnız musiki ve dans havasile beslenerek yetiştirilmiş bir acaip salon fidanına benziyor. Fujer dalları sanki onun mütemmimatındandır. Suare haricinde bir yere, bir açık havaya çıkartsanız muhakkak kız da, nebat da solacaklar. Bırakınız bunlarla oyalanayım.

Kolonel, yaşlıca, sarhoş, zendost Fransız mühendisinin bu genç kız susamışlığına gülümsiyerek heyecanını kırmamak için sonuna kadar gevezeliğini dinledi. Sonra âmirane bir tavırla:

— Prensesten bahsedelim, dedi.

(Arkası var)

Münakale ve Ticaret bütçeleri kabul edildi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

nakale Vekâleti) adının verilmesinin usul bakımından doğru olmadığını söyledi ve ikinci bir noktaya da temas ederek dedi ki:

— Bu kanunun üçüncü maddesinden bir takım teşkilâtın yapıldığı anlaşılıyor. Bu teşekküllerin vücude gelmiş olması için mevcud vaziyetin bir kanunla kaldırılması icab ederdi. Daha açık izah edeyim: Meselâ bugün devlet limanları işletme umum müdürlüğü diye kanunen bir şey yoktur. Fakat o vazifeyi gören bir müessese vardır. O müessese kalkmadıkça teşkilât kanunu ile böyle bir şey ihdas etmeğe ben kanunen imkân göremiyorum.

Bütçe encümeni namına Trabzon mebusu Sırrı Day:

— Meclise yeni Vekâletin ismi Muhabere ve Münakale Vekâleti olarak gelmişti, projenin encümende müzakeresi sırasında Muhabere ve Münakale Vekâleti ismi biraz uzun görüldü. Münakale kelimesinin Muhabere kelimesile aynı mânada olduğu da nazarı dikkate alınarak yeni Vekâletin adı Münakale Vekâleti olarak kabul edildi.

Refik İncenin ileri sürdüğü ikinci nokta etrafında uzunca münakaşalar oldu. Neticede Münakale Vekili Ali Çetinkayanın gerek bu hususta ve gerek yeni Vekâletin teşkilâtı etrafında verdiği izahattan sonra müzakere kâfi görüldü ve projenin maddelerinin müzakeresine geçildi.

Su mahsulleri

Aydın mebusu Nuri Göktepe, projedeki deniz mahsulleri ve avcılığı ibaresinin su mahsulleri ve avcılığı şeklinde değiştirilmesini istedi, bu istek heyeti umumiyece kabul edildi.

Ordu mebusu Ahmed İhsan Toksöz, balıkçılık işlerinin İktisad Vekâletine aid bir iş olduğunu söyliyerek dedi ki:

— Bunun münakaleye taalluk eder bir yeri yoktur. Gerçi balıklar su altında giderler amma bir şey götürmezler. (Gülüşmeler)

Sivas mebusu Abdürrahman Naci Demirağ da Ahmed İhsan Toksözün noktai nazarına iştirak ettiyse de madde hükûmetin teklif ettiği şekilde kabul edildi.

Silâh altındaki memurların maaşları

Bütçe encümeni namına Trabzon mebusu Sırrı Day:

— Münakale Vekâleti memurlarından bir kısmı İktisad ve Nafia Vekâletinden gelmişlerdir. Bunlar içinde silâh altında bulunanlar vardır. Mevzuatımıza göre bu gibilerin maaş alabilmeleri için vazifeye başlamaları şarttır. Binaenaleyh bu arkadaşlara maaşlarının verilmesi için projeye muvakkat madde ilâvesi lâzımgelmektedir.

Sırrı Dayın bu teklifi heyeti umumiyece kabul edilmiş ve bu mealde bir madde eklendikten sonra projenin heyeti umumiyesi reye konularak kabul edilmiştir.

Münakale Vekâleti bütçesi

Münakale Vekâleti bütçesinin heyeti umumiyesi üzerinde söz alan Samsun mebusu Ruşeni Barkın:

—Münakale Vekili Ali Çetinkaya o kadar faydalı işler başardı ki, memleketin her köşesinde, bu işi de Ali Çetinkaya başarır gibi çok yerinde bir kanaat husule geldi.

Diyerek söze başladı ve şu tahminlerde bulundu:

— Avrupanın büyük sokaklarında gayet güzel yapılmış telefon kulübeleri vardır. Bu usul pek kısa bir zamanda memleketimizde tatbik edilebilir.

Demir, çimento, hayvan nakliyatı

Memleketin imarî bakımından mühim gördüğüm ve kabulünü rica ettiğim bir nokta da şark vilâyetlerine yapılacak demir, çimento vesaire gibi inşaat malzemesi nakliyatı için mümkün olduğu kadar ucuz bir tarife tatbikidir. Bu takdirde memleketin bugün pek iptidaî bir halde bulunan o köşesi de en kısa bir zamanda büyük bir umrana mazhar olacaktır.

Üçüncü ricam: Hayvan nakliyatına taallûk edecektir. Bütün hayvan nakliyatı yapan tüccarlar saçlarını yolacak bir hale gelmişlerdir. Vapurlarla nakledilen hayvanların üçte biri ölüyor. Bu yüzden bir çok servetler de mahvoluyor. Hem zavallı hayvanlar bir enkizisyon mezalimi altında bulunduruluyorlar. Her halde memleketin hayvan nakliyat ve ihracatını rasyonel bir hale getirmek lâzımdır. Bunun için de bol miktarda frigorifik tesisatı havi vapurlar ve vagonlar tedarik etmek lâzımdır.

Yürümeyen bir iş

Afyon mebusu Berç Türker:

«Bizde yürümiyen bir deniz işleri vardır. Bunu yürütmek için Denizbankı tesis ettik. Fakat maatteessüf içine amatörleri koyduk. Bunların ilk icraatı olarak Almanya'ya bir heyet gitti. Yapılan vapurları almak için... Alman fabrikaları nasılsa bunların amatör olduklarını gördü ve onların kafese koydu. (Gülüşmeler)

Tahtelbahirler

Berç Türker devamla:

— Aldıkları vapurlar buraya geldi, Bir çok naksanları meydana çıktı: Teessür... Masraf... Şikâyet vesaire... Şimdi benim temennim şudur: Muhterem Vekil bu vapurları lûtfen bir daha tedkik ettirsin. Asıl endişem tahtelbahirler hususundadır. Geçen gün gazetede okudum. Amerikada bir denizaltı gemisi denize saplanmış! Maazallah Almanlar bize böyle noksanlı bir tahtelbahir yutturmuşlarsa ne olacak? Rica ederim; muhterem Vekil bu tahtelbahirleri de muayene ettirsin... (Müdafaaya aiddir sesleri)

— Bilmiyordum. Sonra bir temennim daha var: Mersin, Antalya, İzmir limanlarına giden vapurlar bir derebeyi edasile gidiyorlar. Zavallı tüccar malını limana indiriyor. Vapur geliyor, kaptan: Yerimiz yoktur diyerek kaçıp gidiyor. Yahut da malın bir kısmını alıyor, bir kısmını bırakıyor. Eğer bu mal portakal gibi bir mal ise 15 - 20 gün sonra gelecek vapuru beklerken çürüyüp gidiyor.

Askerî bir mülâhaza

Millî Müdafaa encümeni reisi Diyarbakır mebusu general Kâzım Sevüktekin:

— Haydarpaşa ile Sirkeci arasında daha çok malzeme ve daha çok eşyanın daha serî olarak nakline imkân var mıdır? Sonra; Mudanya, Bandırma, Gelibolu, Silivri, Tekirdağ iskeleleri yük vapurlarının yanaşmasına müsaid midir? Müsaid değilse askerî mülâhaza ile arzediyorum: Müsaid bir hale getirilecek midir?

Eskişehir mebusu İzzet:

— Bir istirhamım var. O da buğday nakliye tarifesinin tenzilidir. Diyarbakırdan, Sivastan buğday iki kuruşa geliyor. Buğdayın buna tahammülü yoktur. İkinci kısa bir istirhamda daha bulunacağım: O da ziraî âletlerin istasyonlarda satılmasının teminidir.

Münakale Vekilinin cevabı

Münakale Vekili Ali Çetinkaya:

— Buğday nakliyatı meselesini geçen sene ve bu sene de encümende bir iki arkadaşımız bize sordular bu meselenin üzerinde arkadaşlarımla bir kaç defa toplanarak tedkikat yaptık. Hakikaten buğday fiatinin esas itibarile ucuzluğuna nazaran alınacak ücretin daha müsaid olması lâzımgelir kanaatine biz de vardık. Bunun üzerine tarifede az çok tadilât yaptık.

Bir arkadaşımız da geçen gün temas etmişti: Divrikten demir cevherini 1000 kilo metreye nakletmek ve kömür havzasından Karabük havzasına kömür nakletmek işi... Biz âzamî tenzilâtla, yani bize mal olduğundan çok daha aşağı bir ücretle nakliyat yapmak zarûretini hissettik. Memleketin umumî menfaati, işin ehemmiyeti ve Karabük fabrikasının işletilmesi zarûretinden dolayı...

B. Ali Çetinkaya, buğday nakliyatı tarifesinin indirilmesine zaman zaman nasıl ehemmiyet verildiğini anlattı ve bu hususta alınan ve alınacak olan tedbirleri izah ederek sözlerine nihayet verdi.

Münakale Vekilimizin alkışlarla karşılanan izahatından sonra Münakale Vekâleti bütçesi reye konularak kabul edildi.

Ticaret Vekâleti bütçesi

Bundan sonra Ticaret Vekâleti bütçesinin müzakeresine geçildi. Bütçenin heyeti umumiyesi üzerinde ilk söz alan Aydın mebusu Nuri Gök tepe ezcümle dediki:

— İzmirde satılan haziran mahsullerinin en ucuzu yulaf ve arpadır. Bu gibi ucuz mahsullerden yüzde 2 - 3 arasında komisyon ve simsariye alındığı halde incirden alınan komisyon yüzde beşi geçmektedir. Bunun makul bir hadde indirilmesi lâzımdır.

İzmir mebusu Halil Menteş:

— Geçen sene bütçe müzakeresi sırasında ehemmiyetli bir mesele üzerinde hükûmetin nazarı dikkatini celbetmiştim. O da şu idi: Muhtelif memleketlere aid olmak üzere Merkez bankasında 28,000,000 lirahk bir blokaj mevcuddu. Bu blokajın tazyıkı altında bizim eskiden geniş pazarlarımız olan İngiltere, Hollanda, İsviçre, Fransa gibi memleketlerle mübadelemizin zorlaştığını ve bugün belki azalmış olduğunu söyliyebilirim.

Para düşüşünün bu blokajı biraz tahfif ettiği söylenmekle beraber son yaptığım tedkikata göre bu, devam etmektedir. Siyasetimizin veçhesi değişmiş olduğuna nazaran bu lüzumun artık zarûret halini aldığını arzetmek isterim. Tashih işinin kolay olmadığını da kabul ederim. Amma halli lâzımgelen ve bugün artık yeni şeraite göre zarûret gösteren bu iş üzerinde hükûmetçe durulmuş mudur? Ve halledilmesi için tedkikat yapılmış mıdır? Bunu Ticaret Vekili arkadaşımdan soruyorum. Cevab verirlerse çok faydalı olacaktır.

Kahve işi

Rasih Kaplan (Antalya):

— Ticaret işile uğraşan arkadaşlar döviz ve kredi tahdidatı yüzünden işsizliğe maruz kalmışlardır. Gene arkadaşlar, biz bundan sonra da kömür yerine Ankara istasyonunda toprak mı alacağız. Bu çok acı olacaktır. Kömürü biz istihsal ediyoruz. Biz satıyoruz amma satış ve alış tek bir müessesenin üzerine ihale edildiği için kömürsüz kalıyoruz.

Kahve işi gayri tabiî teşekküllerden biridir. Tamamen memleket tüccarlarının aleyhine olmuş bir iştir. Eğer bu, bir kanun ile vücud bulmuşsa tashihi için Vekilimizin hemen gene bir kanunla tedbir almasını dileriz.

Ticaret Vekilinin beyanatı

Ticaret Vekili Cezmi Erçin kürsüye gelerek hatiplere cevab vererek 1927 senesindenberi bankaların mevduat ve ikrazat muamelelerinin ticarî hayatımızla mütevazin olarak inkişaf ettiğini ve bankaların umumiyetle blânçolarını kârla kapattıklarını söylemişlerdir.

Ziraî kredi

Ticaret Vekili, ziraî kredi mevzuuna temas ederek ezcümle dedi ki:

— Ziraî mahsullerin sürüm ve satışını kolaylaştırmak ve arttırmak maksadile açılan krediler de bankanın plâsmanları arasında ehemmiyetli bir yer tutmaktadır.

Ziraî kredilerin açılmasındaki formaliteleri azaltmak, krediyi genişletmek ve mümkün olduğu kadar ucuzlatmak emelimizdir. Bunun tahakkuku için bir taraftan malî imkânları bankanın kendi bünyesi içinde araştırırken diğer taraftan açılan kredinin sureti sarfının krediyi verenler tarafından kontrol edilebilmesinin temin ve bilhassa, kooperatiflerin bu maksada yarar bir hale getirilmeleri tetkikatımızın esasını teşkil etmektedir.

Ödünç para verme

Arkadaşlar, ödünç para verme kanununu tadil eden bir kanunla, geçen sene mayıs ayındanberi umumî faiz nispetleri açık kredilerde azamî 12, sair kredilerde azamî 85 olarak tespit edilmişti. Kanun bankalara, bankerlere vesair ikrazatçılara şamildir. Banka bankerlerin haricinde kalan ikrazatçıların bu faiz tahdidlerine ne dereceye kadar riayet ettikleri hakkında kati olarak söz söyliyecek vaziyette bulunmuyorum. Bu kanun iktisadî bakımdan ehemmiyetli olan ameli neticesi, banka muamelelerinde faizlerin indirilmiş olmasındandır. Kanun hazırlanırken mevduat üzerindeki tesir ve kredi hacminde bir daralma ihtimali gibi endişeler duyulmuştur. Bu kredi azalması endişeleri tahakkuk etmemiş ve kredi hacminde bir daralma vukuuna dair bir vaziyet tespit edilmemiştir. Şirketlerin mürakabesi mevzuunda kanuni vazifemiz şirketlerin teşebbüslerine, faaliyetlerine ve tasfiyelerine müteallik muamelelerin Ticaret kanununun âmir hükümleri dairesinde cereyanını temine çalışmaktadır. Bu murakabe bütün şirketlere şamil değildir. Kollektif, konmandid ve adî şirketleri mütekaddim mezuniyeti usulüne tâbi olmadıklarından sahamız dışında kalmaktadır. Yapılan mürakabe anonim, limited, kooperatif şirketleri üzerindedir.

Mevzuu bankacılık ve sigortacılık olan şirketler hariç olmak üzere alelumum şirketler üzerindeki mürakabe, iktisadî prensiplerden mülhem bir mahiyet arzeylemektedir. Vekâletin hizmeti efradın, üçüncü şahısların menfaatin korunmasını istihdaf eylemektedir.

Şirketlerin mürkabesi

Ticaret kanununun verdiği imkânlar geniş değildir. İlk mürakabeyi şirketlerin teşekkülü sırasında yapmaktayız. Bu yolda teşekkül için vaki müracaatle de, üzerine esas mukavelenamenin kanuna uygun olup olmadığı tedkik olunmakta ve muvafık ise tasdik edilmektedir. Şirketlerin faaliyetleri ve tasfiyeleri üzerindeki mürakabe ise esaslı surette daralmakta ve müeyyideleri zayıflatmaktadır. Böyle bir mürakabe kâfi görülmez.

Şu cihetî arzetmek isterim ki, halkçı ve devletçi bir telâkki içinde inkişaf bulan millî devlet ve ekonomi sistemleri karşısında ticaret hukukumuzun bu sistemlerle telif edilmesi ihtiyacı bütün vuzuhu ile meydana çıkmıştır. Ya hazırlanmakta olan yeni Ticaret kanun lâyihasında veya belki daha doğrusu, ayrı bir kanun lâyihası ile bu ihtiyacın karşılanmasına çalışacağız.

Karstaki tüccar birliği

Ticaret Vekilinin beyanatından sonra Gümüşhane mebusu Durak Sakarya söz alarak, Şark vilâyetlerinin esaslı servet membalarından biri olan hayvan ticareti etrafında uzun uzadıya izahat verdi. Bu maksadla Karsta teşkil edilen birlikten bahsederek dedi ki:

— Olan olmuş geçen geçmiştir. Onu maziye bırakalım fakat sayın Vekilimiz bu hususta ne düşünüyor.

Ticaret Vekili B. Cezmi Erçin:

— Karstaki tüccar birliği oradaki hayvan ticaretini tanzim etmek üzere vücude getirilmiştir. Tek alıcı vaziyetine karşı bizim tarafımızdan tek satıcı vaziyete gelmek ihtiyacıdır ki birliğin yaşamasına sebep teşkil eder. Birliğin muamelâtı sıkı bir surette tedkike tâbi tutulmuştur. Bu tedkikat devam ediyor. Birden hepsine başladık. Hiç birisini henüz bitirmedik. Mazide bazı yolsuzluklar oldiyse bunlar tashih ve müsebbipleri tecziye edilecektir. (Muvaffakıyetler sesleri)

Demin de arzettiğim gibi birliğin tutumundaki merkezî vaziyet bilhassa Şark vilâyetleri ile Cenub vilâyetlerinin tek elde toplanması, ihtiyaca tekabül etmediği için bu birlikleri mantıkavî bir hale getirmek ve birliğe dahil tüccarı idareye tamamen sahip etmek istiyoruz. Mahallî tüccar kendi menfaatini daha iyi koruyacağı için merkezden alacağı direktifler dairesinde işlerini biran evvel tanzim edeceklerdir.

Mazide mal mübadelesi suretile bunlara satış yapmak imkânı verildi. Fakat Ruslarla kredi muamelesi işledikten sonra bu da kalmadı. Birlik sadece hayvanları satmakla iştigal edecektir.

Iğdır pamuk kooperatifi

Rasih Kaplan:

— Bir sual daha soracağım. Iğdırda bir pamuk kooperatifi teşekkül etmiş, halkın pamuklarını bu kooperatif almıştı. Ziraat bankası da bu kooperatife para vermişti. Neticede halkın pamuk paraları verilmediği gibi Ziraat bankasının parası da yoktur denildi. Bu işte yapılan tahkikat neticesinden bize malûmat verilebilir mi?

Ticaret Vekili:

— Iğdır pamuk kooperatifinden şikâyet edilmiştir. Bu iş, bir taraftan Ziraat bankası kendi müfettişleri ile diğer taraftan eski İktisad Vekâleti müfettişleri marifetile tahkik ettirilmiştir. Bu tedkikatın neticesinin neye vasıl olduğunu yakinen bilmiyorum. Malûmatım, oradaki vaziyetin suiistimalden ziyade idaresizlik olduğu mahiyetindedir. Maamafih bu işle ayrıca meşgul olur ve derecesini arzederim.

Vekilin bu izahatından sonra fasıllara geçilmiş ve Ticaret Vekâleti bütçesi aynen kabul edilmiştir. Meclis pazartesi saat 15 de toplanmak üzere içtimaa nihayet vermiştir.

Almanya - Estonya - Letonya paktı

B. Manters gelecek hafta imzalanacağını beyan etti

Kaunas 27 (A.A.) — Riga'ya gitmek üzere Berlinden gelen Letonya Hariciye Nazırı Manters, Kaunas'dan geçerken beyanatta bulunarak Letonya ve Estonya hükûmetleri arasında yapılan istişarelerden sonra Almanya ile Letonya arasında gelecek hafta bir ademi tecavüz paktı imza edileceğini söylemiştir.

Estonya Hariciye Nazırı Selter Letonya hükûmeti adamlariyle görüşmek üzere gelecek hafta Riga'ya gidecektir.

200 farmason zehirlendi

Zehirlenenlerden 32 si hastaneye kaldırıldı

Jackson «Missisipi» 27 (A.A.) — Mason cemiyetlerinden birinin içtimaından sonra soğuk bir büfede yemek yiyen 200 e yakın farmason zehirlenmiş ve tedavi altına alınmıştır. Bunlardan 32 tanesi hastaneye nakledilmiştir.

Büfede bilhassa jambon ve salata hazırlanmıştı. Doktorlar zehirlenenlerde ptomain zehirinin tesirlerini görmüşlerdir. Toplantıda bulunanlardan birinin ifadesine göre dans esnasında birkaç çift görülmeyen el ile vurulmuş gibi birdenbire yere yuvarlanmıştır.

İsviçreli bir hudud muhafızına yapılan fena muamele

Bern 27 (A.A.) — Konfederasyonun siyasî dairesi geçende İsviçreli bir hudud muhafızına yapılan fena muameleden dolayı Berline bir protesto notası tevdi etmiştir.

Alman gümrük memurları hudud muhafızını İsviçre topraklarında yakalıyarak Alman topraklarına sürüklemişlerdir. Muhafız Alman hudud makamları tarafından isticvap edildikten sonra serbes bırakılmıştır.

Konfederasyonun siyasî idaresi, bu hususta Berlinde tahkikat yapılmasını istemektedir.

B. Chamberlainin seyahati

Londra 27 (A.A.) — Chamberlain ile refikası, dün saat 22,25 te Edinburg'dan gelmişlerdir. Başvekil, Edinburg'da İskoçya kilisesinin heyeti umumiyesine iştirak etmşitir. Chamberlain, Pantkot yortusunu geçirmek üzere bugün Londradan Hampshire'e hareket edecektir.

Bir Yunan prensesi nişanlanıyor

Atina 27 (A.A.) — Kral ikinci Jorjun hemşiresi prenses İren'in Duc de Spolete ile yakında nişanlanacağı bildirilmektedir.

İtalyada birkaç kere uzun müddet ikamet etmiş olan prenses İrenin nişanlanmasına siyasî bir mâna atfedilmemesi lâzım geldiği söylenmektedir.

Bir haftada Amerikaya giren altınlar

Vaşington 27 (A.A.) — Maliye nezareti 19 mayısta biten hafta içinde 86.365.218 dolar kıymetinde altın ithal edildiğini bidirmektedir. Bu miktarın 61.075.437 doları İngiltereden gönderilen altınlara aiddir.

Amerika cümhurreisi

Vaşington 27 (A.A.) — Roosevelt, birkaç gün Hydparta dirlenmek üzere buradan hareket etmiştir.

Haliçteki köprüler

GAZİ KÖPRÜSÜ

Bu köprünün inşasına nasıl karar verildi? Köprü neden dubalar üzerinde yapılıyor?

Unkapanı ile Azapkapı arasına kurulmakta olan Gazi köprüsü, Halicin beşinci demir köprüsüdür. İnşasına 1927 de teşebbüs edilmiş ve bu hususta tedkikat yapmak için memleketimizde tanınmış köprü mühendislerinden mürekkep bir komisyon teşkil edilmiştir.

Bu komisyon evvelâ köprünün sabit ayaklar üstünde ve yahut asma olarak yapılmasını ve dubalı köprü yapmaktan kaçınmak çerelerini aramıştır. Maalesef Halicin dibinin 20 - 30 metre kalınlığında bir nevi balçık tabakasile örtülü bulunması ve ayni zamanda da köprü mevkiinde deniz derinliğinin kıyılardan itibaren 10 - 20 metre ve ortalarda 30 - 40 metre olması; deniz seviyesinden itibaren yetmiş metre derinliğe kadar bir ayak yapılmasını icab ettiriyordu. 1927 deki teknik bunu başaramazdı. Başarsa da şehir bütçesi bu köprü için 7 - 8 milyon lira sarfına mütehammil değildi.

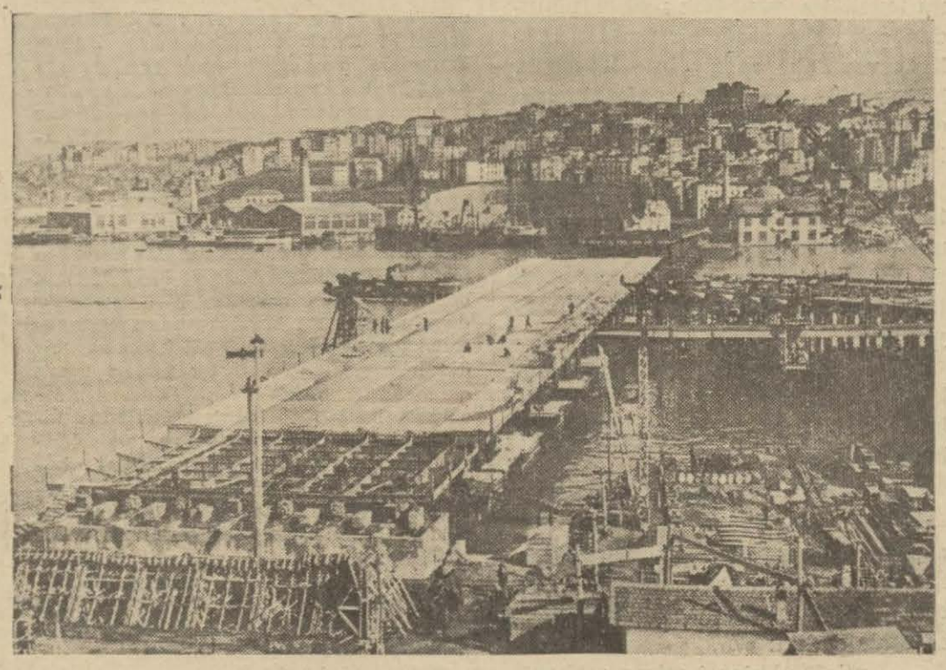

İnşa halinde bulunan Gazi köprüsü

Asma köprü yapmak imkânı da yoktu. Asma köprü daha pahalı olduktan başka büyük gemilerin, altından geçebilmeleri için köprü döşemesinin denizin yüzünden en aşağı 48 metre yüksek yapılması lâzımgelirdi. Bu vaziyetten de köprünün bir ucunun Süleymaniyeden başlaması ve öteki ucunun da Yüksekkaldırımın üst başında ve yahut Şişhanenin üst taraflarında bitmesi iktiza ediyordu. Bu vaziyette aşağı yukarı 1400 metre tulünde bir asma köprü yapmaktan başka çare yoktu. Böyle bir köprü yalnız Beyoğlu sırtları ile İstanbul tepelerini biribirine bağlar ve ticaret mıntakası olan Haliç kıyılarına doğrudan doğruya bir faydası olamazdı. Asma köprü Süleymaniye camisini bazı vaziyetlerde kapayacak, Fatih ve Sultan Selimi büsbütün örtecek, velhasıl İstanbulun siluetini bozacaktı. Onun için uzun münakaşalardan sonra dubalı bir köprü yapılmasına karar verilmişti.

Bunun üzerine komisyonumuzca tesbit edilen şartlara uygun olmak üzere proje müsabakalı bir eksiltme açılmıştır. Eksiltmeye ikisi Alman ve biri Fransız üç grup iştirak etmiştir. Gruplar birçok karışık kombinezonlar da ileri sürdüklerinden ve Belediyenin o vakitler vesaiti nakliyeden alınan on paralardan birikmiş ancak üç yüz bin lirası mevcud olduğundan, beyhude faiz vermemek ve daha iyi bir proje hazırlatmak maksadile ihale yapılmamıştır.

Proje müsabakasını Fransız grupu kazanmıştı. En az fiati de gene Fransızar teklif etmişlerdir. Fakat bu fiat dört milyon liradan aşağı değildi.

1929 da yeni bir proje yapabilecek bir mütehassıs tavsiyesi için Belçikadaki (Beynelmilel demir köprü mütehassısları cemiyeti) ne müracaat edilmiştir. Tavsiye edilen mütehassıslar arasında Fransa Köprülr ve Yollar umumî müfettişlerinden mösyö Pigeaud'nun teklifi en ucuz görüldüğünden, kendisine köprünün avanprojesinin yapılması için mukavele yapılmıştır. O vakit Fransa Nafia Nezareti Etüd şubesi reisi bulunan mösyö Pigeaud, resmî müsaade ile projesini Etüd şubesinde yaptırmıştır. Proje, 1930 iptidasında hazırdı. Fakat evvelâ paranın kâfi derecede birikmemiş olması ve onu takiben buhran ve takas müşkülâtından ve projenin tasdiki muamelesinin gecikmesinden, ihale ancak 1935 senesi sonlarında yapılabilmiştir.

Köprünün avanprojeye göre ihale bedeli 1,585,665 liradır. Aplikasyon projesi dolayısile yapılan inşaat ilâveleri ve gümrük ve sair masraflardan dolayı köprü, Belediyeye 2,200,000 liraya malolacaktır.

Gazi köprüsünün demir aksamının ağırlığı 7500 ton kadardı. Köprü 1927 Fransız demir köprüler nizamnamesine göre hesap edilmiştir.

Boyu 477 metredir. Eni Karaköy köprüsü gibi 25 metredir. Yalnız Karaköy köprüsünün trotuarları beş buçuk metre olduğu halde, Gazi köprüsünün trotuarları dört buçuk metredir. Şose kısmı Karaköy köprüsünden iki metre daha geniş olup on altı metredir. Trotuararı asfalttır. Şose kısmı ahşab kaldırımdır. Ahşap kaldırım köprünün hafif olması ve gürültü çıkarmaması için tercih edilmiştir.

Karaköy köprüsü Yenicami motiflerine göre süslendiği halde Gazi köprüsünde hiçbir motif developmanı yoktur. Modern tarz daha muvafık görülmüştür.

Gazi köprüsü 24 duba üstüne kurulmuştur. Dubaların araları serbestir. Dubalar arasında 8.50 metre aralık vardır. Köprü altının her tarafından motörbotar ve direksiz gemiler geçebilir. Orta geçid gözleri de Karaköy köprüsünden daha geniş olup 15 metredir. Bu gözlerin yüksekliği Karaköy köprüsü geçidlerinden bir buçuk metre daha yüksek olup köprü yüklü iken altında 6.50 metre serbes yükseklik kalmaktadır. Kapı gözü de Karaköy köprüsünden beş metre daha büyüktür. Dubaları hep bir sistemdedir. Dubaların bölme ve taksimatı Karaköy köprüsünden daha çok ve daha muntazamdır. Her dubada on altı bölme vardır.

Gazi köprüsü bir sed duvarı gibi Halici kapamaktadır. Köprünün altını da elektrikle aydınlatacak tertibat yapılmıştır. Makine tertibatı gayet mükemmeldir. Sabahleyin köprü açılırken otomatik emniyet tertibatı harekete geçer. Köprünün açılma müddeti âzamî yedi dakikadır. Makineler daha çabuk açacak kudrette iseler de yanaşırken çarparak köprünün zedelenmesi imkânından dolayı köprüyü daha çabuk açmak, yerinde görülememiştir.

Köprünün iki ihtiyat dubası vardır. İki tane de dubaları değiştirmek için hususî tertibatı haiz manevra dubası vardı. Bu dubaların üstündeki tulumbalar saatte ceman dört yüz ton su boşaltabilirler.

Gazi köprüsünün Karaköy köprüsünden en mümeyyiz vasfı, köprünün döşemesinde arabalar geçerken sadme yapmıyacak şekilde inşa edilmiştir. Karaköy köprüsü biribirine mafsallarla bağlı on iki paraçadan müteşekkil olduğu halde, Gazi köprüsünde bu paraçlar beşe indirilmiştir.

Köprü esas itibarile on dukuz metrelik iki kıyı gözile, 170 metrelik on duba üstüne oturan yekpare iki köprü kısmından ve bir de ortadaki 70 metrelik kapı gözünden, yani ceman beş parçadan mürekkeptir. Bu parçalar hususî makine tertibatile ve kuvvetli çengeller ve tröyler ile çekilerek biribirine yapışmakta ve köprü Azapkapıdan Unkapanına kadar uzanan tek bir kemer haline geçmektedir. Bu suretle arabaların sadmesi yalnız başlara inhisar etmektedir. Maamafih dilatation tertibatı ile buralardan geçiş te o kadar sert olmıyacaktır. Köprü tabliyesi doksan santimetrelik yedi mütemadî kiriş üstüne yapılmıştır. Döşemenin tabanı betonarmedir. Köprü dubalara on dörder ayak ile oturmaktadır.

Köprünün kenar ayakları betonarme kazık üstüne yapılmıştır. Unkapanı birinci kenar ayağında kazıklar 18 metre, ikinci kenar ayak kazıkları 16 metre tulündedir. Azapkapı birinci kenar ayağı kazıkları 16 metre, ikinci kenar ayağı kazıkları da on metre tulündedir. Kenar ayaklar altında ceman 490 kazık vardır.

Kenar ayak yükseklikleri denizden beş metredir. Bu irtifa sayesinde ileride köprüyü Unkapanı meydanı üstünden Zeyreğe doğru uzatmak ve Eyüp yolunu köprü altından geçirebilmek imkânı şimdiden hazırlanmıştır.

Gazi köprüsünün Karaköy köprüsünden farklarından biri de dubalarının hep ayni sistem ve biribirile değişebilir şekilde olmasıdır. Dubaların ebadı 25.00 X 9.00 X 3.40 tır. Dubalar normalden daha mukavim St. 52 bahrî çelikten yapılmışlardır. Köprünün açılıp kapanmasına mahsus iki römorkörü vardır. Normal havalarda köprüyü bir römorkörle açmak kabildir. İkinci römorkör sert havalarda yardım ve ihtiyat römorkürüdür. Gazi köprüsü açık ve her tarafı hava alır ve som parçalardan müteşekkil olduğundan, boyası fazla mukavemet edecek ve çabuk paslanıp çürümeğe başlamıyacaktır. Rütubet ve demir köprülerin düşmanı olan pasın husulüne sebep olacak teşekkülâta meydan verilmemiştir.

Bugün dünyada mevcud olan dubalı köprülerin en büyük ve en mükemmeli Karaköy köprüsüdür. Gazi köprüsünde, Karaköy köprüsünün şimdiye kadar görülen kusurları, hemen kâmilen izale edilmiştir. Gazi köprüsünün uzunluğu avanprojeye göre 440 metre idi. Köprü başlarının Prost plânına göre alacakları şekle daha kolay intibak ettirilebilmesi için aplikasyon projesinde uzunluk 477 metreye çıkarılmıştır. Bu suretle Gazi köprüsü, dünyadaki dubalı köprülerin en büyük, en uzun, en mükemmeli olacaktır.

Yüksek mühendis
G. ALNAR

AKŞAM
Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Rebiülâhir 9 — Hızır 23

	S. İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	6,49	9,02	4,40	8,38	12,00	1,57
Va.	2,20	4,33	12,11	16,10	19,31	21,28

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

Sivas mektupları

Mahsulün geçen seneden fazla olacağı tahmin ediliyor

İmâr plânı hazırlandı, Sivas yakında Atatürk anıtına kavuşuyor

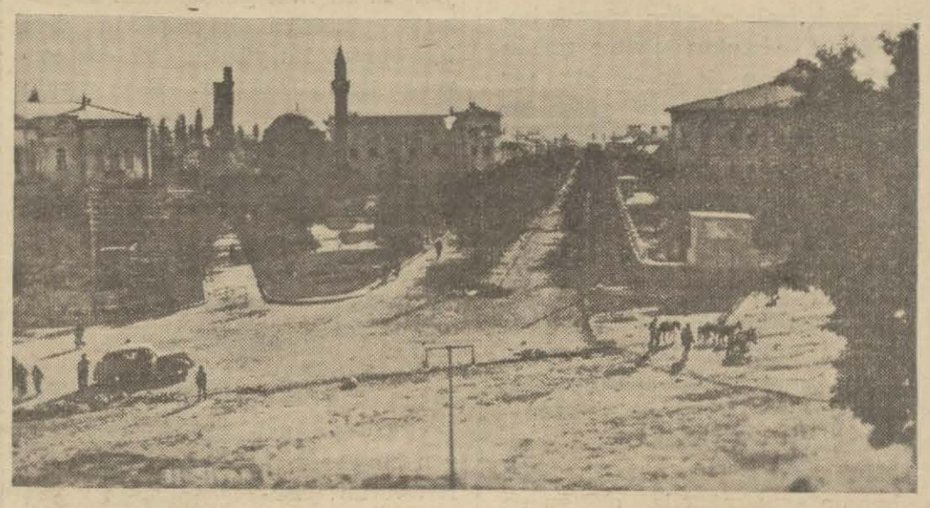

Atatürk anıtının kurulacağı Sivas Cümhuriyet meydanı

Sivas (Akşam) — Bu sene vaktinde yağan yağmurlardan bütün Sivas mıntakası istifade etmiş, bahar yağmurlarile boy atan otlar mevcud yem sıkıntısını ortadan kaldırmıştır. Köylüler müsaid başlıyan baharın sevincile tarlalarını sürmeğe devam ediyorlar. Son hafta yağan yağmurlar ekinleri kurtarmıştır. Rekoltenin geçen seneden fazla olacağı tahmin ediliyor.

Şehir plânı

Nafia Vekâleti şehircilik mütehassıslarından Dr. Vahner tarafından hazırlanan şehrimiz imar plânı Belediye meclisi tarafından müzakere ve tedkik olunarak kabul edilmiştir. Mütehassısın plân hakkındaki raporu çok kuvvetli esaslara istinad etmektedir. Şehrin bugünkü ve yarınki nüfusu, yayılma, fabrika, iskân, çarşı, ticarî ve iktisadî vaziyetlerine göre alacağı şekil muntazam bir surette tanzim edilmiştir. İmar plânının Belediye meclisi tarafından kabulü halkı memnun etmiştir. Plânı Nafia Vekâletinin şehircilik mütehassısı mühendisi B. Hilmi Baykal tedkik etmektedir.

Vekâletin tasdikten sonra bugünlerde şehrimize gönderileceği haber alınmıştır. Bu yıl içerisinde plânın ilk kısımları üzerine istimlâk, inşaat işlerine süratle başlanacaktır.

Atatürk anıtı

İnkılâp tarihimizde 4 eylûl 1919 la kendisine şerefli bir yer ayıran Sivas yakında Atatürk anıtına kavuşacaktır. Anıtın rekzedileceği saha üzerinde etüdler yapılmış, imar plânına göre meydan olacak kısım tesbit edilerek faaliyete geçilmiştir. Teşkil edilen anıt komisyonu bu işin süratle bitirilmesi hususunda yeni kararlar almıştır. Anıt için bankada 80 bin lira mevcuddur.

Komisyon Güzel Sanatlar akademisi ile temas halindedir. Oradan alınacak cevaba göre yakında anıtın da yapılmasına başlanacaktır. Yeni inşa edilecek Halkevi binasının arsasında da toprak tesviyesi faaliyeti devam etmektedir.

Divrik suya kavuşuyor

Memlekete bir çok hayırlı işler ve yardımlar yapmak suretile yurduna bağlanan Divriğin yetiştirdiği değerli hemşerimiz ve mebusumuz B. Abdürrahman Naci Demirağ Divrikten şehrimize gelmiş ve bir iki gün kalarak Ankaraya dönmüşlerdir.

Haber aldığıma göre B. Abdürrahman Naci Demirağ bu kısa seyahati içerisinde Divriğin su ihtiyacını karşılamak için teşebbüslere başlamıştır. Bu haber Divrikte büyük bir sevinç uyandırdı.

Allahdeyen kermesi

Kır ziyafeti ve zeybek oyunu

Salihli (Akşam) — Salihli Halkevinin tertip ettiği Allahdeyen kermesi, parlak bir şekilde yapılmıştır. Allahdeyen, Salihlinin cenubunda, Bozdağ eteklerine yaslanmış, Salihli - Ödemiş yolu üzerinde 70 - 80 evli bir köydür. Civarındaki çam ormanları, burasını bir sayfiye haline sokmuştur. Geçen sene burada eski Manisa Valisi B. Lûtfi Kırdar adına güzel bir çeşme inşa edilmişti. Bu sene Çocuk Esirgeme Kurumu, Halkevi Sosyal Yardım şubesi ve Kızılayın iştirakile bu köyde 60 çocuk ta sünnet ettirilmiştir. Çocukların elbise ve saireleri bu şefkat müesseselerimiz tarafından yaptırılmış ve kermese, Salihlinin ileri gelenleri, gençleri iştirak etmiştir.

Kaymakam B. Kemal Aral'ın reisliğinde kermese gidenler, yüz kişiden fazla idi.

Kermes eğlencelerine Allahdeyen köyü gençlerinin temsil ettikleri «Yarım Osman» piyesle başlanmıştır. Piyes alkışlar arasında tam bir muvaffakıyetle sona ermiş, sonra gençler millî kıyafetlerle Zeybek oyunu oynamışlardır. Bir delikanlının söylediği (İsmetim) şiiri alkış tufanile karşılanmıştır. Gençlerin bir ağızdan söylediği Allahdeyen tangosu, müteaddid defalar tekrar ettirilmiş, köy öğretmeni B. Talâtin söylediği birkaç sözle müsamereye son verilmiştir. Sonra hep bir arada kır yemekleri yenmiş, samimî hasbihaller yapılmış, Halkevi doktorları, köylülerin evlerini dolaşarak, hastalarını muayene etmiş ve ilâçlarını vermişlerdir.

Köyün 60 çocuğu sünnet edilirken Halkevi bandosu, neşeli havalar çalmış, her ağaç altı bir kafilenin neşe kaynağı olmuştur. Kermeste bulunanlar, geçirdikleri bu unutulmaz günün hatıraları içinde, köylünün (Gene gelin, bekleriz) sesleri arasında, otomobil ve otobüslerle Salihliye dönmüşlerdir.

İstanbulun çehresi değişiyor

Bir kaç ay içinde Belediyecilik bakımından mühim terakkî adımları atıldı

Yukarıda: Taksimde yıktırılan eski helâ ve park haline konulmakta olan Beşiktaşta Abbasağa mezarlığı, aşağıda: Harbiyede yıktırılan helâ ve Taksimde köşe içinde yaptırılan yeni helâ

Daha düne kadar İstanbulda büyük bir ihmal ve kayıdsızlık havası göze çarpıyordu. Milyonlar tutan şehir bütçesine rağmen, nihayet üç beş bin liraya yapılması mümkün en mübrem ve lüzumlu işlere bile el sürülmek istenmiyordu. Şikâyet, tenkid, temenni Belediye makinesini harekete getirecek vasıtalar olmaktan çıkmıştı. Bu vaziyet karşısında halk adetâ Belediyeden ümdini kesmişti.

Bugün memnuniyetle kaydetmek lâzımdır ki İstanbul son bir kaç ay içinde, senelerdenberi görmeğe alışmadığı bir faaliyete şahit oluyor. Vali ve Belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar İstanbulda altı aydanberi bulunmaktadır. Bu kısa müddetin bir kısmını şehrin ihtiyacını anlamak için tedkiklerine ve geçirdiği hastalığa ayırırsak geriye iki üç aylık kısa bir zaman kalır. Buna rağmen Belediye mühim işlere girişmiş, her tarafta büyük bir çalışma göze çarpmağa başlamıştır.

Belediyenin yeni yıl bütçesi geçen seneye nisbetle bir buçuk milyon lira fazla varidatla tanzim edilmiştir. Bunun dört milyon sekiz yüz elli bin lirası esaslı imar işlerine ayrılmıştır. Bu paranın bir milyon üç yüz bin lirası yollara, bir milyon lirası yeni yapılacak hastaneye, altı yüz bin lirası mektep inşaatına, dokuz bin lirası stadyoma, bir milyon elli lirası da Taksimde yapılacak tiyatro, gazino ve otel inşasına tahsis edilmiştir.

Belediyeler bankasından alınacak beş milyon lira da şehrin imarı için istimlâk işlerine, otobüs satın alınmasına, süt, ekmek fabrikaları gibi hem imare, hem de varidat getirecek işlere sarfedileceğine göre büyük ve mühim işlerin yapılabilmesi için bir senede on buçuk milyon lira gibi muazzam bir para ayrılmıştır.

Doktor Lûtfi Kırdar işe başladığı zamandanberi göze çarpan eserler şunlardır:

1 — Bahçeler: Beşiktaşta Abbasağa mezarlığı bahçe haline tahvil edilmektedir. Burasının üst kısmı umuma, alt kısmı çocuklara mahsus olacaktır.

Senelerdenberi bakımsız kalan Taksim, Tepebaşı bahçelerinin ıslahına başlanmıştır. Taksim bahçesinin tanzimi yakında bitecektir. Bundan başka Tozkoparan caddesile eski Aşıklar mezarlığı arasındaki saha da bahçe haline getirilecek, bir çok çocuk bahçeleri yapılacaktır.

Taksim - Harbiye caddesinin ortasındaki kısım güzel bir bahçe haline getirilmiş, burada asfalt bir gezinti yeri yapılmıştır. Fatih - Edirnekapı, Aksaray - Lâleli arasında bu tarzda bahçeler yapılacaktır.

2 — Helâlar: İstanbulda senelerdenberi şikâyet edilen Taksim ve harbiyedeki çirkin helâlar yıktırılmıştır. Taksimde sokak içinde bir helâ yaptırılmıştır. Harbiyede de yer altında yeni bir helâ yaptırılmaktadır. Taksimdeki helânın yeri bahçe haline konmaktadır.

3 — Yollar: İstanbulun yolları yıllardanberi tamir görmemişti. Son zamanda şehrin ana caddeleri beş yüz bin lira sarfile asfalta çevrilmesi kararlaştırılmıştı. Doktor Lûtfi Kırdar bunu kâfi görmemiş, harap sokakların hemen tamir ve inşasını temin etmiştir. Vilâyette 749 kilometrelik yol vardır. Bunun 158 kilometresi bozuktur. Bozuk yolların 50 kilometresi hemen tamir edilmiştir. 100 kilometresi için yeni bütçeye tahsisat konduğuna göre sene sonunda 8 kilometrelik bozuk yol kalacaktır.

Cihangir gibi şehrin en güzel bir semti senelerdenberi yolsuzdu. Burada Anahtar, Yeniyurd, Havyar, Cihangir sokakları, Heybelide İşgüzar sokağı, Eyüp ile Rami arasındaki yollar katranlı olarak yaptırılmıştır.

Adaların suyu: Adalara su verilmesi işi senelerdenberi bir türlü halledilemiyordu. Doktor Lûtfi Kırdar bu işi de halletmeğe muvaffak olmuştur. Son günlerde yazdığımız gibi Adaya bu sene su verilmesi kararlaştırılmış, boruların döşenmesine başlanmıştır. Bu işin haziran sonuna kadar biteceği ve su verileceği temin edilmektedir.

5 — Şehrin temizliği: Vali ve Belediye reisi, şehrin temizlik işine de çok ehemmiyet vermektedir. Temizlik amelesi çoğaltılmıştır. Sokakların tamiri bittikten sonra caddeler her sabah yıkattırılacaktır.

Bir kaç aylık faaliyetin muhtasar bir bilânçosunu gösteren yukarıdaki satırlar, istikbale emniyetle bakılabileceğini gösteriyor. *Mustafa Ragıb*

Yukarıda: Taksim - Harbiye caddesinin ortasındaki bahçe ve asfalt yol, tanzim edilen Taksim bahçesi, aşağıda: Asfalte çevrilmekte olan Ankara caddesile Cihangirde yol inşası faaliyeti

İzmir mektupları

Kültürparkta yeni yeni binalar yaptırılıyor

İzmir balıkçıları alâkadar makamlara bir rapor göndererek temennilerde bulundular

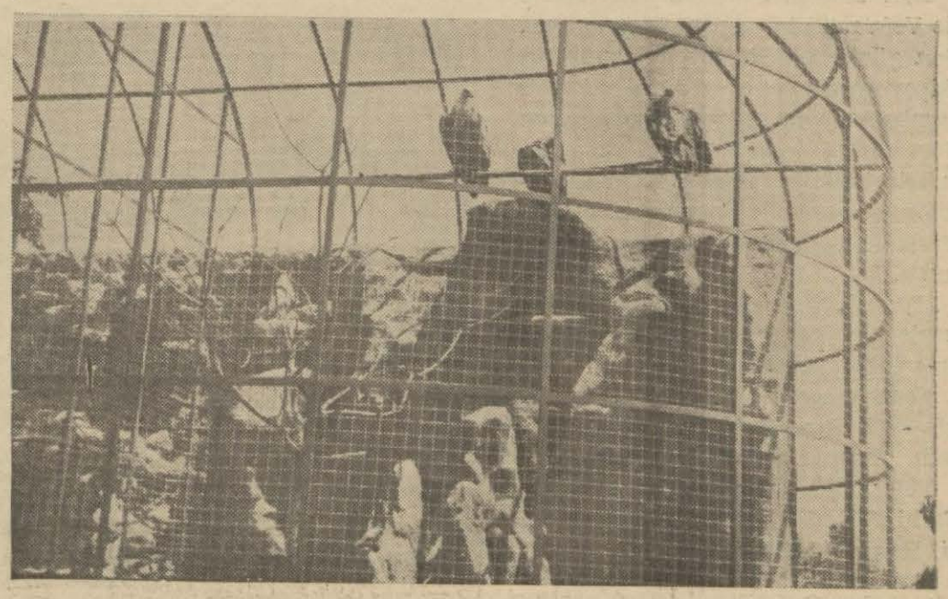

İzmir Kültürpark hayvanat bahçesinde kartallar

İzmir (Akşam) — Kültürparkta inşa edilmiş olan Ziraat müzesinin tanzimi vazifesi, Ziraat Vekâleti tarafından İzmir ziraat mücadele istasyonu müdürü B. Nihad İğriboza verilmiştir. Vekâlet, Fuar mühendislerile çalışarak müzeyi istenilen zenginlik ve mükemmeliyette hazırlamak için B. Nihada iki ay izin de vermiştir.

İzmir balıkçılar heyeti reisi B. Ali reis

Yalnız Ege mıntakasının değil, bütün Türkiyenin ziraî istihsalâtının nevi ve mikdar zenginliğini ziyaretçilere tam mânasile gösterecek şekilde hazırlanack Ziraat müzesi için Belediyede reis B. Dr. Behçet Uzun başkanlığında Fuar mühendislerile birlikte bir toplantı yapılmış, bu toplantıya ziraat mücadele istasyonu müdürü de iştirak etmiş, müzenin esasları hakkında kararlar alınmıştır.

Yurdun her köşesinden müzeye muhtelif mahsul nümuneleri getirtilecektir. Bunlar yaş ve kuru şekillerde olacak, ayrıca muhtelif yıllarda mahsullerimizin rekolte, ihraç ve dahilde istihlâk mikdarlarını gösteren istatistik ve grafikler hazırlanacak, müzenin duvarlarına talik edilecektir. Müzenin ön kısmında Ebedî Şef Atatürkün bir büstü, medhalinde de Cümhurreisimiz İnönünün çok büyük kıtada bir fotoğrafileri bulunacaktır.

Ziraat müzesinin yanı başında inkılâb müzesi de mühim ve zengin bir eser olacaktır. Müzenin inşaatı yakında tamamlanacaktır. Ondan sonra tanzimi ve dekorasyon işi başlıyacaktır.

Kültürparktaki hayvanat bahçesinde camekânlar içinde bulunan yılanlar, mevsim münasebetile kış uykusundan kalkmış olduklarından onların gıdalanmaları işlerinde çalışan memurlara kalın lâstik eldivenler verilmiştir.

Kültürparkta atlı spor klübü için bir bina inşa edilmektedir.

Belediye otobüsleri

Belediyenin Almanyadan satın aldığı 25 otobüs, temmuz ortalarında İzmire getirilecek ve üç muhtelif hat üzerinde yeni otobüs servisleri başlıyacaktır.

İzmir balıkçılarının bir müracaatı

İzmir balıkçılar cemiyeti alâkadar makamlara bir rapor göndererek müşkil vaziyette bulunan İzmir balıkçılarının himayesini rica etmiştir. Cemiyet reisliğinin raporunda hükûmetimizin, müstahsil ve muhtelif iş sahiplerini, işçileri koruyan kanunlar kabul ve tatbik ederek onların refahını istihdaf eden teşekküller vücude getirdiği, balıkçıların da himayesi ve balıkçılıktan tam mânasile istifade hususu düşünülerek yapılan tedkikler neticesinde hazırlanan kanun lâyihasının Büyük Millet Meclisine sevkedildiği, fakat nedense bu projenin henüz kanun haline gelmediği bildirilmiş, şimdi Muhabere ve Münakalât Vekâletine geçmesi münasebetile balıkçılığın ve balıkçıların derd ve ihtiyaçlarına çare bulması, bu işin resmî bir teşekküle bağlanması istenmiştir. Raporda esas noktalar şunlardır:

1 — Mıntakamız balıkçıları, sermayesiz bir kafiledir. Sermaye ve vesait fıkdanı sebebile lüzumu derecede balık istihsal edememektedirler. Av vasıtaları fennî olmamakla beraber eski ve yıpranmış haldedir. Bu vasıtalarla yapılan avcılık, balıkçılara ancak katıksız bir ekmek parası temin etmektedir. Hadsiz, hesapsız bir varlık kaynağı olan İzmir körfezi şu aşağıdaki sebepler yüzünden balıkçılık noktasından istifade edilemez bir hale gelmiştir.

Mıntakamızda mevcud dalyanlar bakımsız kalmıştır. Mültezimler, muayyen bir zaman için kiraladıkları dalyanlardan yalnız şahsî istifadelerini düşünmekte, onları imarî hiç bir vakit nazarı dikkate almamaktadırlar. Bu yüzden senelik verimleri - dalyanına göre - yetmiş beş, yüz ve yüz elli bin kiloyu aşan dalyanlar, her yıl tedricen randmanını kaybetmek suretile az balık istihsal eylemektedirler.

Körfezde türeyen ve gittikçe artan balık neslini kurutan deniz kaplumbağasile köpek balıklarının imhası için elimizde hiç bir vasıta yoktur. Bu hususta şimdiye kadar yapılan teşebbüsler alâkadar makamlar nezdinde bir semere vermemiştir.

2 — İzmirde balık fiati, et fiatinden çok yüksektir. Halk, bu yüzden balık yiyememektedir. İzmirde iyi cins balıklar ancak lüks sofralarda istihlâk edilebilmektedir. İzmirin nüfusuna nazaran istihsal çok azdır. Tutulan hesaplara göre mıntakamızın senelik balık istihsalâtı 500 - 550 bin kilo arasındadır. Bunun kıymeti de 100 - 120 bin liradır. İzmirin nüfusuna nazaran bu istihsalâtla insan başına senede beş, beş buçuk kilo balık isabet eder ki, bu mikdarın kayda değmez derecede olduğu âşikârdır. Halbuki İzmirliler balığı çok sever, yiyememelerinin sebebi fiat yüksekliği ve teşkilâtsızlıktır.

3 — Körfez balıkçılarının mütevalî şikâyetlerini mucip olan mühim bir mesele de sattıkları balıklardan resim vesaire namile yüzde 21,5 nisbetinde hisse vermeleridir.

Hülâsa, bu vaziyet karşısında İzmir halkının ucuz balık yemesine imkân olmadığı gibi istihsalâtın artması da mümkün değildir. İzmir balıkçıları bir teşekküle bağlanıp himaye edilmedikçe, çok zengin olan deniz servetimizden istifade düşünmek beyhudedir. Bu istifadeyi temin için şikâyet sebeplerinin izalesi lâzımdır.

AKŞAM SPOR

Fenerbahçe-Vefa 3-3 berabere kaldılar

Müsabaka zevksiz oldu. Fenerbahçe gollerini ikinci devrede yaptı

Dün Taksim stadında Fenerbahçe ile Vefa millî küme için karşılaştılar. Son günlerde federasyon tarafından iki oyuncusu tecziye edilen ve İzmir seyahatinde bir oyuncusu sakatlanan Sarılâciverdlilerin Vefa karşısına nasıl bir takımla çıkacağı merak edildiğinden cumartesi olmasına rağmen stada büyük bir kalabalık toplanmıştı.

Saat 17,30 da sahaya çıkarak yeni usule göre halkı selâmlıyan takımlar şu şekilde dizildiler.

Fenerbahçe: Muzaffer - Yaşar, Lebib - Ali Rıza, Esad, M. Reşad Semih, Yaşar, Basri, Rebii, Fikret.

Vefa: Safa - Saim, Lûtfi - Vahid, Sulhi, Şükrü - Necib, Muhteşem, Gazi, Hakkı, Mehmed.

Hakem İzzet Muhiddin Apak.

Dünkü maça Gazi ikinci Vefa golünü atarken

Birinci devre

Fener takımında Hüsameddinin yerine ihtiyat müdafiilerden Muzaffer, Fazılın yerine Semih oynuyor. Lebib takımdaki yerini tekrar almış. Oyuna Vefanın sağdan yaptığı seri bir hücumla başlandı. Fener müdafaasında kesilen bu hücum derhal sol taraftan mukabele gördü. Bu sırada Basriye favul yapıldı. Fikretin çektiği firikik avut oldu.

Dakikalar ilerledikçe Fenerlilerin oyun üzerinde nisbî bir hâkimiyet tesis ettiklerini görüyoruz. Rebii ile Fikret anlaşmasının vücude getirdiği hücumları kesmekte müşkilâta uğrıyan Vefalılar takımlarında derhal tadilât yaparak Hakkıyı santrhafa Sulhiyi merkez muhacime geçirdiler. Yapılan bu değişiklik derhal tesirini gösterdi. Şimdi Yeşilbeyazlılar Fener hücumlarını önledikleri gibi mukabil hücumlarda da bulunabiliyorlardı.

Vefanın birinci golü

Takımdaki tadilâtı müteakib canlanan Vefalılar Fener kalesini şimdiye kadar kaleci oynamamış bir sporcunun müdafaa ettiğini hissederek uzaktan şüt çekiyorlardı. Nihayet 17 nci dakikada sağdan gelen topu kale önünde yakalıyan Sulhi kafa ile ilk defa Fener kalesine soktu.

Bu sayı Fenerlileri harekete getirdi. Bütün hatlarında faaliyet göze çarpıyordu. 25 inci dakikada Lebib ile çarpışan Muhteşem sakatlanarak dışarı çıktı. Vefa takımı oyuna 10 kişi ile devam etmek mecburiyetinde kaldı. Fenerlilerin tazyiki gittikçe fazlalaşıyor ve Yeşilbeyaz müdafaası bu akınları durdurmakta büyük müşkilâta uğrıyorlardı. Bu sırada üstüste yapılan kornerler Vefa kalesini bir hayli karıştırdıysa da ortada Yaşar ve Basrinin gayet yavaş hareket etmesi Fenerlilerin beraberlik sayısını çıkarmasına mâni oldu. Ve birinci devre 1-0 Vefanın lehine kapandı.

İkinci devre

İkinci devreye Fenerliler merkezden yaptıkları bir hücumla başladılar. Derhal Vefa kalesine dayanan bu hücumda Rebiinin şütünü Safa güzel bir plonjonla bertaraf etti. Fenerin tazyiki devam ediyor. Yapılan her akın gol olmak tehlikesi yaratıyordu.

Fenerin beraberlik golü

Oyun başlıyalı henüz 3 dakika olmamıştı ki soldan tazelenen bir Fener akınında uzaktan çekilen şütü Vefa kalecisi bloke edemedi. Elinden kaçan topa Fikret yetişerek içeri attı. Ve oyun berabere vaziyete girdi.

Vefanın ikinci golü

Bu sayıyı müteakib yapılan ilk akında Fener aleyhine favul oldu. Çekilen firikik Fener kalecisi tarafından çevrilemedi. Ve Gazi yetişerek elleri arasından topu ikinci defa olarak kaleye soktu.

Vefanın üçüncü golü

Kalecinin hatası yüzünden yedikleri gol Fener oyuncuları üzerinde bir bocalama devresi yarattı. Vefalılar bundan istifade etmesini bildiler. Ve şaşkınlık devresi geçmeden soldan yaptıkları seri bir hücumda Vefa solaçığı Mehmed topu uzaktan kaleye gönderdi. Fener kalecisi topu tutmak için yere eğildi. Ve oyuncuların hayret dolu bakışları arasında top bacaklarının arasından içeri girerek Vefaya üçüncü golü kazandırdı.

Kaçan penaltı

Çok az bir zamanda üstüste yedikleri gollerden dolayı kısa bir durgunluk devresi geçiren Sarılâciverdliler tekrar açılmağa ve Vefa kalesine hücum etmeğe başladılar. 12 nci dakikada Vefa müdafileri penaltı yaptılar. Semih bu penaltıyı yüksekten atarak kaçırdı.

Fenerin ikinci golü

15 inci dakikada Reşadın uzaktan Fikretin önüne yuvarladığı topu Fikret seri bir çıkış yaparak kaleye havale etti. Vefa kalecisinin yanlış bir çıkışı yüzünden top Vefa müdafilerinin yetişmesine zaman kalmadan Vefa kalesine girdi.

Bu sayıdan sonra oyun gelişi güzel vuruşlarla devama başladı.

Fenerin beraberlik golü

22 nci dakikada merkezden yapılan bir Fener hücumunda müsaid vaziyette topu yakalıyan Rebii kimsenin müdahale etmediğini görünce hiç acele etmeden sıkı bir şütle takımının beraberlik sayısını yaptı.

Her iki taraf beraberliği bozmak için sert bir şekilde oynamağa başladılar. On kişi olan Vefa karşısında Fenerliler daha fazla çalışarak üstünlük teminine çalışıyorlardı. Bir hercümerç içinde devam eden oyunun son dakikaları tamamen Sarılâciverdlilerin hâkimiyeti altında geçtiyse de bütün çalışmalar boşa gitti ve müsabaka bu vaziyet değişmeden 3-3 beraberlikle nihayet buldu.

Nasıl oynadılar

Vefa takımında evvelki hafta Beşiktaş karşısında gösterdiği canlı oyundan eser yoktu. Fenerbahçelileri kalecisiz bir şekilde yakalamalarına rağmen bundan istifade etmesini bilmediler.

Bir zamanlar İstanbulun en iyi kalecisi bulunan Safayı dünkü maçta henüz formuna girmemiş bulduk. Zamanla bunu telâfi edeceğini tahmin ediyoruz.

Müdafaa hattında Hakkıdan başka muvaffak olan kimse yoktu. Muhacim hattında Muhteşem oynadığı müddetçe iyi diğerleri vasattı.

Fener takımında Hüsameddinin eksikliği fazlasile göze çarptı. Müdafaa hattı ne kadar güzel olursa olsun kalecinin bozukluğu bir takımın galibiyet ihtimallerini sıfıra indirecek sebeplerdendir. Nitekim Fenerliler galip gelecekleri bir maçtan ancak o da zorlukla berabere çıkabildiler. Bütün müdafaa vazifesini hakkile başardı. Muhacim hattında da bermutad Fikret ve Rebii iyi diğerleri vasattı.

Şazi Tezcan

Mısıra giden atletlerimiz dün avdet ettiler

Yunan ve Mısır sporcularının iştirakile yapılan müsabakalarda atletlerimiz iyi derece aldılar

Mısırda yapılan beynelmilel atletizm müsabakalardan dün avdet eden atletlerimiz Galata rıhtımında

Mısır atletizm federasyonu tarafından Kahirede tertip edilen beynelmilel atletizm müsabakalarına iştirak eden atletlerimiz dün şehrimize avdet etmişlerdir. Geçen hafta içinde yapılan müsabakalara bizden başka Yunan atletleri de girmişlerdir. Müsabakalarda atletlerimiz büyük muvaffakıyet göstermişler ve iki birincilik, üç ikincilik, iki üçüncülük almışlardır. Alınan dereceleri sırasile yazıyoruz:

400 metre: 1 — Gören 50.4, 2 — Yunanlı.

800 metre: 1 — Yuanlı 1.59.8. 2 — Mısırlı. 3 — Galip.

1000 metre: 1 — Mısırlı 4.16.4. 2 — Yunanlı. 3 — Galip.

5,000 metre: 1 — Yunanlı 15.59.6. 2 — Rıza Maksud.

10,000 metre: 1 — Yunanlı 33.42.4. 2 — Rıza Maksud.

110 manialı: 1 — Yunanlı 15. 2 — Falk 15.7.

Yüksek: 1 — Pulod 1.82. 2 — Yunanlı.

Avrupa basketbol şampiyonası

Kaunas 27 (A.A.) — Avrupa, basketbol şampiyonası: Litvanya, İtalyaya 23 e karşı 38 ile galib gelmiştir. Litvanya Fransaya 18-38 galibdir.

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABIÂLİ

Yazan: SÜLEYMAN KÂNİ İRTEM — Tercüme, iktibas hakkı mahfuzdur.

Tefrika No. 39

Arnavutlukta milliyet ve birleşme hisleri, arnavut yazısı

— Bu zamanda Hariciye Nezaretine Kapriyel Noradonkiyan efendiden münasibi yoktur! sözleri işitilmiştir.

Hüseyin Hilmi paşa düzgün söz söyler, mükrim, mültefit, garezden hali idi.

Sultan Reşadın sadrazamları içinde en ziyade onu sevdiği söylenir. Bu teveccüh ve muhabbetin paşanın sadareti esnasında arzu beyan eder, etmez hemen âyan âzalığına tayin edilivermesi suretile bir tezahürü de görülmüştür.

Hüseyin Hilmi paşanın ikinci Kabinesi de parlak gitmemiştir. Bu Kabine 31 Mart hâdisesini yatıştırmağa muvaffakıyetten sonra İttihad ve Terakki fırkasının galibane müdahalelerine boyun eğmekten başka birşey yapamamıştı (1)

Şair Eşrefe:

Linç ile vinç ile mümkün mü sukut ettirmek?
Barekâllah vükelâmız hacıyatmaz gibidir!

Dedirten Kaptan Linç meselesinde bu fırka ademi itimad reyile kudretini Hüseyin Hilmi paşaya iyice hissettirmişti.

Sadaretten sukutundan üç sene kadar sonra Hüseyin Hilmi paşa Gazi Muhtar paşa Kabinesinde Adliye Nazırı olmuştu.

Muhtar paşa Kabinesi sureta bitaraf, hakikatte ihtiva ettiği şahsiyetler itibarile İttihad ve Terakkiye muhalif idi. Halbuki mebusan meclisinde büyük ekseriyet İttihad ve Terakkide idi.

Muhtar paşa Kabinesinde halk nazarında Hüseyin Hilmi paşa en faal ve cevval bir uzviyet gibi görünüyordu. Gazi paşa Hüseyin Hilmi paşanın muaveneti inzimamile mebusan meclisini dağıttı. Bu sebeple Hüseyin Hilmi paşa İttihad ve Terakki erkânının muahezesine hedef oldu.

Arnavutlukta isyan baş göstermiş, Balkan harbi tahakkuk etmişti.

Mesuliyetlerin büyük kısmı kendi uhtesine teveccüh eylediğini, vaziyetin pek ziyade nezaket kesbettiğini, işlerin sarpa sardığını görünce Hüseyin Hilmi paşa Viyana sefaretini alarak İstanbuldan ayrıldı. Umumî harbin neticesinde büyük sefaretin ilgasına kadar Viyanada kaldı. Bu suretle diplomasi mesleğini de tecrübe etti.

Umumî harpte harbin siyasî faaliyetlerinin ön safında görünmeğe çalıştı.

Enver paşa düşmanlardan alacağı harp tazminatının miktar ve hesaplarile meşgul iken Hüseyin Hilmi paşa da sulh masası başında ikame edeceği müddeiyattan, istihsaline şüphe etmediği muvaffakıyetlerden bahseylerdi.

35 sene devlet işlerinde yuvarlandıktan, Rumeli umumî müfettişliğinde o kadar itibar ve şöhret kazandıktan, iki defa sadaret makamında bulunduktan sonra Hüseyin Hilmi paşada vukuf, basiret ve temkinin daha yüksek olması memul edilirdi.

Ya derlerse!

... Nazırı .... efendi gayet mürtekipti. İrtikâp ile şöhretini kendisi de bilirdi. Bir gün bir iş hakkında Rusya elçisine:

— Ben bu işi yaparım amma bana Rusyadan para aldı derler!

Diye para talebine yanaşması üzerine elçi ... efendiyi:

— Bir... Nazırı böyle söz söyler mi?

Diye iyice diline dolamıştı.

Arnavud yazısı

Osmanlı hâkimiyeti altında Arnavutlardan birçok rical, asker kumandanları çıkmıştır. Fakat en eski zamanlardanberi ne bir din namına peygamber ve kerametlerile meşhur bir veliyullah, ne de tarikat sahibi olmuş büyük bir mutasavvıf çıktığı malûm değildir.

Müslüman olan Arnavutların çoğu dindarlığın güçlüklerine karşı müsahelekâr bir tarikat olan bektaşiliğe pek çabuk sülük eylemişlerdir.

Hıristiyan Arnavutlar ise cenupta ortodoksluğun, şimalde katolikliğin propagandalarına tâbi olmuşlardır.

Osmanlılık sosyal heyeti içinde Arnavutlar kavmî teşkilâtlarile milliyetlerini, dillerini muhafaza edebildiler. Fakat Arnavutlukta herkes tarafından anlaşılabilecek ve kullanılacak bir yazı sistemi eskidenberi eksik olan birşeydi.

Bu dilin kendine mahsus ve Arnavutların umumunun kabulüne mazhar bir yazısı vücude getirilebilmesi ancak on dokuzuncu asrın ikinci yarısında kabil olmuştur.

Arnavutlarda dil vahdeti var idise de kültür yoktu. Dil vahdeti de başlıca iki lehçeye ayrılmakla haleldar idi: Gega, Toska.

Eskiden milliyet hissi de kendilerinde yerleşmiş değildi. Şimalde Gegalar kuvvetli komşulara karşı mukavemet etmeğe çalışır, hattâ hükûmet kuvvetile hazırlanmış bazı fırsatlardan istifade ile aralarında kalmış Islav unsurlarına dillerini kabul ettirerek kendilerine katar iken (2) cenupta Toskalar yavaş, yavaş Elenleşiyorlardı.

Arnavutlukta milliyet ve birleşme hislerile hareket ancak Berlin muahedesinden sonra görülür. (3)

Arnavutların «kitapsızlığile» her zaman eğlenilirdi. Arnavutların ceddinin kitabını bir lâhana yaprağı altında sakladığı, bir mandanın lâhana ile beraber kitabı da yuttuğu, bu suretle Arnavutların kitapsız kaldığı hikâyesi malûmdur!

Memleketlerinden harice çıkmıyan Arnavutlarda cehil umumî idi. Müslüman Arnavutlar kendilerini islâm milletinin, islâm camiasının bir uzvu olmaktan başka türlü görmezlerdi. Tahsilde bulunanları Türkler gibi medrese usulünü takip ederlerdi. Türk lisanının yazıldığı Arap harflerinden ayrılmazlardı. Vakıa bu harfler Arnavut lisanının karışık fonetiğini eda etmeğe kâfi değildi. Fakat Türk lisanı da ayni vaziyette değil miydi?

Hıristiyan Arnavutlar arasında âyinleri ancak icra edebilen köy papasları halkın en âlimleri idiler.

Şimalde hristiyan Arnavutlar dağlarına çekilmiş olmalarına rağmen Roma kilisesi bunlara misyonerler göndermekten hali kalmazdı.

Dalmaçyanın, Korfonun sahibi olduğu, Adriyatik ticaretini elde tuttuğu zamanlar da Venedik bu hıristiyan Arnavutlar üzerinde himayeye benzer bir vaziyet muhafaza eylemişti. Fakat italyanca Arnavutlukta daima yabancı bir dliden başka birşey olamamıştı.

Yerli papaslar arnavutçadan başka dil bilmiyorlardı. Bu sebeplerle misyonerler memleket lisanını yazmak mecburiyetinde kalıyorlardı.

Arnavut edebiyatı on yedinci asırda bundan vücude gelmeğe başlamıştır. Eğer kilise hıristiyan Arnavutları cehalette tutmak usulünü takip etmiş olmasaydı Arnavutlar da bu zamandan itibaren diğer Balkanlılar - Yunanlılar, Rumenler, Sırplar, Bulgarlar- gibi ilerliyebileceklerdi. Halbuki hemen iki yüz sene içinde arnavutça olarak ancak cismanî faydası olmıyan dinî kitaplardan başka şey basılmamıştır. Bazı hıristiyan Arnavutlar on yedinci asrın ilk yarısında Türkler için kapalı tutulan terakki yolunu kendileri için açmak üzere garpten istiane eylemeği muvafık buldular.

Arnavut irfan erbabından Vaso efendi arnavutçanın okunması için ilk lâtin harflerini tertip etti.

Arnavutça ilk eserler Venedikte lâtin harflerile intişar eyledi; bunlar da hıristiyanlığa aid bir risale ile pek basit bir lûgat kitabından ibaretti.

İlk Gega alfabesi İtalyan alfabesinin empirique bir adaptasyonu idi. Bundan sonra daha pratik, daha ilmî bir alfabe vücude getirmek üzere teşebbüsler eksik olmadı.

(Arkası var)

(1) Türk Tarih mecmuasında Hüseyin Hilmi paşanın tercümei hali: Abdürrahman Şeref bey.

(2) Tomitch: Les Albanais en vieille Serbie.

(3) Karadağa Arnavutlukten yer terki meselesinde. Bunu evvelce izah etmiştik.

AŞK ve MACERA NUVELİ

Kazaklığın neticesi

Sokak kapısının açıldığını ve sofada bir erkeğin yürüdüğünü işitince, Edibe, işlediği masa örtüsünden başını kaldırarak korkak ve munis bir sesle:

— Safa geldin Rüstem! - dedi.

Kocası, homurdanır gibi cevap verdi ve Salamandıranın karşısındaki koltuğa, arkasını dönerek oturdu. Bir gazete açtı. Okumağa başladı.

O anda, genç kadın için, bu mükemmel döşenmiş oda bütün samimiyetini kaybetti. Her mobilye gözlerine soğuk, hattâ düşman göründü.

Hayatını bağladığı erkeğin dürüştlüğü, sönmek bilmiyen kini Edibeyi harap ediyordu.

Kendi kendine:

«— Öf... Artık tahammülüm kalmadı!... Bu yalnızlık iztırabı çekilir şey değil... - diye düşündü. - Bu hal senelerdenberi devam ediyor. Ömrüm korku içinde geçiyor... Bari bu akşam cesaret edip arzumu söyleyebilsem...»

Beyaz önlüklü, temiz giyinmiş bir hizmetçi:

— Yemek hazır! - diye haber verdi.

Kadın ince ve tatlı sesile:

— Peki kızım! - dedi.

Ayni zamanda kocasına baktı.

Erkek, işitmemiş gibi, yerinden kımıldamıyordu bile... Bir müddet bekledi. Ürkerek tekrarladı:

— Rüstem! Yemek hazırmış...

Adam, cevap vermeden, gazetesinin sahifesini çevirdi. Okumakta devam etti.

Evin öbür tarafında, mutfakta, ahçı hizmetçi ile derdleşiyordu:

— Gene çorba soğuyacak... Bey de her zamanki gibi söylenecek.

— Mahsus yapıyor... Ne kaba herif... Valahi, hamının hatırı olmasa çoktan giderdim. Zavallı kadın!... Amma işkence çekiyor...

Üç çeyrek sonra Rüstem yerinden kalkıp yemek odasına geçti. Tabiî bermutad çorbanın ılıklığından, etin kuruluğundan şikâyet etti, söylendi. Karısı ise, duvarda asılı saate helecanla bakarak:

«— Geç olacak... Yetişebilecek miyim?... Nasıl yapsam da izin alsam... Bir şey söylemesem daha mı iyi olur?... Belki tesadüfen gider de...»

Masanın altında asabiyetle parmaklarını sıkarak, nihayet sordu:

— Bu gece çıkacak mısın?

Erkek başını kaldırdı. Cevap vermeden karısına baktı. Ağır ağır lokmasını çiğnedi. Bir bardak su içti. Sonra lûtfen:

— Niçin soruyorsun? - dedi.

Sesinin aksiliğinde, kalbinde gizlenen şüphe, kin, fesad hissediliyordu.

Biçare kadın, şaşkın bir halde, tereddüdle:

— Şey... - dedi. - Eğer muvafık bulursanız...

Sonra cümlesini gayet çabuk bitirerek:

— ... Bu akşam sinemaya gitmek istiyorum... «Sekizinci» oynuyormuş; medhettiler.

Edibe bunları söylerken, içinden de, kendi zaafına, meskenetine kızıyordu. Bu kadar basit şey için sanki ne demeğe izin almak istiyor ve korkuyor? Neye şimdiye kadar çıkıp gitmemişti de filimin sonuncu akşamına kadar beklemişti? Fakat sormadan sıvışsaydı elbette görenler olur ve onu Rüsteme haber verirlerdi. Erkek zaten onu takip ettirdiğini söylüyordu. Edibenin parası da yoktu. Bu zengin beyefendinin kürkler, elmaslar içindeki karısında bir tek lira bile bulunmazdı. Zira kocası ona katiyeni cep harçlığı vermez, bütün masrafları kendi görürdü.

Kocasının ticarethanesinde çalışan amele kadınlarından bile daha parasızdı.

Rüstemni lânet sesi yükseldi:

— Bu Amerikan filimleri nafiledir... İnsanlara sui misal oluyor... Ahlâk noktai nazarından böyle şeyleri seyretmene taraftar değilim. Zaten bu akşam için bizim cemiyette konferans varmış. Beni davet ettiler. İşim çıktı. Sen gidersin. Tarafımdan da reiseye selâm söyle.

Genç kadın bu arzunun karşısında boyun eğmekten başka çare bulamadı.

Hazırlanırken gözlerinin önünde bütün mazi canlandı. On iki senedenberi bu hissiz erkekle evliydi. Her günü bir cehennem azabı halinde geçiyordu.

Rüstem kendisine talip olduğu zaman, Edibenin babası yeni ölmüştü. Annesile sıkıntılı bir hayat yaşıyorlardı. Kadın bu zengin erkeğin kendine damad olmasını nimet telâkki etmişti ve kızı izdivaca âdeta zorla razı etmişti. Edibe ise annesinin hatırı için, istemeye istemeye katlanmıştı. Zira o ilk günündenberi bu erkeğin ne aksi, ne hodbin olduğunu pekâlâ sezmişti.

Zaten evlenir evlenmez Rüstem büyük bir doğrulukla hakikati itiraf etmişti:

— Zannetme ki âşık olduğum için seni aldım. Sessiz, munis, muhtaç bir kadınsın. Sözümden çıkmazsın. Üstelik, terbiyen, tahsilin ve güzelliğin var. Gösteriş tarafım da böylelikle temin olunuyor.

Bir müddet hayatları böylece devam etti. Kadın evi idare etmekle meşgul... Şık tuvaletler giyip salonlarda, balolarda kocasının gururunu okşayacak tarzda dolaşıyor.

Maamafih o zamanki hayat bugünkü ile kıyas edilirse gene bir cennetti! Asıl facia sonradan patlak verdi.

Yaşadığı lüksten mi, elmasları ve otomobilleri yüzünden onu mesud sanarak kıskandıklarından mı, her nedense, hasudlardan biri, belki de alay için bir mektup yollamıştı.

İşte o günü Edibe asla unutamıyordu. Yemek yemişlerdi. Kahvelerini içecekleri sırada hizmetçi kız bir zarf getirdi. Adres Edibeye olmasına rağmen bermutad Rüstem açtı. Okumağa başladı. Suratı kıpkırmızı kesildi. İskemleyi fırlatarak yerinden kalktı. Karısının üstüne yürüdü. Bir sille ile kadını yere düşürdü. Edibenin başı devrilen masaya çarpmıştı.

Neye uğradığını anlamıyan biçare kadın, korkak ve titrek bir halde:

— Ne var? - diyordu.

Onun, küfürler savurarak:

— Alçak!... Namussuz!... Dostun evime mektup yolluyor... İşte hayasızlığının isbatı!...

Kâğıdı masanın üstüne şiddetle çarpıyordu.

— İnkâr edemezsin... Yalandır diyemezsin. Oku! Bak ne diyor...

Kadın, dehşet içinde satırlara göz gezdirdi:

«Seni bugün akşama kadar bekledim. Gelmedim. Belki kazak kocandan kurtulamamışsındır. Bilsen sensiz ne kadar acı saatler yaşadım.»

Ve bundan sonra bin bir aşk cümlesi, coşkun vaadler, neler, neler... İmza: Bülend.

Edibe ömründe böyle bir insan tanımıyordu. Safiyetinin bütün samimiyetile:

— Anlamıyorum... - dedi. - Bu, alçakça bir oyun!

— Ben pekâlâ anlıyorum... Seni alırken zaten şüphelenmeliydim. Seni koğacağım. Annenle beraber, kolkola, dilenmeğe çıkın... Sayemde yaşıyorsunuz... Benimle alay etmek nasıl olurmuş, gösteririm sana...

Edibe kendisinden ziyade annesini düşünerek fena halde üzülmüştü. İhtiyar kadın rahatını seven ve parasızlığa katlanmayan bir insandı. Böyle bir vaziyet karşısında mutlaka yüreğine inerdi. Bigünah olmasına rağmen erkeğin ayaklarına kapandı. Onun ileri sürdüğü bütün ağır şartları kabul ederek yanında kalmağı temin etti. İşte o zamandan itibaren cehennemî hayat başladı. Aylar, seneler geçtiği halde erkeğin kini sönmek bilmiyordu. Her dakika bin bir tahkirle kadına söylemediğini bırakmıyor. Yaptığı tahkikat neticesinde hiç bir iz bulmadığı halde gene inadında sebat ediyordu.

***

Edibe konferans salonuna girdiği zaman odayı hıncahınç dolu buldu. Evvelâ reise sıkıcı ve uzun bir nutuk söyledikten sonra söz doktor Recai Kemale verildi.

Bu, şark vilâyetlerinde hastalıklarla senelerce mücadele eden kır saçlı, genç ve enerjik yüzlü bir erkekti.

Şarktaki hastalıklarla ne suretle mücadele edilebileceğinden uzun uzun bahsetti. Kadınların erkeklerle tam mânasile müsavi olması noktai nazarını da müdafaa ediyordu.

Edibe erkeğe bakar bakmaz, çocukluk arkadaşını tanıdı. Bütün kuvvetile onu alkışladı. Konferans biter bitmez, Recai de, genç kadının yanına koştu:

— Ah... Kaç sene sonra sizi burada görmek... Cidden sevindim...

— Ben de... Bilseniz sizinle derdleşmeğe ne kadar ihtiyacım var...

Doktor, müşfik nazarlarla genç kadını süzdü. Birlikte çıktılar. Hava soğuktu. Saat on ikiye yaklaşıyordu.

—Nereye gidelim?

— Nereye isterseniz...

Şimdi artık Edibe kararını vermişti. Hiç bir şeyden korkmuyordu.

— Gelin, o halde şu kahveye girelim...

Tenha bir köşeye oturdukları zaman, pastahanedeki kızlar birbirlerine bakıştılar. Bunlar, Rüstem beyin zevcesini tanıyorlardı. Fiskos ederek:

— Vah zavallı zengin adam... Bu sinsi kadının ona boynuz taktırdığı zaten muhakkaktı! - dediler.

Edibe ile Recai etraflarındaki müstehzi alâkayı farketmeden, başbaşa konuşuyorlardı. Kadın içini rahat rahat döküyordu:

— Öyle bedbahtım ki... Siz demin biçarelere yardım ettiğinizden bahsediyordunuz. Asıl yardıma muhtaç benim...

Ve, izdivacını, hayatını uzun uzun anlatmağa başladı.

— Bu sıkıntılarınız esnasında beni hiç hatırlamadınız mı?... Ben ki sizin çocukluk arkadaşınızdım... Sizi ciddî ve derin bir aşkla severdim... Bunu anlamamış mıydınız?... Avrupada tahsildeyken izdivacınızı işitince nasıl fena olmuştum... Avdetimi bekliyeceksiniz sanmıştım.

— Lâkin siz bana hiç açılmamıştınız ki...

— İşte ben de onun için çok üzüldüm ya... «Keşki sevdiğimi anlatsaydım...» diyordum. Şarka da sizi unutmak için gittim.

— Demek siz hep beni seviyordunuz, öyle mi?

Heyecanından yüzü sapsarı kesilmişti.

— Seviyordum ve seviyorum...

Uzun uzun bakıştılar. Sonra, erkek, genç kadının gözlerinde parlayan vaad ve muhabbeti görünce, yıllardanberi zaptettiği aşkı büsbütün kabardı. Her şeyi unutarak genç kadını âlemin ortasında öptü.

Patron:

— Saat bire geliyor. Dükkân kapanacak! - diyordu.

Kadın, dehşet içinde:

— Eyvah... Ben şimdi nasıl eve gideceğim?... Ne yapacağım? - diyordu.

— Yapılacak şey basit: Şimdi bir otomboile atlarız. Annemin evine gideriz. Siz, boşanıncaya kadar orada kalırsınız... Sonra... Kocanız kadar zengin olmayan bir doktorla evlenmeğe razı olursanız, hemen bir Avrupa seyahatine çıkarız...

Kadının gözleri sonsuz bir minnettarlıkla parladı.

Nakleden: (Vâ - Nû)

Apartıman sahipleri

Boş dairelerinize hemen iyi kiracı bulmak için «Akşam»ın KÜÇÜK İLÂNLARI'ndan istifade ediniz.

SATILIK YALI

Boğaziçinin en şirin ve sakin yeri olan Vaniköyünde iki katlı, sağlam ve kübik yapılı 76 numaralı yalı satılıktır. İki kat biribirinden müstakildir. Birinci katta beş, ikinci katta yedi havadar, aydınlık, duvarları yağlı boyalı oda ile 3X30 metre eb'adında sağlam rıhtımı, terkosu, havagazı, elektriği, alaturka hamamı, güzel bahçesi vardır. İçindekilere müracaat.

Muharriri — Pearl BUCK

ANA

Mütercimi — Mebrure SAMİ

Tefrika No. 16

Zaten o mahud yeni elbise yüzünden kavga etmemişler mi idi? Bağırıp çağrışmalarından bütün köyü ayağa kaldırmışlardı. Erkek karısını yere yuvarlamış, kıyasıya da dövmüştü; günahı çocukların boynuna... Onlar böyle söylüyorlardı...

Bu dedikodular, ananın kulağına varınca, o hiç bozmadan, gene de merdce, sözünün doğru olduğunu, hattâ o mavi elbiseyi bile, bu uzak yolculuk için diktiğini iddia etti durdu.

Onlar, başka yüzden kavgaya tutuşmuşlardı. Mektuba gelince, o zaten böyle bir şey dememişti ki, ortada mektup yoktu; haberi, köyden geçen, bir ayak satıcısı getirmişti.

İşte zavallı ana, böylece kurnazlık taslıyarak yalan söyliye duruyordu. İhtiyar nine de bu masala can ve yürekten inanıyordu. O sık sık oğlunun, ileriki muhayyel zenginliklerinin lâfını açar dururken, ana da hiç birşey belli etmeden sakin bir yüzle bu lâkırdıları dinliyor ve kocalarının yüz üstü bırakıp gittikleri kadınlar gibi hiç de ağlamıyor, kızarıp bozarmıyordu.

Böylece de, eninde sonunda, herkes bu hikâyeye pekâlâ kandı. Dedikoduyu ortaya çıkaran dul kadın bile nihayet çenesini kapatmağa mecbur oldu. Sadece kafası ipek işlerinin üzerinde zehirli sesile:

— Eh görürüz elbette... Bu işin bir de sonu var. Bakalım para yollıyacak mı? Mektup yazdıracak mı?... Bir daha hiç dönüp gelecek mi?..» diyordu.

Köyü birkaç gün harekete getiren bu küçük hâdise de böylece kapandı, alâka ve meraklar başka şeylere çevrildi; kadın da, uydurma masalı da, unutuldu gitti.

İşte o vakıttı ki, ana, eteğini beline sokup, bütün gücü kuvveti ile iş başına geçti.

Yedi gün çoktan uçup gitmiş ve kocası dönmemişti; arada, pirinçler olgunlaşmış, sararmış ağırlaşmışlar, biçilme kıvamına gelmişlerdi... Erkek gene de ortalarda yoktu.

Kadın mahsulü tek başına topladı. Sade emmioğlu, kendi pirincini biçip demetledikten sonra geldi, iki gün ona yardım etti. Kadıncağız, bundan çok memnundu amma, bu adamdan biraz da çekiniyor ürküyordu. Çünkü az ve seyrek konuşan bu erkeğin bazen öyle kısa ve sade sorguları vardı ki, bunlara doğru cevap vermemek pek zordu. Amma adam hiç konuşmadan çalıştı, pek lüzumlu tektük bir iki lâkırdı etti, yalnız iş bittikten sonra:

— Mal sahibine pay ayırma vaktinde de hâlâ seninki dönmemiş olursa... Ben gene bir yol yardım ederim... Neden dersen, yeni kâhya hinoğlu hinmiş... Yalnız başına karı kısmı başa çıkamaz o herifle... dedi.

Kadıncağız, sadece: «Allah razı olsun!» diye mırıldandı. Bu yardım sözü hoşuna gitmişti, çünkü mal sahibinin yeni adamını iyi tanımıyordu; oralarda yeni yeni gözükmeğe başlıyan bu kâhyanın, hilekâr ve yüze gülücü bir hali var, diyorlardı.

Artık günler, yerine aylar geçmeğe başlamıştı; ve ana, gene her sabah, şafak sökmeden, ihtiyar nine ile çocukları uyurken kalkıyor, işinin başına gitmeden, onların, yemeğini hazırlıyor, uyanınca hemen görecekleri bir yere koyuyur, sonra da miniminiyi koltuğunun altına sıkıştırıyor, bir eline de kısa saplı kıvrık, tırpanını aldığı gibi tarlanın yolunu tutuyordu.

Artık küçük oğlu kendi kendine oturabilecek kadar olmuştu; kadın onu yere koyuyor, havasına bırakıyordu. Varsın oynasın.

O da ellerile toprağı avuçluyor ağzına götürüyor, bu toprağı yiyor, geveliyor, sonra tadını beğenmeyip tükürüyordu. Amma aradan biraz geçer geçmez unutuyor, gene bu işe başlıyor ve ağzı yüzü çamurlu bir salya içinde kalıyordu.

Hoş ne yaparsa yapsın, anasının ona bakacak aldıracak hali yoktu. İki kişi yerine çalışması lâzımdı o da, bu işi olanca kuvvetini vererek başarıyordu; çocuk mu bağırıyor ağlıyordu? Ko varsın beklesin!

Pek yorulunca şöyle bir soluk almak için oturuyor, memesini çocuğun çamurlu ağzına dayıyor ve kendine de bulaşan kire pisliğe aldırmadan yavrusunu emziriyordu.

Sararmış, dimdik pirinç başaklarını, tutam tutam her seferinde iki büklüm ola ola biçti ve demet etti. Harman vaktı âdet olduğu üzere, dilenciler ve yerde kalan başakları toplayıcılar tarlasına doğru yaklaştılar mı, onlara terden, toz topraktan siyahlanmış kirlenmiş, ölesiye çalışmaktan süzülmüş zavallı yüzünü çeviriyor ve avazı çıktığı kadar bağırıyor küfürler savuruyordu:

— Allahtan başka yardımcısı olmıyan, erkeksiz bir kadının tarlasına gelip de dilenmeğe utanmıyor musunuz? Yüzsüz, edepsizler... Ben sizden fıkarayım be... Soygunculuğa mı çıktınız?... Ne, yerde kalanımı toplıyacakmışsınz?... Çekin, bakayım arabanızı! diyordu.

Ve geçmişlerine geleceklerine lânet okuyarak onlara öyle bir çıkışıyor, ağzına geleni öyle bir söylüyordu ki, saatine raslar da kadının inkisarları tutuverir korkusile, nihayet onlar da zavallının tarlalarına dokunmaktan vaz geçiyorlardı.

Biçim işi tamamlandıktan sonra, demetleri birer birer, evinin avlusuna taşıdı ve camısı en geri usulde, taş bir merdaneye koşarak mahsulü dövdü tokmakladı.

Sonbaharın, bütün o sakin, sıcak günlerince, kendi canını da hiç esirgemeden, sabahtan akşama kadar hayvanı yürüttü durdu. İyice dövülüp taneler ayrılınca, boşalan samanı topladı yığdı ve rüzgâr estikçe de harman savurdu.

Artık küçük oğlanı da zorla çalıştırıyordu; işi haytalığa vurup aklını fazla oyuna verdi mi, bu dayanılmaz yorgunlukla çileden çıkmış bir halde, yavrucuğu pat küt dövüyordu.

Yalnız samanı, mahrut biçiminde tınazlamağı beceremiyeceğini anladı. Çünkü her vakıt, bu işi kocası yapardı; hem de öteki didişmelerden çok, bundan hoşlanır, samanı, kesmiği seve seve, özene bezene tınazlar, istifin en üstünü de güzelce, bir tabaka çamurla örterdi.

Ana, emmioğluna gitti, bu seferlik bir yol nasıl yapıldığını gösteriverirse, gelecek yıla erkeği dönmemiş bile olsa, oğlu ile bu işin de üstesinden gelebileceğini söyledi. Emmioğlu: «Peki, olur» yerine başını salladı, geldi; elbirliği ile işe koyuldular.

Adam tınazın tepesinde duruyor, kadının eğile doğrula, fırlattığı samanları düzlüyor, biçimliyordu. İşte, böylece de mahsul sıkı sıkı yerleşmiş, bastırılmış oldu.

Hiç durup dinlenmeden çalışa yorula, ana öylesine zayıflamıştı ki, sanki etleri eriyivermişti; güneş altında kapkara kesilmiş yüzünde, canlı bir renk olarak, kırmızı yanaklarile kızıl dudakları kalmıştı. Böyle olduğu halde gene de memeleri süt dolu idi. Bazı kadınlar vardır ki, yedikleri herşeyi, taşıdıkları veya emzirdikleri çocuğa yaramadan, sade kendilerini yağlandırır ve besler. Halbuki bu kadın, ana olmak için yaratılmıştı ve çocuğunun gıdalanması uğruna âdeta, iliği kemiği kuruyordu.

Nihayet mahsulün mal sahibi ile paylaşılma günü geldi çattı. Bütün köyün ve etraftaki tarlaların sahibi olan bu zengin adam, uzak uzak bir şehirde rahat, aylâk bir ömür sürerdi; bütün bu arazi ona, dedelerinden miras kalmıştı ve kendisi bir defa bile, canını zahmete sokup gelmez, yerine kâhyasını yollardı. Bu seferki gelen, yeni idi... Çünkü eskisi, yirmi sene içinde işten el çekecek kadar küpünü doldurup zenginleştiği için, iki üç ay evvel efendisinin yanından çıkmıştı.

(Arkası var)

AKŞAMIN KÜÇÜK İLÂNLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR tarifesinde tenzilât

Damga kanununda yapılan son tadilât üzerine Küçük İlânlar tarifemizde o nisbette tenzilât yapılmıştır. Yeni tarife için ilân memurluğuna müracaat edilmelidir. Telefon: 20681.

1 — İŞ ARIYANLAR

TÜRKÇE, İNGİLİZCE, FRANSIZCA, ALMANCA — 4 Lisanı iyi bilen tecrübeli mütercim ve muhasip iş arıyor. Müracaat: Muhasip, Galata Posta kutusu No. 1323. — 3

AVRUPA ENDÜSTRİSİNDE MÜTEHASSIS — Berlin, Viyana, Prag'da senelerce çalışan Almanca, Fransızca ve İtalyanca bilen bir Türk bir yazıhanede korespondan işlerile meşgul olmak istiyor. Adres: İstnabul posta kutusu numara 15. Y. A. —

CİDDİ BİR BAYAN — Avrupayı tanıyan ve bir kaç lisan bilen Avrupayı dolaşmak arzu edenlere rehberlik edebilir. Fazla malûmat için Akşam'da S. B. rümuzuna mektupla müracaat. —

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

GİŞE MEMURU BAYAN ARANIYOR — yüz lira kefaleti nakdiye verebilen ve hesaptan anlayan bir gişe memuresi bayana ihtiyaç vardır. Taliplerin her gün saat 9 den 12 ye kadar Beşiktaş bahçesine müracaatları.

HASTABAKICI VE HADEME KADIN ARANIYOR — İstiyenlerin acele Cağaloğlu Sıhhat Yurduna müracaatları.

HİZMETÇİ ARIYORUM — İki kişilik bir ailenin orta işlerini görecek eli çabuk yemekten anlayan bir işçi kadın arıyorum. Bahçekapı Liman han asma kat 63 mü. — 2

MÜREBBİYYE ARANIYOR — Otuz, otuz beş yaşlarında Almanca lisanına bihakkin âşina bir mürebbiye isteniyor, istekllilerin Fatih: Nalbant sokağında Fehmi Zorlunun 23/25 numaralı Kauçuk fabrikasına müracaatları. — 1

DİPLOMALI BİR HEMŞİRE — ve hastabakıcıya ihtiyaç vardır. Şişli cerrahî kliniği sahibi operatör Dr. Cafer Tayyar'a müracaat. 2 den 4 e kadar. Şişli meydanı No. 201. — 1

DAKTİLO BAYAN ARANIYOR — Almanca muhabereyi ve Türkçeye tercümelerini tam yapabilecek Bayan daktiloya acele ihtiyaç vardır. Taliplerin derhal Akşam'da (A - E) rumuzuna tahriren müracaatları.

DARÜLÂCEZE HASTANESİ — Kadın hastabakıcı, kadın hizmetçi ve sütnineye ihtiyaç vardır. İstekli olanların müessese müdüriyetine müracaatları. «3649» — 5

SATICI ARANIYOR — Almanca bilen bir satış memuruna ihtiyaç vardır. Ankarada Akba Kitapevine müracaat olunması. — 2

3 — SATILIK EŞYA

ACELE KELEPİR SATILIK PİYANO — Alman marka çapraz telli gayet yeni büyük şekilde bir piyano satılıktır. Beyoğlu Tepebaşı Yeniçeriağası sokak «Eski Venedik» 37 numara içeride 2 nci kat 2 numaraya müracaat. Saat 2 den 6 ya kadar. — 1

SATILIK TAKMA DENİZ MOTÖRÜ — 3 - 4 beygir kuvvetinde Alman (SACHS) marka çok az kullanılmış, otomatik takma deniz motörü acele satılıktır. Kadıköy Kuşdili caddesi polis karakolu karşısında (171) No. lı eve müracaat. — 7

MÜCEDDED BİR PİYANO — Alman markalı mücedded bir piyano ehven fiatle satılıktır. Taksim Cümhuriyet apartımanı 5 numaralı daireye her gün sabah dokuzdan on ikiye kadar müracaat. — 29

SATILIK MOTÖRLER — 1 - Beş beygir tek silindirli deniz şanzimanlı deniz motörü, 2 - Beş metre boyunda livarlı balık sandalı üç buçuk beygir içerden motörlü, 3 - Beş metre boyunda kanapeli ve körüklü bir sandal iki beygirlik takma motörile. Kadıköy Kuşdili Tahtaköprü başında bay Neşeye müracaat sandalcılardan sual. — 8

SATILIK BÜYÜK TOZ KARIŞTIRMA MAKİNESİ — Her hususta kullanılır Avrupa yapısı - 200 ilâ 400 kilo un toz ve saire karıştırır, elektrikle müteharriktir, porsölen krem ve toz karıştırma havanı da satılıktır. İstanbul Ankara caddesinde 99/1 Adalet Han Ferdi Selek İlân Bürosuna müracaat. — 2

ACELE SATILIK PİYANO — Nevmayer, içi nikel çift kort bir Alman piyanosu elverişli şeraitle acele satılıktır. Suadiye Kokarpınar Geçid 41 numaraya müracaat. — 2

GAYET HAFİF VE KULLANIŞLI — Tek beygir dört kişilik hususi bir binek arabası satılıktır. Aksaray Ordu caddesi No. 391. Peynirci Hüseyin. — 2

SATILIK KOTRA — Altı metre boyunda ve çok iyi vaziyette yelkenli bir kotra satılıktır. İstinyede Nuri ustaya müracaat. — 2

4 — KİRALIK - SATILIK

KİRALIK, KONFORLU, MÖBLE APARTIMAN — Ayaspaşa, Parkotel karşısı, İkiz Kardeşler apartımanı 2 numaralı daire mevsimlik kiralıktır. Her gün saat 11 den 3 e kadar görülebilir. Tel: 44399.

KİRALIK FABRİKA — Şişli Operatör Rauf sokak No. 28 Şişli. Gayet geniş iki daireli ve bütün konforlariyle beraber. Müracaat: Telefon No. 20573.

KİRALIK MOBİLYELİ APARTIMAN — Taksimin güzel ve havadar bir yerinde, 3 odalı, iyi döşenmiş, konforlu, sıcak suyu havi bir apartıman yazlık kiraya verilecektir. Taksim Topçu caddesi Uygun apartımanı kapıcısı bay Receb'e müracaat. — 10

KİRALIK — Kızıltoprakta istasyona yakın beş oda, elektrik, su ve bahçesile yazlık maktuan 100 lira. İstasyon büfecisine müracaat.

KİRALIK EV — Sultanahmed Divanyolu Firuzağa camii karşısında Çıkmaz İncili sokak No. 5. (4) oda, su, elektrik, ayni sokak 17 ye mü. veya 22775 telefon. — 1

SATILIK APARTIMAN — Beyoğlunda Büyük Bayram sokağında, beş katlı, üç dairesi beş, bir dairesi üç ve bir dairesi iki odalı, ayda 80 lira icar getiren 6/8 numaralı (Gül apartımanı) satılıktır. Taliplerin 60569 numaralı telefona müracaatları.

DOKTOR, DİŞ TABİBİ — Veya yazıhane için yeni mükemmel konforlu kat: Sirkeci, Babıâli Cağaloğlu No. 37 Sabri matbaasına veya 20384 telefonla müracaat. — 10

KİRALIK YAZIHANELER — Münferid odalar şirketlere müsaid denize nazır 4, 5, 12 odalı daireler, bir kat üzerinde 1080 metre murabbaı mesahasında 37 oda, üst katta 300 metre mesahada salon haline kabili ifrağ denize nazır üç salon ve alt katta mağazalar. Galatada Karamustafapaşa caddesinde 155 numarada Denizbank 7 numara antrepo karşısında Veli Alemdar hanı. — 5

SATILIK KÖŞK — Feneryolu - Bağdad caddesi 160 No. Köşebaşı, en iyi yerde, altı kâgir üst katları ahşap 10 oda, 2 salon, bir veya iki dönüm yeri ile. Telefon: 52-2 Yazlık kiraya da verilir. — 10

ACELE SATILIK APARTIMAN — Nişantaşı Teşvikiyede Kâğıdhane caddesi Karakol sokağında 7 numaralı senevî 1100 lira iradı bulunan üç daireli beton her konforu havi mücedded apartıman acele satılıktır. Saat 10 dan 14 e kadar üçüncü katına müracaat. — 7

KİRALIK KÖŞK — Havası, manzarası ve bahusus ciğer hastalıklarına şifalı tesirile malûm Maltepe Asfalt caddede boyalı 2 ailenin rahatça oturabileceği 7 odalı 2 katlı 31 No.lı Doktorun köşkü kiralıktır. Görmek için komşosu Nedime, pazarlık için Tel. 54 - 58 - 20718.

KİRALIK EVLER — Kadıköyünde Kuşdilinde Tahtaköprüde Şefik Bey sokağında Dereboyunda bahçe içinde dörder odalı ve gene ayni bahçede iki odalı müstakil evler kiralıktır. Terkos elektrik mevcuddur. Ayni adreste 36 numaraya müracaat. — 1

KİRALIK GAZİNO VEYA DAİRE ARAYANLARA — Kadıköy İskele caddesinde belediye karşısında denize nazır 180 metre murabaında gazino veya daireye elverişli salon ve üzerindeki ayni boyda taraçasile kiralıktır. Şerait elverişlidir. Altındaki YAFET deposuna müracaat. — 1

ACELE SATILIK EV — Göztepe tramvay durağına 3 dakika mesafede Cavid Paşa sokak 8 numarada. Altı oda, garaj, hamam, su, elektrik, fevkalâde manzaralı ahşap ev satılıktır. Her gün 4,5 tan sonra gezilir. — 1

SATILIK VE KİRALIK EV — 11 oda, elekrtik, terkos, havagazı, üç salon, vasi bahçe ve nezaretli, iskeleye yakın Kadıköy Mühürdar caddesi 76 numara. Müracaat yeri: Kadıköy Pazaryolu Vehap Bey sokak 8 numaraya. — 2

SEZON İÇİN KAÇIRILMIYAYCAK KİRALIK EV — 5 oda, elektrik, tatlı suyu, meyvalı bahçesi, manzarası fevkalâde kullanışlı ve su taksimatı mükemmel. Büyükada Cami üstü Hacı Necip mahallesi Çarhıfelek sokak 23 numara. İçindekilere müracaat. — 2

YAZLIK — Su ve havasile meşhur Beylerbeyinde iskeleye pek yakın sed üzerinde Rumelihisarından Kabataşa kadar denizi gören üç oda bir salon, mutfak, banyo mahalli ve tuvaleti olan bahçeli yeni EV kiralıktır. Keresteci bay Azize müracaat buyurula. — 2

KİRALIK MÜSTAKİL KÖŞK — Erenköy istasyonuna yakın otobüs güzergâhında bahçe içinde her türlü konforu haiz müsaid fiat. Müracaat için Erenköy Sultan sokak 112 numaralı köşk. — 2

YAYZ İÇİN KİRALIK APARTIMAN — Ayazpaşada Mete sokak numara 40 Hatay apartımanının altıncı dairesi yazlık beş ay için kiralıktır. Boğaza nazır balkonile dört odalı. Muayyen günlerde sıcak suyu olup bir sayfiye hayatı yaşamağa çok elverişlidir. — 1

SATILIK KÖŞK — Çengelköyünde Talimhane Kaldırım caddesi No. 30 altı kâgir 3 kat üzerine 6 odalı, hamam ve mutfağı havi ayrıca ahır ve uşak odası bulunan 12 dönüm meyvadar bahçe ve tarlalı, biri Sakız tulumbalı iki kuyulu köşk gayet ehven fiatle satılıktır. Malûmat almak için içindeki bekçi Salm'e müracaat. — 9

SATILIK ARSALAR — Bebek camisinden sonra Rumelihisarına giderken Bostan gazinosu namile maruf set üzerinde 500 metre murabbaı önünde hail olmayan kıymetli arsa satılıktır. Alıcıların İstanbul Ankara caddesi 99/1 Adalet Han Ferdi Selek İlân bürosuna müracaatları. — 2

GÖZTEPEDE SATILIK ARSA — Göztepede asfalta bir saniye mesafede en yüksek mevkide denize nazır bir dönüm muntazam duvarlı ve meyva ağaçlı arsa satılıktır. Alıcıların: İstanbul Ankara caddesinde 99/1 Adalet Han 3 numarada Ferdi Selek İlân bürosuna müracaatları. — 2

UCUZ KİRALIK MÖBLE APARTIMAN — Beyoğlu Bursa sokağı Marmara Filim stüdyosu yanında 42 numaralı apartımanın 2 numaralı dairesi dört ay için kiraya verilecektir. İçindekilere müracaat. — 8

KİRALIK — Küçük Modada Yusuf Kâmil Paşa sokağında nezareti kâmileyi, her türlü konforu haiz 5 numaralı yedi odalı köşk ehven fiatle kiraya verilecektir. Talipler karşısındaki 10 numaraya müracaat. — 5

SATILIK MODERN VE KONFORLU APARTIMAN — Semti: Lâleli Şair Haşmet so. No. 43, Gönlü Ferah ap. umumî kalorifer Marmaraya hâkim bakış park halinde bahçe fiskiyeli büyük havuz, maktuan 35 bin lira. Kapıcıya müracaat. — 7

KİRALIK VİLLÂ — Erenköy şimendifer istasyonu karşısında vasi çamlık içerisinde on odalı ve bütün konforu havi yeni villâ 12 dönüm bağ, meyva ve bahçesi ile beraber kiralıktır. İstasyon caddesi 11 numaraya müracaat. — 5

1600 LİRAYA SATILIK HANE — Tepebaşı Tozkoparan Tepebaşı Akarcalı caddesi Derviş Ahmet sokak 12 No. 300 arşın üzerine 5 oda geniş kullanışlı ve fevkalâde manzaralı ahşap ev. İçindekilere müracaat. — 2

5 — MÜTEFERRİK

ALMANCA DERSLERİ — Berlin üniversitesinden mezun bir Alman profesör tarafından en seri ve asri metodla verilir. İngilizce ve Fransızcayı mükemmel konuşur. Fiatler mutedildir. «Prof. H.» mektupla müracaat. — 17

ÇOCUKLARINI BERLİN'DE — Emin nezaret ve ihtimam altında okutmak istiyenlere Berlinde taninmış gayet namuslu, hayatı hususiyede Almanca konuşur ilim adamı bir Türk doktorunun ailesi nezdine alır. Akşam'da (D. Ş.) rümuzuna mektupla müracaat.

YENİ DANS PALE GLAYT DANSLARI — Hususi ve münferid olarak pazardan maada her gün Beyoğlu Karlman karşısında Nuri Ziya sokak No. 3. Profesör Panosyan. — 10

ECZACILARA — Senelerdenberi tanınmış yedi müstahzar satılıktır. Talip olanların İstanbul Ankara caddesinde 99/1 Adalet Han Ferdi Selek İlân Bürosuna müracaat. — 2

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

C. E. — S. B. — Acele

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

Taşra gazete bayilerinin nazarı dikkatine

Bazı taşra bayilerinden aldığımız mektuplardan «AKŞAM» 1 mutlaka şu veya bu mutavassıtlardan tedarik etmek hususunda kendilerini mecbur addettikleri anlaşılmaktadır.

Bu zehab hakikate uygun değildir. Binaenaleyh taşra bayilerinden arzu edenler her zaman «AKŞAM» idarehanesine müracaatla doğrudan doğruya muameleye girişebilirler. Bu hususta «AKŞAM» idaresine mektup yazarak bayi şartlarını öğrenebilirler.

Bakırköy Halkevi başkanlığından:

Cümhuriyet Halk partisi V inci Büyük Kurultayının açılacağı 29/5/1939 pazartesi günü Evimizde yapılacak merasim programı aşağıda yazılıdır:

Bu merasime herkes gelebilir.

1 — Saat 10 da Kurultayın açılışı ve o günkü müzakerelerin Evimiz radyo ve hoparlörlerile neşri.

2 — Akşam saat 21 de konferans ve onu takiben konser...

RADYO

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

ANKARA RADYOSU

Pazar 28/5/939

TÜRKİYE SAATİLE

12,30: Program, 12,35 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necik Aşkın), 1 - J. Strauss -Neşeli vals operetinden - Busler valsi, 2- Lindemann - Volga - Potpuri, 13,00: Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 13.15: Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necip Aşkın) 3 - Niemann - Çarliston - Dans, 4 - J. Strauss - İlkbahar sesleri vals, 5 - Paduk - Parapahrase, 6 - Tschaikowsky - Romans, 13,50-14,30: Türk muziği, 1 - Nihavent peşrevi, 2 - İsmail Hakkının nihavent bestesi: (Feryad ile yad), 3 - Rahminin nihavent şarkı: (Saçlarına bağlamalı), 4 - Nihavent şarkı: (Söyle nedir), 5 - Artakinin nihavent şarkı: (Koklasam saçlarını), 6 - Hacı Arifin nihavent şarkı: (Şarap iç gülfeminde), 7- Saz eserleri.

17,30: Program, 17,35: Müzik (Pazar çayı - Pl.), 17,15: Çocuk saati, 18,45: Müzik (Pazar çayı - Pl.) devam, 19,15: Türk müziği (fasıl heyeti), 20,00: Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 20.15: Türk müziği: 1 - Hicazkâr peşrevi, 2 - İsmail Hakkı - hicazkâr ağır semai: (Benim servi), 3 - Udi Cemil hicazkâr şarkı: (Lâyık mi sana), 4 - Uvriğin hicazkâr şarkı: (Mestin bu gece), 5 - Hicazkâr türkü: (Akşam olur), 6 - Hicazkâr türkü: İzmirin içinde), 7 - Hicazkâr saz semaisi, 8 - Bedriyenin hicazkâr şarkı: (Mümteziç aşkınla), 9 - Nobarın hicaz şarkı: (Ağlamış gülmüş), 10 - Mustafa Nafizin hicaz şarkı: (Göğsünde açılmış), 21.00: Neşeli plâklar - R., 21,10: Müzik (Feyha Taaly - Violonsel), 14 yaşında genç violonselistin kardeşlerine konseri, Piyanoda - Dr. Markovitz, 1 - Sen - Seans - Kuğu kuşu, 2 - Brahms - Ninni, 3 - C. Cui - Orientale, 4 - D. Popper - Mazurka, 21,25: Müzik (Riyaseti Cümhur bandosu - Şef: İhsan Künçer), 1 - Louis Ganna - Marş, 2 - F. Von Blon - Çiçek dergisi (Fantezi), 3 - Beethoven - Koriolan Uvertürü, 4 - Debussy - Küçük Süit, a) Vapurda, b) Resmi geçit, c) Manuetto, ç) Bale, 5 - Adolflotter - Hint tabloları No. 1, 22,00: Anadolu ajansı (Spor servisi), 21,10: Müzik (Cazabnd) Pl., 22,45 - 23: Son ajans haberleri ve yarınki program.

Avrupa istasyonları

Saat 20 de

Danzig 20 viyolonsel — Frankft. 20 hafif muzika — Kolonya 20 hafif muzika — Prag 20,15 orkestra — Athlone 20,30 dans — Budap. 20,25 dans — Bükreş 20 dans — Londra 20 konser.

Saat 21 de

Berlin 21,15 operet muzikası — Breslav, Danzig Berlinden nakil — Frankft., Hambg. 21,15 dans — Kolonya 21,30 gala konseri — Münih 21,30 Veber'in «Oberon» operası — Viyana ve Stuttg. 21,15 karışık muzika — Melnik 21,15 hafif muzika — Bari 21,15 Yunanca neşriyat — Belgrad 21 konser — Bükreş 21 orkestra — Sofya 21 salon muzikası — Toulouse Pyrenee 21,30 - 23,30 hafif muzika.

Saat 22 de

Königsbg. 2,15 vasler — Prag 22,35 orkestra — Athlone 22 hafif muzika — Bükreş 22,15 konser ve Florans - Hsilofon 22,40 hafif muzika — Lille 22,30 - 23,30 hafif muzika — Londra 22,05 piyano — M. Ceneri 22 - 24 orkestra — Roma 22 Verdi operası — Sofya 22 hafif muzika — Sottens 22,15 orkestra — Toulouse 22,30 marşlar.

Saat 23 de

Berlin, Frankft., Hambg., Königsbg., Leipzig, Viyana 23,30 - 1 hafif muzika ve dans — Breslav 23,30 1 dans — Kolonya 23,30 - 1 hafif muzika ve dans — Stuttg. 23,30 - 1 dans — Pressburg 23 çingene çalgısı — Budap. 23 orkestra — Hilversum II 23 orkestra — Milâno 23,25 orkestra.

Saat 24 den sonra

Budap. 24,20 çingene çalgısı — Florans 24 dans — Paris P. T. T. 24 dans — Berlni, Hambg., Kolonya, Münih, Stuttg. 1-4 operet havaları.

Parti kurultayı münasebetile Beyoğlu Halkevinde toplantı

Beyoğlu Halkevinden:

Cümhuriyet Halk partisinin 5 inci Büyük Kurultayı münasebetile 29/5/939 pazartesi günü Evimizin Tepebaşındaki merkez binasında yapılacak toplantı programı:

1 — Sabah saat 10 da: Kurultayın açılış ve o günkü müzakereleri radyo ile neşredilecektir.

2 — Akşam saat 21 de:

a) İstiklâl marşı.

b) Cümhuriyet Halk partisinin tarihçesi, programı, bugüne kadar başardığı işler ve inkılâb hareketleri mevzuunda konferans (Ev Başkanı Ekrem Tur tarafından).

c) Konser (Evimiz orkestrası tarafından).

3 — Evimiz üyelerinin ve vatandaşlarımızdan arzu edenlerin toplantıyı teşriflerini rica ederiz.

Dr. FETHİ
LABORATUVARI
Cerrahpaşa hastanesi bakteriyoloğu
Kan, idrar, balgam, mevadı gayta tahlilleri ve (İDRAR VASITASİLE GEBELİĞİN İLK GÜNLERİNDE KATİ TEŞHİSİ) *yapılır.*
Beyoğlu : Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartımanı Tel. 40534

BULMACAMIZ

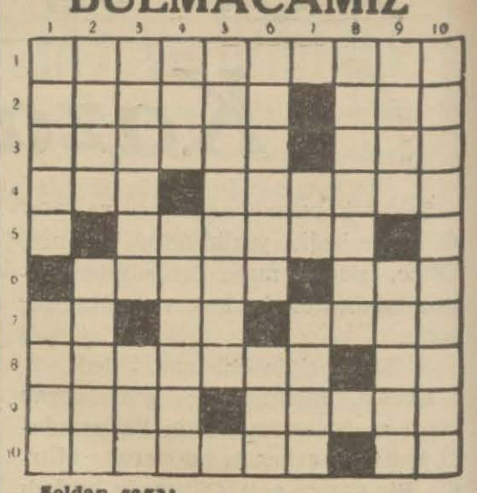

Soldan sağa:

1 — İtalya idaresine giren bir memleket.
2 — Güçlük - Çadır.
3 — Vapur odası - Köle.
4 — Barsaklar - Gecelik.
5 — Devlet namına.
6 — İşitme hassası - Ok.
7 — Tükürme ve hakaret nidası - Kamer - Oyunda berabere kalma.
8 — Yaralı - Beygir.
9 — Başına «K» gelirse bayan okuyucu olur - Hasta.
10 — Bir kış meyvası - Uzak nidası

Yukarıdan aşağı:

1 — Sivil değil - Bir vapurumuz.
2 — Bir beygir hastalığı - Gece eğlentisi.
3 — Rakam - Duygu.
4 — Kaba kumaş - Muhafaza için birine bırakılan şey.
5 — Peşin değil.
6 — Hicap - Lunaparkın başı.
7 — Tersi kasabın sattığıdır - İnsani ısırıp sıçrayan haşere.
8 — Taamhane.
9 — Çok yiyen - Emre uyma.
10 — Mimar Sinan köyü.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa:

1 — Tesadüfen, 2 — Müsahabet, 3 — Sarıgül, Me, 4 — Orak, Cine, 5 — Met, Acıtan, 6 — Atlamak, K, N., 7 — İmalât, 8 — Re, Âkid, Ak, 9 — Adıl, Bıçkı, 10 — Aş, Şenaat.

Yukarıdan aşağı:

1 — Somatra, 2 — Emaret, Eda, 3 — Süratli, İş, 4 — Asık, Amal, 5 — Dağ, Amak, 6 — Ühü, Calibe, 7 — Falcıkadın, 8 — Eb, İt, Ça, 9 — Nemnak, Aka, 10 — Teenn, Kit.

Ankara Borsası

27/5/939

Esham ve Tahvilât

Ergani	19.20

PARA ve ÇEKLER (Kapanış fiatleri)

Londra	1	Sterlin	5.93
New-York	100	Dolar	126.66
Paris	100	Frank	3.3550
Milâno	100	Liret	6.66
Cenevre	100	İsviçre Fr.	28.54
Amsterdam	100	Florin	68.0050
Berlin	100	Rayhşmark	50.7925
Brüksel	100	Belga	21.5625
Atina	100	Drahmi	1.0825
Sofya	100	Leva	1.56
Madrid	100	Pezeta	14.035
Varşova	100	Zloti	23.845
Budapeşte	100	Pengo	24.8425
Bükreş	100	Ley	0.9050
Belgrad	100	Dinar	2.8925
Yokohama	100	Yen	34.62
Stokholm	100	İsveç Kr.	30.55
Moskova	100	Ruble	23.9025

Toplantıya çağırma

Türk Kültür ve Yardım Birliğinden:

Nizamnamemiz cemiyetler kanununa uygun olarak tanzim edilmesinde 28/5/939 pazar günü saat 10da lokalimizde madde madde okunarak kabul ve tasdiki istenildiğinden mukayyet âzanın behemehal onur vermelerini saygılarımızla dileriz.

CAFER FAHRİ nin serlerinden

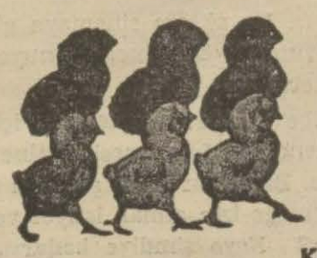

	Kuruş
YENİ HARFLERLE	
Savaş ve Polis köpeği	50
Tavuk hastalıkları	25
Tavukları çok yumurtlatmak için ne yedirmeli?	25
Ne zaman civciv çıkarmalı?	5
Tavukçulukta muvaffakiyetin sırrı ?	25
Tavukçuluktan nasıl para kazanılır?	25
Nasıl tavukçuluk yapılmalıdır?	25
ESKİ HARFLERLE	
Mufassal yeni tavukçuluk	100
Keçi beslemek usulü	25
Av ve salon köpekleri	25

Satış yeri: İKBAL kitabevi

Dr. IRFAN KAYRA
Röntgen mütehassısı
Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8 - 10. Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar ★

Â L Â
ALEM RAKISI

Rakımıza gösterilen rağbet üzerine, büyük bir fedakârlıkla ve modern teşkilâtla sıhhî şerait altında temiz ve itinalı çekilen ALEM RAKISINI yeni etiketle piyasaya çıkardığımı sayın müşterilerime saygılarımla bildiririm.

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — Şartname ve nümunesi mucibince 75,000 aded 45 Kolt tabanca fişeği açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli sif 3435, muvakkat teminatı 257.63 liradır.

III — Eksiltme 19/VI/939 Pazartesi günü saat 10,30 da Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname ve nümuneler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen günde %7,5 güvenme paralarile mezkûr komisyona gelmeleri. (3738)

★

I — II/V/939 tarihinde 7 adet tehammür kabına talip zuhur etmediğinden şartname ve plânı mucibince yeniden pazarlıkla eksiltmeğe konmuştur.

II — Muhammen bedeli 23000 lira, muvakat teminatı 1725 liradır.

III — Pazarlık 12/V/939 pazartesi günü saat 15 te Kabataşta Levazım ve Mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler her gün sözü geçen şube ile İzmir ve Ankara başmüdürlüklerinden 115 kuruş bedel mukabilinde alınabileceği gibi plânı da görülebilir.

V — Münakasaya iştirak etmek istiyen firmalar verecekleri malzemenin teferrüat ve evsafını gösterir tekliflerini münakasa tarihinden 10 gün evveline kadar İnhisarlar umum müdürlüğü Müskirat fabrikaları şubesine vermeleri ve münakasaya iştirak vesikası almaları lâzımdır.

VI — Eksiltmeye gireceklerin % 7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona gelmeleri. (3653)

Diyarbakır İnhisarlar Başmüdürlüğünden:

Diyarbakır istasyonundan İnhisarlar anbarına ve bu anbar veya istasyondan Mardin - Cizre - Nusaybin - Kızıltepe Midyat - Silvan - Ergani ve Çermik İnhisarlar idaresi anbarlarına 939 malî yılı zarfında çoğalıp azalmak üzere tahminen bir buçuk milyon kilo tuzun nakliyesi açık eksiltmeye konmuştur.

Muhammen bedeli: Yirmi beş bin liradır.

İlk pey akçesi sekiz yüz yetmiş beş liradır.

Eksitlme 12/6/939 Pazartesi günü saat 10 da Diyarbakır İnhisarlar Başmüdürlüğünde yapılacaktır. (3687)

TÜRK HAVA KURUMU
BUYUK PIYANGOSU

İkinci keşide: 11/Haziran /1939 dadır. Büyük İkramiye: 45.000 liradır... Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mükâfat vardır...

Yeni tertipten bir bilet alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de piyangonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz...

Fatih askerlik şubesinden:

Aşağıda isimleri yazılı emekli subayların ikramiyelerini almak üzere hemen şubeye gelmeleri ilân olunur.

Tuğbay Hüseyin Tümer, Tuğbay Tevfik, Yarbay Ali Nuri, Yarbay Abdülvahit, Sınıf. 5. muamele memuru Mustafa Kurun, Levazım Yarbayı Mahmut Faik, Albay Ali Rıza, Binbaşı Zübeyir, Albay Mehmet Sadullah, Albay Mahmut Nedim, Albay Mehmet Şevki, Sınıf 5. tüfenkçi Mustafa, Albay Galip, Yarbay Ahmet Ragıp.

★

Eminönü askerlik şubesinden:

Yedek piyade asteğmen (42563) Sabri oğlu Abdürrahman, diğer yedek piyade asteğmen (40705) Arif oğlu Alinin ve harp sanayii binbaşısı Mühittin oğlu Niyazi (1194) ün acele olarak şubeye gelmeleri ilân olunur.

∴

Sarıyer askerlik Ş.:

1 — Şubemizde kayıtlı yedek subayların 1 Haziran 939 dan otuzuncu gününe kadar şubemize müracaat ile yoklamalarını yaptırmaları.

2 — Bir mazeret ve yahut hastalık dolayısile gelemiyenler mektup ve raporla adreslerini ve şubedeki kayıt numarasını yazmak suretile mezkûr müddet zarfında şubeye bildirmeleri.

3 — Gelmiyenler ve yahut haber vermiyenler 1076 sayılı yedek subay kanununun onuncu maddesine göre para cezası görecekleri ilân olunur.

★

Beykoz As. Ş. Bşk. dan:

1 — 1076 No. lu kanunun 9. ve 10. cu maddelerine göre Beykoz şubesinde kayıdlı yedek subayların senelik yoklamaları 1: 30 Haziran 939 günlerinde yapılacaktır.

2 — Yoklamalara her gün saat 9 : 16 ya kadar devam olunacaktır.

3 — Yoklamasını zamanında yaptırmayanlar hakkında 1076 No. lı kanunun 10. cu maddesi tatbik olunacağı ilân olunur.

∴

Selimiye Top. alayında kıt'a stajını yaparak terhis edilen ve terhisini şubeye kadettirmiyen Top. Asteğ. Hasan Basri oğ. Reşad Somel'in acele şubeye müracaatı.

Sahibi: Necmeddin Sadak
Umumi neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası

SALACIK KIZKULE GAZİNOSU
ve BOSTANCI İSKELE AİLE PLAJ GAZİNOSU

Bugünden itibaren Filistin radyosu ses kraliçesi

ZEKİYE HAMDAN

Bestekâr - Kanunî Ahmed, Darbuka - Mısırlı Abdu Selâm ve ayrıca zengin varyete programı. Meşhur Fransız RAYNA DORTUA idaresinde CAZ - DANS - ATRAKSİON ehven fiatler mükemmel servis.

A. KLAVERİ

Müessesesinden getirilen son moda GEN ve 4 telli SKANDALLAR ve dünyaca tanınmış KESTOS sütyen gorjlar Paristen gelmiştir

AMERİKADAN gelen STAN LÂSTEKS korseler büyük rağbet görüyor. Ismarlama korseler dikkatle yapılır.

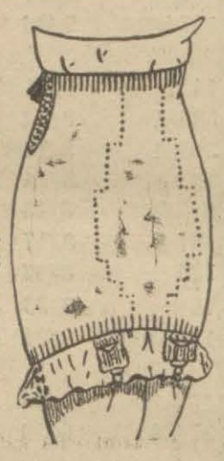

ALETUAL

L. Hovagimyan 437 Beyoğlu

DR. İHSAN SAMİ

Gonokok aşısı

Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultan Mahmut türbesi No. 113.

Dr. Suphi Şenses

İdrar yolları hastalıkları mütehassısı Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartıman. Fakirlere parasız. Tel. 43924

ÇOCUK HEKİMİ

Dr. Ahmed Akkoyunlu

Taksim - Talimhane Palas No. 4 Pazardan maada her gün saat 15 ten sonra. Tel: 40127.

Banka Komerçiyale İtalyana

Sermayesi ve ihtiyat akçesi: 847.596.198.95 İtalyan liretidir.
Merkezi idare: MİLANO
İtalyanın başlıca şehirlerinde ŞUBELERİ
İngiltere, İsviçre, Avusturya, Macaristan, Yugoslavya, Romanya, Bulgaristan, Mısır, Amerika Cemahiri müttehidesi, Brezilya, Şili, Uruguay, Arjantin, Peru, Ekvatör ve Kolumbiyada

Afilyasyonlar
İSTANBUL ŞUBE MERKEZİ
Galata Voyvoda caddesi Karaköy palas (Tel. 44841 2/3/4/5)
Şehir dahilindeki acenteler:
İstanbulda: Alalemciyan hanında Telef. 22900 /3/11/12/15 Beyoğlunda: İstiklâl caddesi Telef. 41046
İZMİRDE ŞUBE

Doyçe Orient Bank
Dresdner Bank Şubesi
Merkezi: Berlin

Türkiyede Şubeleri:
İstanbul (Galata)
Deposu: Tütün Gümrük
İzmir
Her türlü banka muamelâtı

Dr. Hafız Cemal

Lokmanhekim
Dahiliye mütehassısı
Divanyolu 104
Muayene saatleri Pazar hariç her gün 2,5-6 Salı, Cumartesi 9,5-12 fukaraya
T. 22398 ★

Dr. A. Asım Onur
Ortaköy ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel, bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

Akba müesseseleri

Ankarada her dilden kitap, gazete, mecmua ve kırtasiyeyi ucuz olarak AKBA müesseselerinde bulabilirsiniz. Her dilde kitap, mecmua siparişi kabul edilir. İstanbul gazeteleri için ilân kabul, abone kaydedilir. Undervodd yazı ve hesab makinelerinin Ankara acentesi, Parker dolma kalemlerinin Ankarada satış yeridir. Telefon: 3377.

Devren Satılık

İşlek ve piyasanın müsaid bir mevkiinde kâin bir elektrik levazımatı mağazası devren terkedilecektir. Mevcud malların kıymeti (7000) lira kadardır. İsteklilerin (7001) rümuzile İstanbul 176 posta kutusu adresine yazmaları.

Şerik aranıyor

Mühim bir kâr temin eden radyo ve mümasil malzemeye aid bir işin tevsii için 10-15 bin liralık sermayedar bir şerik aranıyor. İsteklilerin «Ar. P.» rümuzile İstanbul 176 numaralı posta kutusu adresine yazmaları.

...Yatak, yemek ve çalışma odaları ile salon takımları velhasıl her nevi mobilyalar; BAKER (Eski HAYDEN) mağazalarında teşhir edilmekte ve her yerden ucuz fiat ve müsaid şartlarla satılmaktadır.

İstanbul 4. üncü icra memurluğundan:
39/1790

Paraya çevrilmesine karar verilen gardorop soba ve saire buna mümasil hane eşyasının birinci açık arttırması 31 Mayıs 939 tarihine tesadüf eden çarşamba günü Beyoğlunda Asmalı Mescitte Yeniçerlağası sokağında İbrahim paşa apartımanında 4 No. lu dairesinde saat 16,30 da yapılacak ve kıymetlerinin % 75 ini bulmadığı takdirde ikinci açık arttırması 12 Haziran 939 tarihine tesadüf eden pazartesi günü ayni mahal ve saatte yapılacağı ilân olunur. M. 2058

Zayi — Eyüp malmüdürlüğünden almakta olduğum tekaüd maaşımın 121 kaza numaralı maaş cüzdanı Fatih malmüdürlüğünün 53 numarasında mukayyettir. Kaybolmuştur, yenisini alacağımdan eskisinin değeri yoktur.

Kâğıdhanede Yarış köşkü bekçiliğinden mütekaid: Mustafa Erçakar

İstanbul Cümhuriyet müddeiumumîliğinden:

Malî senenin hulûlü münasebetile tasfiye hesabat sebebile icra muhasebesinde Mayısın 31 inci Çarşamba ve Haziranın birinci Perşembe, 2 inci Cuma ve 3 üncü Cumartesi günleri tahsilât ve tediyat yapılamıyacağı ilân olunur.

Selânik Bankası

Tesis tarihi: 1888

İdare merkezi:
İstanbul (Galata)

Türkiye şubeleri:
İSTANBUL, (Galata. Yenicamı)
MERSİN
ADANA Bürosu
Yunanistan şubeleri:
SELÂNİK, ATİNA

Her türlü Banka muamelâtı

Kiralık kasalar.

Zayi pasaport ve sicil — İstanbul İran konsolosluğundan verilen pasaport ve sicil bundan iki sene evvel kaybolmuştur. Yenisini alacağından eskisinin hükmü yoktur.

Hüseyin Mehmet oğlu
Asmaaltı Canbazhane sokak No. 58 kahveci

İstanbul defterdarlığından:

Sıra No.	Tarh No.	İsmi ve İşi		Mahalle ve sokak	No	İhbarname	Vergisi	Senesi
1	21	Faik	Otel	Beyazıt Topçular	163	6/9	536,93	935
2	100/1	Avram oğlu Nesim	Kunduracı	» »	164/22	6/11	9,74	936
3	47/1	Ahmet	Ekmek satıcısı	» »	207/1	6/17	28,98	936
4	80	İsrail	Tenekeci	» »	277	6/19	103,34	935
5	160	Zekeriya	Kundura tamircisi	» »	256	6/21	2,21	936
6	164	Halil oğlu Mehmet	Kundura tamircisi	» »	260/2	6/26	4,64	935
7	182	Ali	Kundura tamircisi	» »	294	6/28	17,66	936
8	203	Ali Asgar	Kahvehane	Beyazit Kara oğlan	31	6/29	53,13	936
9	206	Halil ve Şevket	Kömürcü	Beyazit Bülbül	3/1	6/30	7,83	936
10	219	Salih oğlu Halit	Kahveci	» »	10	6/31	6,71	935
11	366	Mehmet Salih	Sebzeci	Beyazit Kasablar	13	6/44	18,57	935
12	510	Prodromos Sarafim	Bakkal	Beyazit Kılıç Ali	71	6/47	30,00	936
13	539	Mehmet oğlu Ahmet	Kahvehane	» »	137	6/48	1,38	936
14	586	Safi oğlu Hasan devren Hüseyin	Kahvehane	» »	118	6/50	43,43	936
15	673	M. Jak	Ampül deposu	Beyazit Lüit Han	1	6/53 ve 5 22	39,41) 81,00)	935
16	869	A. Bahar	Gümrük komisyoncusu	» İktisat Han	2	6/55	2,47	936
17	1035	Hüseyin oğlu Ali	Kahvehane	Beyazit Site Fransez han	18	6/62	15,12	935
18	1075	Habip Tam'er	Kola imali	» »	1/3	6/72	38,84	935
19	1109	Todori Hristo	Kahvehane	Beyazıt Çinili rıhtım han	Bilâ	6/75	43,20	935
20	1202/1	Aleksandr Zoğrafos	Komisyoncu	» »	23	6/79	100,80	936
21	»	»	Komisyoncu	» »	23	6/78	67,62	935
22	1217	»	Komisyonucu	» »	24	7/96	15,16	936
23	1221	İspiro Makuka	İskaracı	Beyazit Kaplan	5	6/80	27,32	936
24	22	M. İstelyani	Mahrukatçı	Molla çelebi dolmabahçe	111/113	6/88	54,00	935
25	23	» »	Mahrukatçı	Molla çelebi dolmabahçe	»	6/88	54,00	936
26	24	İhsan Kâmil	Ahçı	» »	66	6/97	37,08	936
27	61	Abdüssamet oğlu Kâzım	Kahvehane	» »	86	7/3	15,12	936
28	2	İbrahim bin Necmeddin	Bakkal	İlyas Çelebi	38	7/27	9,39	936
29	51	Yaşar	Ahçı	Çavuşbaşı Topçular	378	7/28	12,39	935
30	7	Mustafa Fehmi	Kundura tamircisi	Sefer Kâhya Boğazkesen	133	7/31	24,66	936
31	4/1	İsmail ve Hasan	Meyva ve hurdacı	Karabaş Karabaş	29	7/42	47,57	936
32	76	Abdullah	Bakkal	Karabaş Boğazkesen	18	7/44	9,22	936
33	116	İhsan, Mustafa Cemal	Kömürcü	» «	88	7/46	11,11	936
34	121	Sait	Hamamcı	Karabaş Kasaplar	1	7/47	39,98	936
35	171	Abdurrahman	Lokantacı	Karabaş Topçular	327 331	7/50	54,12	935
36	3/1	Mehmet Hamit	Kahvehane	Karabaş Karabaş	7	7/53	53,65	935
37	35	Vahram Viktor	Pastacı	Kılınç Ali Topçular	332	7/55	50,03	935
38	36	Şerif oğlu Aziz	Kahveci	» Mescit	19	7/63	20,73	935
39	83	Ömer oğlu Abdullah	Kahveci	» Mescit	10/1	7/64	43,46	936
40	91	Mehmet	Berber	Topçular Medrese	1	7/65	15,93	935
41	94	Refet, Süleyman, Abdülgani	Kahvehane	» »	6	7/66	7,80	935
42	103	Ali Balkanlı	Arzuhalcı	» »	22	7/67	8,34	935
43	163	Mari	Tütüncü	» Kara Mustafapaşa	217/1 2	7/72	26,04	935
44	199	İlyas oğlu Niyazi	Kahveci	Beyazit Kara oğlan	21	7/74	31,50	936
45	893	Halit Kemalettin	Komisyoncu	» Ovakimyan han	4	7/78	141,12	936
46	893	»	Komisyoncu	» Ovakimyan han	»	7/79	132,36	936
47	893	»	Komisyoncu	» Ovakimyan han	»	8/32	230,40	936
48	549	Niko Fotyadis	Sucukçu	» Kılınç Ali	167 169	7/89	57,60	935
49	549	»	Sucukçu	» Kılınç Ali	»	7/90	57,90	936
50	489	»	Sucukçu	» Kılınç Ali	167	7/86	276,00	930 3 cü
51	454	Andon Yani	Kahvehane	» Kara Ali kaptan	11/1	8/11	2,96	936
52	163	Ali	Tamirci	Karabaş Topçular	305/1	8/12	1,68	935
53	163	Ali	Tamirci	Karabaş Topçular	305/1	8/13	3,60	936
54	382	Yusuf	Otel	Beyazit Gümüş halkalı	12	8/14	24,83	935
55	421	Eşref	Kasap, çiğerci	» Değirmen	9	8/15	4,42	935
56	23	Cankoşiki	Lokantacı	Beyazit Topçular	167	8/17	76,58	935
57	538	Pandeli Şeftel	Mumcu	Beyazit Kılınç Ali	135	8/37	4,86	935
58	7	Refiye ve Hasan	Berber	Molla Çelebi Dolmabahçe	71	8/23	11,42	936
59	26	Süleyman oğlu Ahmed	Berber	Molla Çelebi Dolmabahçe	123	8/24	27,26	935
60	1042	Ahmet Cemil	Kahvehane	Beyazit Site Fransez	13	8/36	83,48	935
61	973	İsmail Hakkı	Kutu imalcisi	Beyazit Hüdavendigâr Han	21/24	6/59	249,90	935
62	1187	Valtes Siğer	İthalât komisyoncusu	Beyazit Çinili Rıhtım han	4/20	8/95	807,82	935
63	249	Şevket Hasan	Lâstik fabrikası	Beyazit Kemeraltı	28 80	9/16	144,00	935
64	117	Remzi	Furuncu	Beyazit Topçular	182	9/22	64,80	935
65	17	Hidayet	Oduncu	Beyazit Mollaçelebi Dolmabahçe	97	9/21	22,78	936

Galata Maliye şubesi mükelleflerinden olup yukarıda çalıştıkları yer adreslerile isimleri ve vergi senelerile vergi miktarları yazılı mükelleflerin adreslerinde bulunmadıkları hasebile namlarına tarh edilmiş olan vergilere ait ihbarnamelerin tebliğine imkân görülememiş olduğundan hukuku usul mahkemeleri kanununun 141 ci maddesi mucibince tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (3750)

Umum Müdürlüğünden:

Yaptırılacağı evvelce gazetelerle ilân edilen Beş bin can kurtaran yeleği için teklif edilen bez nümuneleri ihtiyaca uygun görülmediğinden, mevcut nümunemiz evsafı dahilinde yapılmak şartile ve yine açık pazarlık suretile isteklisine ihale edilecektir.

Pazarlık 9/6/939 günü saat on beşte Tophane Deniz hanında alım satım servisinde yapılacağından isteklilerin mezkûr servise müracaatları.

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasından:

Bay Ömer Lûtfü adına yazılı D sıfından birlik 16378 numaralı bir aded bankamız hisse senedi kaybedilmiş olduğundan, artık hükmü kalmadığı ve yerine başka numaralı bir sened verileceği bildirilir. (2729)

Scandinavian Near East Agency

Galata Tahir han 3 üncü kat
Tel: 44991 - 2 -3

Svenska Orient Linien Gothenburg

Gothenbur, Stokholm, Oslo, Dantzig, Gdynia Copenhag Abo Reval ve bütün Baltık limanları şark ve Karadeniz başlıca limanları arasında 15 günde bir azimet ve avdet için muntazam postalar.

Gdynia - Dantzig - Gothenburg ve Oslodan beklenen vapurlar:

Bardaland vapuru 16 Hazirana doğru.
Gumborg vapuru 11 Hazirana doğru
Bardaland vapuru 16 Hazirana doğru.

Yakında İstanbuldan Hamburg Roterdam - Kopenhag, Gdynia Gothenberg, Dantzig - Stokholm, ve Oslo limanları için hareket edecek vapurlar.

Bardaland vapuru 10 Hazirana doğru.
Gumborg vapuru 11 Hazirana doğru
Boreland vapuru 16 Hazirana doğru.

Fazla tafsilât için Galata'da Tahir han 3 üncü katta kâin acentalığına müracaat.
Tel: 44991 - 2 -3

Memur alınacak

Türkiye Demir ve Çelik

Fabrikaları müessesesi müdürlüğünden:

Karabük Demir ve Çelik fabrikalarında istihdam edilmek üzere Türkçeden İngilizceye ve İngilizceden Türkçeye tercüme yapabilecek kudrette imtihanla memur alınacaktır.

Seçme imtihan: 12 Haziran 939 Pazartesi günü saat 10 da Ankarada Sümer Bank Umumî müdürlüğünde ve İstanbulda Sümer Bank İstanbul Şubesinde yapılacaktır.

İmtihana girebilmek için isteklileirn birer dilekçe ile Sümre Bank Umumî Müdürlüğüne veya İstanbul Şubesi müdürlüğüne müracaatla alacakları matbu iş talimatnamesini kendi el yazılarile cevaplandırmaları ve icab eden vesaikin asıl veya musaddak suretlerini de ekliyerek 10/6/939 tarihine kadar umumî müdürlük veya İstanbul şubesi müdürlüğüne tevdi etmeleri lâzımdır.

Lise veya muadili mektep mezunlariyle askerlik ödevini ikmal edenler, büro işlerine vakıf bulunanlar ve daktilo bilenler tercih edilecektir.

Verilecek ücret imtihan neticesinde alınacak neticeye göre tayin edilecektir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

26/5/939 tarihinde Ankarada ve 27/5/939 tarihinde Haydarpaşadan hareket etmek üzere Haydarpaşa - Ankara ve Ankara - Haydarpaşa arasında 3005 - 3006 numaralı gündelik münzam bir yolcu katarı işlemeye başlıyacaktır. Bu tren Haydarpaşadan 14,05 de hareket ile saat 6,55 de Ankaraya varacak ve Ankaradan saat 16,42 de hareket ederek saat 8,20 de Haydarpaşaya varacaktır. (3635)

P. T. T. Umum müdürlüğünden

1 — Telefon santralı için bir akkü bataryası açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedel 3000 muvakkat teminat 225 lira olup eksiltmesi 1 Haziran 939 Perşembe günü saat 16 da Ankarada P. T. T. Umum müdürlük binasındaki satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İstekliler muvakkat teminat makbuz veya banka mektubu ve kanunî vesaik ile beraber o gün ve saatte mezkûr komisyona müracaat edeceklerdir.

4 — Şartnameler Ankarda P. T. T. Levazım müdürlüğünden ve İstanbulda Kınacıyan hanında P. T. T. ayniyat şubesinden parasız verilir. (2527)

AKŞAM MATBAASI

Rotatif makinelerinde resimli ve renkli gazete ve mecmuaları, baskı adedi yüksek rlsale, kitab ve her nevi matbuaları en temiz şekildeen ehven şeraitle basar.

★

Devamlı işler için hususî şerait tesbit edilir. Fazla tafsilât için matbaa idaresine müracaat. Telefon :20497

OSMANLI BANKASI

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

TESİS TARİHİ 1863

Statüleri ve Türkiye Cümhuriyeti ile münakit mukavelenamesi 2292 Numaralı 10/6/1933 tarihli kanunla tasdik edilmiştir (24/6/1933 tarihli 2435 Numaralı Resmi Gazete)

Sermayesi : 10.000.000 İngiliz Lirası
İhtiyat akçesi : 1.250.000 İngiliz Lirası

Türkiyenin başlıca Şehirlerinde
PARİS, MARSİLYA ve NİS'de
LONDRA ve MANÇESTER'de
MISIR, KIBRIS, YUNANİSTAN, İRAN, İRAK, FİLİSTİN ve MAVERAYI ERDÜN'de

Merkez ve Şubeleri
YUGOSLAVYA, RUMANYA, YUNANİSTAN, SURİYE, LÜBNAN ve HATAY'da

Filyalleri ve bütün Dünyada Acenta ve Muhabirleri vardır

Her nevi Banka Muameleleri yapar

Hesabı cari ve mevduat hesapları küşadı.
Ticari krediler ve vesaikli krediler küşadı.
Türkiye ve Ecnebi memleketler üzerine keşide senedat iskontosu.
Borsa emirleri.
Esham ve tahvilât, altın ve emtaa üzerine avans.
Senedat tahsilâtı ve saire.

En yüksek emniyet şartlarını haiz kiralık Kasalar Servisi vardır.

Piyasanın en müsait şartlarile (kumbaralı veya kumbarasız) tasarruf hesapları açılır.

ÇOCUKLARIMIZIN SAĞLIĞI İÇİN

Bütün münevver anneler *FOSFATİNİ* bilirler

FOSFATİN:
Fosfatlı, Vitaminli bir gıdadır.

FOSFATİN:
Çocukların 3 aylıktan itibaren tegaddilerini karşılar.

FOSFATİN:
En kuvvetli çocuk gıdasıdır.

FOSFATİN:
Renksiz yanakları pembeleştirir.

FOSFATİN:
Canlı, Kanlı, kuvvetli yavrular yetiştirir.

FOSFATIN: Fransadan gelir taklidlerinden sakınınız

FOSFATİN FALYER markasile isteyiniz.

Bütün eczane ve büyük bakkalerda vardır.

Her akşam Harbiyede

BELVÜ BAHÇESİ

ALATURKA KISMINDA

Arab Muganniye ve Rakkasesi ***SEMİRA MUHAMMED***

ve Arab hanende MUHİDDİN ayrıca

MAHMURE, SUZAN, AFİTAB, MELÂHAT, BİRSEN, MUKADDER bayanlarla Kemani NECATİ, Kemençe ALEKO ve SOTİRİ, Piyanist YORGO, Klarnet ŞÜKRÜ ve ŞEREF, Cümbüş CEMAL ve ABDİ, Kanuni AHMET, Neyzen NİHAD, Darbukacı, HASAN TAHSİN, Okuyucular: YAŞAR, HAMİD, AĞYAZAR, YAHYA ve MUSTAFA gibi memleketimizin en namdar sanatkârlarından mürekkep 30 kişilik fevkalâde saz heyetini dinleyiniz.

Taksim PANORAMA Bahçesi

Muhteşem bir Hey'eti musikiye ile açıldı

Bestekâr Tanburî SELÂHADDİN PINAR, Kemanî NOBAR TEKYAY ve diğer san'atkâr arkadaşları.

	SOLİSTLER
Bestekâr udî Mısırlı İbrahim	
Udî bestekâr Hrant	Bayan MELÂHAT
Piyanist bayan Valantin Tekyay	« AYDA
Klarnet ve saksefon Salih	« SÜEDA ÖZGÜ
Hanende Ağyazar ve Faruk	« NADİRE

Pek yakında görülmemiş sürprizler, varyeteler Bu mühim Hey'eti musikiyeyi bir arada bulundurmak için müessesemiz bir fedakârlıkdan çekinmemiştir. Buna mukabil Fiatler ehvendir.

Avrupada en çok kullanılan

POKER

Traş bıçakları memleketimizde dahi en çok sevilen

poker traş bıçağıdır

Bakırköy Kazası Malmüdürlüğünden:

Mükellefin ismi	Sanati	Mahalle sokak	Kapı No.	Tarh No.	Kazanç L.	Kazanç K.	Buhran L.	Buhran K.	Z. Ceza L.	Z. Ceza K.	Sene
Toto Toduri	Bakkal	Umraniye, İstasyon	8/1	5	43	75	8	75	0		935
Salamon	Yoğurtçu	Çekmece köyü	4	32	19	46	3	89	3	50	935
Süleyman	Kahveci	Ümraniye, istasyon	70	25	44	67	8	93	8	04	935
Sefer ve İbrahim	Plâjcı	» Florya	20	42	554	64	110	93	0		935
» » »	Gazino	» »	2	37	51	25	11	79	7	69	935
» » »	Büfeci	» »	22	63	12	61	2	90	1	89	935
» » »	Plâjcı	» »	22	62	249	23	57	32	37	38	935
» » »	Plâjcı	» »	20	56	70	70	4	64	79	98	935
Hidayet Tınaz	Konduracı	Köy içi kuyu	13/5	30	9		27	07	1	35	938
Kirkor	»	Şevketiye, istasyon	49	9	11	60	2	32	0		935
Ahmed	Kahvehane	Kalitarya köyü	60	30	4	64	1	07	0	70	935
Agop	Boyacı	Şevketiye istasyon	49	9	9	88	2		0		935
Ali Murteza	Banyocu	» Florya	00	34	4	50	1	03	0	67	935
Hüseyin Kâzım	Lokantacı	Ümraniye Florya	23	45	10	25	2	36	1	54	935
Grikor İvanof	Büfeci	» »	00	61	9	33	2	15	1	40	935
Mari Vaygel	Peynirci	Kalitarya köyü	1/1	12	5	86	1	35	0	87	935
Sabri	Sucukçu	Litros köyü	45	1	0	63	0	13	0	11	935
Nuri	Kasap	Çekmece köyü	66	10	2	50	0	57	0	37	935
İbrahim	Zahireci	» »	77	15	3	20	0	74	0	48	935
Mehmet	Kunduracı	Kalitarya köyü	2	31	9		1	80	0		936
Mehmet	Kunduracı	Kalitarya köyü	2	31	1	50	0	34	0	22	935
Ali Kadir	Sütcü	Kalitarya florya	12	79	5	18	1	19	0	78	936
Osman oğlu Hüseyin	Bakkal	Mahmut bey köyü	62	12	2	24	0	52	0	34	938
Rifat Rador	Hallaç	Köy içi kuyu	17/2	32	8		1	84	1	20	938
Ali Çanakcılı	Kasap	Çekmece köyü	102/1	39	2	22	0	51	0	33	938
Mehmet Şerif	Köfteci	Çekmece köyü	107/1	49	7	54	1	73	1	13	938
Ali Denktaş	Otelci	Kalitarya köyü	1	11	28	40	15	68	0		938
Mari	Terzi	Zeytinlik Ekrem	5	62	6		1	20	0		937
Mehmet Fethi	Camcı	Cevizlik Yenimoda	11	179	8	57	1	97	1	29	937
Kerim	Berber	Köy içi Yeşilbahçe	7	78	11	06	2	12	0		937
Hasan oğ. Mustafa	Bakkal	İki telli köyü	18/29	1	4	50	0	90	0		937
İzzet	Kahveci	Köy içi rıhtım	20	61	10	70	2	14	0		935
Tevfik	Doktor	Şevketiye istasyon	27	37	32	29	6	46	0		937
Tevfik	Doktor	Şevketiye istasyon	27	37	69	21	13	84	0		937
Ahmet	Berber	Cevizlik İstanbul	29	9	14	38	2	88	2	59	935
Hasan Rifat	Sebzeci	Kalitarya köyü	61/1	26	4	00	0	92	0	60	935
Süleyman	Kahveci	Ümraniye istasyon	70	25	48	30	9	66	0		935
Ali Ziya	Tuhafiyeci	Şevketiye istasyon	49	9	44	55	8	91	0		935
Aram	Aşçı	Ümraniye Florya	19	59	8	12	1	87	1	22	935
Hüseyin Uyandır	Bakakl	Mahmut bey köyü	62	12	3	00	0	60	0		935
Hüseyin Uyandır	Bakakl	Mahmut bey köyü	62	12	3	00	0	60	0		936
Yeni Zafiropolos	Otelci	Ümraniye Florya	5	58	24	67	4	93	0		936
» »	Gazinocu	Ümraniye Florya	5	53	62	51	12	49	0		936
Hasan oğlu Ali	Bakkal	Çıfıt Burgaz köyü	121	7	0	82	0	16	0	15	936
Müzellif	Sarraç	K. Çekmece köyü	74	13	4	76	1	10	0	72	935
Hüseyin oğlu Şaban	Kahveci	Çıfıt Burgaz köy	0	9	9	80	1	96	0	26	936
Ali Galip	Ekmekçi	Cevizlik istasyon	40	66	0	25	0	05	0		935
Ali dokumacı	Manav	Cevizlik İstanbul	49/1	15	0	24	0	04	0		937
Ahmet	Berber	» »	29	9	10	37	2	07	18	7	935
Kirkor	Berber	Cevizlik İstanbul	71	21	58		1	16	0		936
Aleksi	Aşçı	Cevizlik istasyon	2	50	39	00	7	80	0		935
Aleksi	Aşçı	Cevizlik istasyon	2	50	41	35	8	27	0	42	936
Ahmet	Tenekeci	» »	8/1	54	10	26	2	05	1	85	936
Mehmet	Kahveci	» »	22	59	27	89	5	58	0		936
Ömer	Buzcu	Cevizlik dantele	29	120	3	00	0	60	0		935
Mehmet Fethi	Camcı	Cevizlik yenimoda	11	178	8	57	1	97	1	29	936
Hünsü	Kahveci	Zeytinlik Ebuziyal	614	3	22	44	4	48	4	04	936
Hüseyin	Manav	Sakızağaç Rennok	16	20	2	14	0	43	0	39	935
Kirkor	Berber	Yenimahalle ist.	105	1	32	59	6	58	0		936
İsmail	Aşcı	Yeni mahalle ist.	201/203	10	20		4		3	60	936
Ali	Kahvehane	Osmaniye cami	1	1	2	50	0	50	0	45	935
Remzi	Berber	Osmaniye cami	9	29	11	28	2	26	2	03	936
İbrahim oğ Recep	Kasap	Cevizlik İstanbul	21	6	17	25	3	45	0		935
Haşim	Bakkal	Osmaniye Çörekotu	5	20	6	46	1	29	0		935
Osman ve Fatma Lâleli	Aşcı	Cevizlik istasyon	68	92	46	50	9	30	0		938

Yukarıda esamileri ve kazanç vergisinden olan borçları yazılı mükellefler adresi ve ikametgâhları tesbit edilemediğinden hukuk usulu mahkemeleri kanunu mucibince tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (3741)

SANCILARI DAİMÎ ve ÇABUK GEÇİRİR

KANZUK

Saç Eksiri

KOMOJEN

Saçları besler, köklerini kuvvetlendirir, dökülmesini önler, kepeklerini giderir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

Beyoğlu - İstanbul

ÇUVAL ALINACAKTIR

Malatya bez ve iplik fabrikaları T. A. Ş. idare merkezinden

Fabrikalarımız iplik paketleri ambalajında kullanılmak üzere 71X123 boyunda on bin çuval alınacaktır. Nümunelerle beraber tekliflerin en son 1 Haziran 1939 tarihine kadar Ankarada Yenişehir Posta kutusu 2 adresine taahhütlü olarak gönderilmesi.

FAAL SATIŞ MEMURU ARANIYOR

Büyük bir müessesei ticariyenin şirket ve devairi resmiyede mallarını satmak için muarefesi ziyade, müteşebbis faal bir zata ihtiyaç vardır. Talip olanların 2195 No. lu posta kutusuna yazmaları.

DOKTOR

NIŞANYAN

Hastalarını hergün akşama kadar Beyoğlu Tokatlıyan Oteli yanında Mektep (Balo) sokak 35 No. lı muayenehanesinde kabul ve tedavi eder.

Tel: 40843

CEMAL TEKİN LOKANTASI

Taksim meydanı genişletilirken yıkılacağını düşünerek oradaki dükkânımız Yıldız sineması karşısına nakledilmişti. Bu yeni dükkânda birçok masraf ve fedakârlıklarda bulunmamıza ve apartımanların altında bulunan mutfak teşkilâtının ıslah edilmesine rağmen muhiti taciz eden mutfak kokusu bertaraf edilememiş olduğundan, münasip bir dükkân bulunuıya kadar lokantamızın kapalı kalacağını muhterem müşterilerimize arzederiz.

AİLENİZİN SIHHATINA dikkat etmeniz lâzımdır

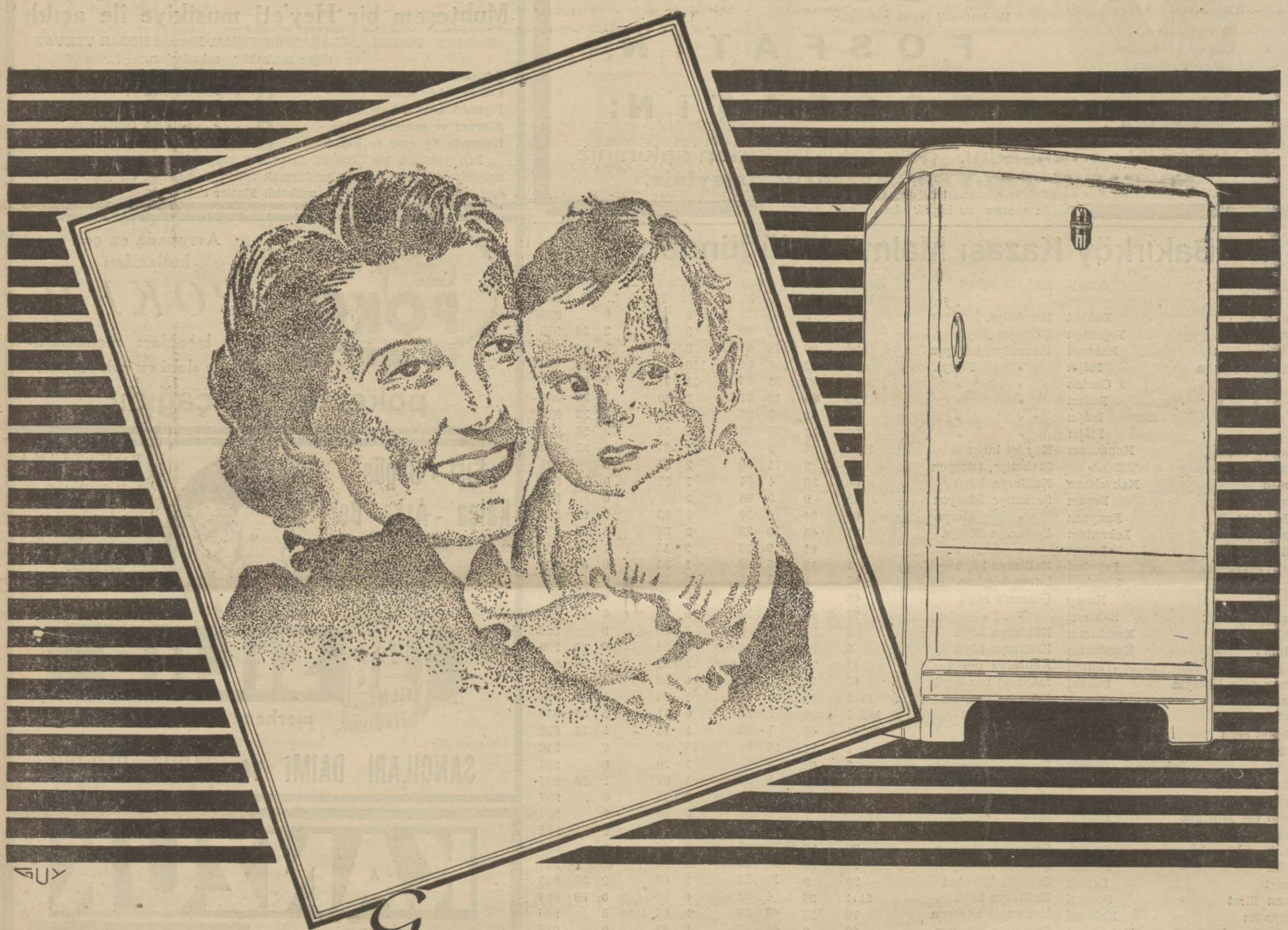

Gıdalarınızın sıhhî bir tarzda muhafazasının en cezrî tarzı bir Frigidaire'e sahip olmaktır.

Frigidaire, soğutma tevlit eden en sağlam bir cihaz olan "EKOVAT„ ile mücehhezdir.

EKOVAT 5 sene için teminatlıdır.

Frigidaire'i satın almakla en mütekâmil olan bu dolabın sarfettiği asgarî cereyan dolayısile hakikî bir tasarruf temin edersiniz.

Geç kalmayınız, Frigidaire'inizi hemen alınız.

FRIGIDAIRE

BOURLA BİRADERLER İSTANBUL ANKARA İZMİR